1/2013 • ROČNÍK XLV

ŽIVÉ SLOVO

Omilostený narkoman

Milost ve světových náboženstvích

Jak se z kluka stává muž

Téma čísla: **Milosť motivuje**

O potřebě překladu

Překlady Bible se aktuálně tvoří nejen v Africe či v jiných odlehlých zákoutích světa, ale i v našem nejbližším okolí. Obklopují nás každý den. Můžeme v nich číst, můžeme je potkávat, můžeme s nimi mluvit a přemýšlet o nich. Bible se totiž nepřekládá jen do psaných slov, ale také do řeči činů, postojů a vztahů jazyků. Do jazyka, který píše každý z nás, a to po celý náš život.

Do Kamerunu mě vedlo přání poznat oba zmíněné druhy „překladu". Chtěla jsem vidět, jakým způsobem lidé pronikají do světa cizích jazyků a připravují tak cestu psanému překladu Bible, ale také jsem toužila poznat život tamních křesťanů a slyšet jejich životní příběhy. Vydejme se tedy spolu na krátkou cestu zpět do Kamerunu a podívejme se na toto téma z několika různých úhlů pohledu.

Schizofrenní realita a 'white man´s religion'

Během svého krátkého pobytu na africkém venkově jsem mohla trochu poznat, jak svízelná a komplikovaná bývá situace tamních křesťanů i to, jakým způsobem do toho vstupuje právě překlad Bible.

Mnoho kamerunských církví a jednotlivců, zvláště pak těch venkovských, žije v jakési schizofrenii. Jednu část jejich života tvoří nedělní bohoslužby a modlitba v angličtině, čili takzvané křesťanství. Druhou polovinu potom představují lidové zvyky a život v tradiční komunitě. S tím je také spjata obava před duchy předků a přírody, magické rituály a život ve strachu před živly a sílami přírody. Tyto dvě odlišné části života Afričanů často nemají téměř žádné styčné body – obě vyžadují určité úkony, obřady, ale do sebe navzájem nijak nezasahují.

Jeden z domorodých pracovníků Wycliffe se k tomuto tématu vyjádřil:Mluvíli Boží slovo k lidem jen v angličtině či jiném oficiálním jazyce, bude pouze „white man´s religion" (náboženstvím bílého muže)." Lidé Bibli často vnímají jako cizí, nadřazený a vnucený prvek ve své kultuře – je jen něčím, co Afričanům přinesli bílí, a proto to nijak valně nesouvisí s jejich realitou. Navíc za určitých okolností kvůli jazykové bariéře nemůže být Písmo vůbec pochopeno.

Pokud ale bude Bible mluvit k lidem v jejich mateřštině, objeví, že Boží slovo je i pro ně, že jeho hlas nepřichází zvenčí, ale že zní přímo v jejich srdci, že může být důvěrně známý jako hlas matky, jako rodná vesnice. A především, že se může postavit proti prokletí či duchům předků, protože komunikuje na stejné úrovni. Bublina oddělující dva světy praskne.

Překlad Bible tak umožní, aby se křesťanství zakořenilo v domorodé kul-

v Kamerunu
i všude kolem nás

tuře a stalo se srdcem, které udržuje život organismu, místo aby byl jen transplantovaným orgánem.

Avšak věřící, kteří k takovému postoji dojdou a učiní křesťanství životním stylem, a ne pouhou tradicí, často čelí nespočetným těžkostem. Protože celý svůj život vsadili pouze na jedinou kartu a postavili křesťanství na ústřední místo ve svém životě, často čelí nátlakům ze strany správních orgánů, výčitkám členů rodiny, obavám z budoucnosti. Stává se, že vesnická komunita takovou osobu zavrhne, protože jí přinesla svým postojem ostudu a svými činy podráždila bohy k hněvu, a je tudíž vinna zlem, které se děje. Tuto smutnou pravdu jsem si uvědomila na příběhu určitého pastora ze vsi, ve které jsme spolu s rodinou amerických misionářů pobývali. Byl nucen opustit práci vedoucího sboru a byl vyhnán ze svého rodiště za to, že nechtěl přistoupit na kompromis a provádět tradiční africké rituály. Musela jsem se obdivovat houževnatosti tohoto „obyčejného“ člověka, který byl schopen jít za tím, o čem poznal, že je správné, i když všichni kolem to viděli zcela opačně. Jeho víra však přežila tuto nelítostnou ofenzivu a Bůh se k němu přiznal. Tento pastor mohl být později svědkem toho, jak se Bůh zázračně postaral o jeho rodinu a dal mu novou práci na jiném místě.

Sousedé přes kukuřičné pole

Vzpomínám ještě na jiné setkání s další pozoruhodnou osobou. Seděli jsme před hliněným domkem v odlehlé kamerunské vesnici Bafangi. Mluvili jsme s domorodkyní, naší sousedkou přes kukuřičné pole, já zoufale bojovala s tím, abych z proudu její řeči, která se tam poněkud zavádějícím způsobem označuje jako angličtina, vylovila alespoň nějaká srozumitelná slova. Vzhledově to byla obyčejná žena, její bosé nohy pokrývala značná vrstva narudlé hlíny, na sobě měla dlouhou zablácenou sukni, na hlavě barevný šátek. Během rozhovoru se však postupně rozplývala iluze, že „šaty dělaj´ člověka.“ Dodnes mi zní v uších zoufalá naléhavost jejích lámaných anglických slov „Notin, notin!“, když nám povídala o neefektivním kamerunském školství. Místní děti se tam i během několika let ve škole často nenaučí číst ani psát. Fascinoval mě ale přístup této vesnické ženy, která se v odpovědi na tuto situaci rozhodla uspořádat u sebe doma letní školu, aby tak místní děti mohly získat to, co nedostaly ve škole. Vědomost palčivé potřeby vzdělávat od základů, ale i nadšení z možnosti získat překlad Bible pro své etnikum, odhodlanost a vytrvalost v pomoci misionářům – takto by se dal shrnout postoj této ženy. Jak často se my evropští křesťané díváme s povýšeností na věřící v méně vyspělých zemích, kteří nemají takové možnosti a vzdělání jako my. A jak často můžeme být překvapeni a zahanbeni jejich odhodláním, rozvahou, příkladnými postoji – a především pokorou a postojem služebníka.

Závěrem

Opravdu mohu potvrdit, že (Wycliffovi) překladatelé Bible v Kamerunu působí. A to jak na osobní, tak i na jazykové úrovni. Není tu však důvod pro malomyslnost – ani naše česká kotlina z tohoto velkolepého díla není vyloučena. I my můžeme být dobrými zprostředkovateli Bible tím, že se staneme překladateli Písma do jazyka svých životů.

DOROTA MOLIN

obsah

Misie
O potřebě překladu v Kamerunu i všude kolem nás . . .2

Úvodník
Milost - znak milosrdného Boha 4

Úvaha
Kristus v Bedároch. 5

Rozhovor na téma
Co pro vás znamená žít z milosti? 6

Poézia
Janus vo mne. 7

Tematické články
Sola gratia. 8
Dýchlo to na mě milostí. 11

Rozhovor k téme
Omilostený narkoman - Na čom šliapem vo svojej službe? 12

Úvaha
Michelangelo - verzus pápež 15

Tematický článek
Milost ve světových náboženstvích. 16

Zo zborov
Zimná dovolenka Berea 18

Ze života
Dvě facky visely ve vzduchu. 19

Rozhovor
Neste zprávu o milosti dál! 20

Úvaha
Spomienka na Vianoce. 21

Stránka mladých
Jak je to s pettingem? 22

Očima ženy
Jak jsem si nekoupila pralinky. 23

Úvaha
Jak se z kluka stává muž. 24
Nie amnestia, ale milosť 26
Neuveriteľné - odmietnutá milosť 27
Milosť vyučujúca - kapitola 1 28

Predstavujeme
Kresťanský zbor v Modre 30

Tématický článok
Motivujúca milosť 32
Odrobinky. 32

Recenze
Elíša 33
Strážce ohně. 34
Důvěrný rozhovor s Bohem. 34
Život bez hranic 35

Poézia
Zjavila sa Božia milosť 36

Téma příštího čísla:

Duch svatý v církvi

Články k tématu příštího čísla, jakož i další příspěvky zasílejte do poloviny května 2013 na adresu odpovědného redaktora.

Děkujeme. Redakce.

Milost
znak milosrdného Boha

Milost - povahový rys Božího služebníka

„Nalomenou třtinu nedolomí, doutnající knot neuhasí...“, citát z Izajášovy písně o Hospodinově služebníku (42,3) zní v dnešní dravé a často nemilosrdné době tak trochu jako hudba z jiného světa. Služebník, který vyhlásí soud národům, se v písni nechová jako jeden ze světovládců, kteří bez mrknutí oka rozhodují o osudech jednotlivců i celých národů. Neláme „třtinovou hůlku“ ani se nesnaží „sfouknout plamínek lampy“, coby pokyn „biřicům“, aby vykonali popravu tímto odsouzeného ubožáka. Hospodinův služebník, popisovaný Izajášem, se vykazuje jednáním jiné kvality. Vládne a nekřičí, nezvedá hlas, nedává se slyšet na ulici, ale cítí s těmi, jejichž duše jsou nalomeny a jejichž životní plamen pohasíná.

Přízeň bez snahy ovládat

Hospodinův služebník jedná milosrdně stejně jako ten, v jehož službách stojí. Slitovává se, je milostivý. Hebrejské sloveso ch-n-n: „smilovat se / projevit milost / být milostiv / omilostnit / z milosti obdarovat“ se v Bibli vyskytuje poměrně často. Vyjadřuje projevení přízně či náklonnosti, jež není motivována žádným nárokem. Hospodin nepodmiňuje své slitování závazkem, nenutí člověka k vděčnosti či oddanosti. Pokud se s ní v biblických příbězích setkáváme, je spíše spontánní reakcí zachráněného. Můžeme říct, že milost není motivována závazkem, ale motivuje k závazku.

Milost není obchod: přízeň za oddanost

Dalším hebrejským pojmem je ch-s-d, překládaný jako milost. Projevuje ji mocný bezmocnému, majetný chudému. Když se k člověku laskavě přikloní Hospodin, zachrání jej nebo mu odpustí vinu, jde o jednostranné obnovení vztahu navzdory lidskému hříchu. Bůh si neklade podmínky. Milostivé jednání nečeká od partnera závazek. Když čekáme vděčnost, oddanost nebo pokoru, nejde už o milost, ale o obchod: něco za něco, z ruky do ruky.

Aspekty milosti milosrdného Boha

Milost je především akce zacílená k vysvobození či ochraně druhého, odehrává se v již existujícím vztahu, kde mocný poskytuje pomoc bezmocnému. Milostivé jednání nelze vynutit, je věcí svobodné volby pomáhajícího. Příjemce dobrodiní je obyčejně v situaci, kdy si sám nepomůže (viz. zoufalý Izrael v Egyptě). Tyto aspekty milosti vyplývají z biblických textů a jejich souvislostí. Když Hospodin přecházel na Sinaji kolem Mojžíše, představil se jako *„Bůh plný slitování a milostivý, shovívavý, nejvýš milosrdný a věrný, který osvědčuje milosrdenství tisícům pokolení...“* (Ex34,6-7) Ani žalmista nenechá nikoho na pochybách, že milosrdenství je významným rysem Hospodinova jednání, když stále znovu vyznává (Ž 136): *„Jeho milosrdenství (chesed) je věčné.“*

Spontánní reakce na milost

A právě toto nikdy nekončící milosrdenství, milost překračující hranice lidské představivosti, vede člověka ke spontánní a dobrovolné reakci. Lidskou odpovědí na Boží vstřícnost je „milování milosrdenství“ (Mich 6,8). V tomto případě nejde jen o cit, ale o aktivní angažovanost podobnou chesed. Člověk na ni reaguje vděčnou odevzdaností Bohu, solidaritou a vstřícností vůči bližním. I toto jednání je označováno jako chesed (Oz 6,4; Rút 1,8). A ten, kdo jedná milostivě je chásíd, Boží věrný - oddaný (1S 2,3; Ž 12,2). Žije z Božího milosrdenství, a to motivuje jeho vlastní chování.

Milost přijímat a poskytovat

Projevovat milost není jen postoj nebo cit, je to především vstřícné jednání v konkrétní životní situaci. Život vytváří bezpočet takovýchto situací. Při tom platí, že vztah mezi poskytovatelem a příjemcem není rovnovážný. Mocný pomáhá bezmocnému a má v tom úplnou svobodu. Potřebný je sice na pomoc odkázán, ale nemá na ni nárok. Milost je dobrovolný čin, jde o svrchovaný dar a vše se odehrává mimo rámec práva a povinnosti. I tím se milost vymyká z kategorií, na které jsme si v naši společnosti zvykli. Učme se milost přijímat i poskytovat, jsou to znaky „milostivého a milosrdného“ Boha a takové jednání je spojeno s požehnáním a pokojem. Prožití obojího vám při četbě za redakci přeje

JAREK ANDRÝSEK

tiráž

ŽIVÉ SLOVO

Vydávají
Křesťanské sbory, Šámalova 3915/15a
615 00 Brno–Židenice, www.ziveslovo.cz

Odpovědný redaktor, správa inzerce a adresa české redakce
Jaromír Andrýsek, Okrajová 3,
737 01 Český Těšín
tel.: +420 552 321 102
tel.: +420 776 737 282
e-mail: ja.andrysek@gmail.com

Adresa slovenskej redakcie
Peter Kozár, Nobelova 6/A,
831 02 Bratislava
tel.: +421 908 390 753
e-mail: pkozar@berea.sk

Redakční rada
Ján Číž, Aleš Drbal, Petra Eliášová,
Ján Hudec, Matúš Koša, Peter Kozár,
Ján Kučera, Tomáš Pala, Pavel Šíma,
Jan Vopalecký, Irena Zemanová

Grafická úprava a tisk
Vydavatelství g-koukol.cz
Ostravská 130, 736 01 Český Těšín–Mosty

Jazyková korektura
Ivo Štěrba st.

Administrace a expedice pro ČR
Josef a Bronislava Hamanovi,
tel.: +420 775 907 258
Robert a Simona Brožkovi,
tel.: +420 605 870 575
Křesťanský sbor Český Těšín,
Slezská 874, 737 01 Český Těšín
e-mail: jozka.haman@seznam.cz

Administrácia a expedícia pre SR
Bohuslav Javor, Kresťanské centrum Berea,
Alstrova 38, 831 06 Bratislava,
tel.: +421 2 4341 1911
tel.: +421 905 249 379
e-mail: javor@berea.sk

Platby a dobrovolné příspěvky
Křesťanské sbory, Šámalova 3915/15a
615 00 Brno–Židenice
Česká spořitelna, pobočka Český Těšín
Číslo účtu: 000000-2202217389/0800

Předplatné v České republice
na celý rok 196 Kč + poštovné 72 Kč
jednotlivá čísla 49 Kč + poštovné 18 Kč

Predplatné na Slovensku
na celý rok 7,6 € + poštovné 2,4 €
jednotlivé čísla 1,9 € + poštovné 0,6 €
Předplatné na další období končí jen písemným či telefonickým odhlášením v administraci.
Časopis vychází čtyřikrát do roka.
Registrační číslo MK ČR 6480
ISSN 1210-6526

Kristus v Bedároch

Bez ohľadu na udeľovanie Oscarov, medzi filmovými trhákmi vlaňajšieho roka ako Lincoln, Argo alebo Django by som chcel vyzdvihnúť jednu snímku ako mimoriadne vydarenú. Mojím osobným favoritom je muzikál Bedári.

Nachádza sa v tom určitá irónia. ***Victor Hugo*** bol vo svojom neskoršom živote známy silnými antiklerikálnymi názormi. Dnes stoja kresťania (najmä tí evanjelikálni) v rade na lístky, aby si pozreli filmovú adaptáciu muzikálu Bedári, ktorý je založený na rovnomennom Hugovom románe z roku 1862. Protestantský spravodajský web The Christian Post si dokonca kladie otázku: Sú Bedári dokonalým kresťanským filmom?

Dej tohto diela je vlastne notoricky známy: Na začiatku 19. storočia Francúzskom zmietajú prudké spoločenské zmeny. Obnovená monarchia je politicky nestabilná a nepopulárna, kým v krajine začína priemyselná revolúcia. Ulice miest sú plné chudákov, bezdomovcov a prostitútok. ***Jean Valjean*** je prepustený z galejí, kde strávil deväťnásť rokov života. Päť zato, že ukradol kúsok chleba, aby zasýtil hladujúcu rodinu svojej sestry, zvyšok kvôli útekom.

Keďže prepustený je na podmienku a nálepka bývalého väzňa sa s ním neustále vlečie, nevie sa zaradiť do normálneho života. Odvšadiaľ ho vyháňajú. Až Valjeana na noc prichýli milosrdný biskup Myriel. Bývalý trestanec ho však okradne o jeho strieborný riad. Policajti následne Valjeana aj s lupom chytia a predvedú pred biskupa. Ten však popiera, že by ho Valjean okradol. Biskup povie policajtom, že striebro Valjeanovi daroval a ešte ho vyhreší, že odišiel bez dvoch strieborných svietnikov, ktoré mu vzápätí pribalí.

Tento neočakávaný a dojímavý akt milosti prinúti Valjeana, aby radikálne prehodnotil svoj život. Zmení si meno a stane sa váženým mešťanom, dokonca majiteľom manufaktúry, známym svojou dobročinnosťou. Prejavené dobro Valjean neskôr odovzdáva ďalej. Jeho nový život a ďalšie skutky sú takpovediac dominovým efektom dobra.

Práve moment Valjeanovho znovuzrodenia je dôvodom, prečo filmoví Bedári dnes tak rezonujú medzi (najmä americkými) evanjelikálmi. Dôraz na osobné obrátenie a skúsenosť s milosťou Ježiša Krista, ktorá je následne odrazovým mostíkom k dobrým skutkom, sú piliermi ich náboženského života. A vôbec neprekáža, že nástrojom milosti je tu ušľachtilý čin katolíckeho biskupa v diele inak antiklerikálneho spisovateľa.

Mimochodom, je pozoruhodné, že Huga za postavu milosrdného biskupa kritizoval aj vlastný syn. Pýtal sa ho, prečo neurobil nástrojom Valjeanovej životnej premeny radšej niekoho slobodomyseľného, osvieteného a pokrokového – trebárs nejakého lekára. Hugo mu odkázal, že daná scéna sa odohráva v roku 1815, takže nemôže premietať budúcnosť do minulosti. Navyše dodal, že chcel cez postavu biskupa nastaviť zrkadlo zhýralým kňazom Hugovej prítomnosti. Nuž, cesty Pána sú niekedy nevyspytateľné.

Jean Valjean je modelom toho, ako sa človek môže vďaka obráteniu a nasledovaniu Krista povzniesť z jeho stavu bytostného bedárstva. No touto scénou film (muzikál, kniha...) nekončí. Valjeanovo obrátenie je tu opísané v kontraste s dvomi ďalšími pokusmi o spásu. Jednu reprezentuje prehnane horlivý inšpektor ***Javert***. Aj on sa narodil medzi bedármi – vo väzení. No z týchto pomerov sa vypracoval nahor ako fanatický strážca zákona. Javert nepozná milosť alebo zľutovanie. Celé roky prenasleduje Valjeana, lebo prestúpil svoju podmienku. Aj on sa obracia na Boha, ale cez samospravodlivosť. Pripomína biblických zákonníkov, ktorých tak často kritizoval Ježiš. Javert napokon spácha samovraždu skokom do Seiny, lebo nemôže pochopiť Valjeanovo milosrdenstvo.

Vyvrcholením Bedárov je neúspešné Parížske povstanie v roku 1832. Spoločenská revolúcia je tretím, autorom skúmaným spôsobom, akým sa človek môže pozdvihnúť zo stavu svojej existenciálnej biedy. Mladí idealistickí študenti vyjdú na barikády, no ich revolúcia je krvavo potlačená. Valjean napokon musí jedného z revolucionárov, Mária, zachraňovať v parížskych stokách. Dôvod, prečo politická revolúcia nikdy neprinesie celospoločenskú spásu, môžeme vidieť na príklade manželov Thénardierovcov. Je to podvodnícky párik, ktorý by sa svojimi kriminálnymi aktivitami prispôsobil akémukoľvek zriadeniu.

Kresťanské obrátenie, samospravodlivé zákonníctvo alebo spoločenská revolúcia... Tri možné východiská z biedy podľa Hugových Bedárov. Kristovo posolstvo je o porážke smrti a zmŕtvychvstaní. A tiež o tom, že aj najväčší hriešnik, pokiaľ sa rozhodne nasledovať Pána, môže získať milosť a znovuzrodenie ako nový človek.

LUKÁŠ KRIVOŠÍK
ČLÁNOK VYŠIEL NA STRÁNKE
WWW.TYZDEN.COM

Co pro vás znamená **žít z milosti?**

Ptát se na milost v době, kdy jsou média plná rozčarování, ba rozhořčení nad prezidentskou milostí, není asi úplně taktické. Ale téma 1. čísla tohoto roku už bylo stanoveno mnohem dříve a téma milosti přeci jen patří k jádru novozákonního poselství. V Kristu jsme všichni amnestováni, byli jsme přijati Bohem na základě jeho milosti. Čteme si o tom v Novém zákoně, slyšíme to v mnoha kázáních, v protestantském prostředí známe dobře Lutherovo sola gratia. Když se ale přesuneme z roviny teologické do roviny praktické, tak vyvstává otázka, a co dál? Je přijetí milosti v Kristu epizodou minulosti, nebo faktorem, který nějak stále ovlivňuje naši přítomnost? A pokud ano, tak jak? Položil jsem proto několika lidem prostou otázku, co pro Vás znamená žít z milosti?

Ardi van Hattem (uprostřed)

Tomáš Pala, technik v důchodu a křesťanský autor, Vsetín

Opravdu si uvědomuji, že milost není jen jednorázová záležitost. Když jsem dosáhl odpuštění hříchů v Pánu Ježíši, bylo to, jako by se při amnestii otevřely dveře vězení a já vyšel ven. Svobodný. Moje minulost byla vyřešena. Už mne nikdo nemůže trestat za to, co bylo. Jenže je mrazivé lednové ráno. Kam jít? Co dál? Kdo mi dá najíst? Kde mohu přespat? Kde hned seženu potřebné oblečení na zimu? Nemám-li příbuzné nebo někoho, ke komu bych se obrátil se svou nouzí, neslituje-li se někdo nade mnou, jak to asi se mnou dopadne i při vší mé dobré vůli už nepáchat zlo? A to nemluvím o tom, že to zlo v sobě cítím. Cítím touhu se mstít za minulé křivdy, cítím touhu dát si něco „ostřejšího“ na kuráž...

Tomáš Pala

Pane Ježíši, kdyby nebylo tebe a tvé milosti, velice rychle bych byl tam, kde jsem byl. Jak úžasné je, že řešíš nejen mou minulost, ale i současnost a budoucnost. Díky za tvé slovo: *„Zůstaňte ve mně, ... Jako ratolest nemůže nést ovoce sama od sebe, nezůstane-li při kmeni, tak ani vy, nezůstanete-li při mně.“* Díky, že smím být u tebe. Ty jsi má jistota. I když nevím, co bude zítra.

Ardi van Hattem, důstojnice sboru Armády spásy, Ostrava

V poslední době slyšíme o milosti dost často. Bylo správné udělit milost tolika lidem z vězení? Zasloužili si to vůbec? Bylo to všechno dobře dopředu promyšlené? Jsou na to různé názory. Já osobně jsem si uvědomila, jak my lidé rychle soudíme, zda si někdo něco zaslouží nebo ne. Ale co my sami? Co Boží milost s námi?

Co slovo „milost“ vlastně znamená? Znamená to, že dostanu něco, co si nezasloužím, je to nezasloužená laskavost. Bůh nám, mně, dal milost. Když přišel mezi nás jako člověk, když dobrovolně zemřel za naše hříchy, když nám otevřel cestu zpět k sobě, když nám dal nový život.

Zasloužili jsme si to? Ne! Bůh přišel mezi nás, když jsme ještě byli hříšníky a ani jsme ho nehledali, tak se to píše v Bibli. Milost je, že Bůh chce mít něco společného i s lidmi, kteří ho nehledají nebo ho jenom potřebují, když jsou v nouzi. To, co si zasloužíme, je smrt, ale Bůh nám chce dát život! To je milost, kterou můžeme prožívat každý den.

Pavel Kosorin

Milostí je pro mě to, že mohu ráno vstát z postele, snídat s rodinou, jít do práce a vrátit se večer domů. Milost je také, že mám domov, rodinu, přátele, sbor, do kterého můžu chodit, že jsem zdravá a můžu sloužit lidem kolem mě. Milost je, že mě Bůh tak miluje, že mi dal a dá všechno, co potřebuji a dokonce i více.

Pavel Kosorin,
autor křesťanských aforismů, Brno

Ptát se na milost má smysl vždycky, a v naší nemilosrdné době obzvlášť.

Žít z milosti pro mne znamená mít na základě víry přístup k věcem, které nejsou z tohoto světa, a přesto se svět bez nich neobejde. Mám na mysli především milost odpuštění hříchů a uzdravení z nemocí, a myslím to tak, jak to říkám, tedy jako něco velmi konkrétního a praktického, protože milost je to, z čeho máme žít. Tak se o to snažím, a pokud mi to někdy jde, tak to je ta úplně největší milost (úsměv).

Pavel Hošek,
učitel teologie a religionistiky, Praha

Vyrostl jsem v nevěřící rodině. O milosti jsem poprvé slyšel v devatenácti letech. Chvíli mi trvalo, než jsem pochopil, že to moji věřící přátelé myslí vážně. Že mě opravdu zvou a vybízejí k tomu, abych přijal, že jsem přijat navzdory vlastní nepřijatelnosti. Milost ke mně přišla jako „rána z čistého nebe". V mém případě se naplnilo, co říká Augustin: „Boží milost je neodolatelná". Jakmile jsem pochopil, k čemu mě moji věřící přátelé zvou, nedokázal jsem tomu odolat. Evangelium o milosti jsem přijal jako nečekanou, nezaslouženou nabídku, jako odpuštění neodpustitelných dluhů, jako vysvobození zajatce, jako propuštění vězně na svobodu, jak říká Ježíš, když vyhlašuje „léto milosti Hospodinovy". Nemyslím si ale, že milost je důležitá jen v momentě obrácení. Celý život křesťana je tak trochu „létem milosti Hospodinovy". Jak říká Jeremjáš: „Boží slitování jsou nová na každý den". Žít z milosti znamená spočinout v důvěře, že jsem v dobrých rukou, že Ježíš zemřel i za moje hříchy, a že Boží láska je neskonale větší než moje lidská selhání.

Bedřich Kostlán,
psycholog, Bohumín

My křesťané používáme některá slova a pojmy automaticky, aniž bychom se zamýšleli nad jejich obsahem. Velice často slyšíme v kázáních o milosti, ale co vlastně Boží milost znamená?

Až v poslední době se vlastně zabývám tím, že Boží milost je ten největší a pro mě nepochopitelný skutek, čin Boží lásky k nám lidem v oběti Ježíše Krista. Boží milost spasitelná je vrcholný čin Boží lásky ke mně, hříšnému a nedokonalému člověku. A život v milosti a z milosti je pro mě každodenním svědectvím Boží lásky, ale i Boží moci. Každý den prosím o Boží milost a děkuji, že mě Boží milost v životě provází. Často si připomínám slova apoštola Pavla: „více než oni všichni jsem pracoval - nikoliv já, nýbrž milost Boží, která byla se mnou". Myslím si, že kdybychom si plně uvědomovali, co Boží milost znamená, že by „ubylo" problémů a sporů v církvi. A to poslední, co je pro mě velice důležité je, abych jedinečnou Boží milost nezneužíval.

PŘIPRAVIL PAVEL ŠÍMA

Pavel Hošek

Bedřich Kostlán

Janus vo mne

Prológ

Dve tváre boh Janus mal
(asymetricky) –
keď jednou Orient skúmal,
druhou na Occident
sa orientoval
- logicky...

Memores estote uxoris Lot
(Lukáš, sedemnásť tridsaťdva)

Lotova žena
Pamätaj a nezabudni:
Na stĺp sa premenila!
Pohľad späť môže byť zhubný,
Preto ešte raz: nezabudni!
Memento!

Apoštol mal jednu tvár,
na včerajšok zabúdal.
Za Cieľom jediným,
sa s nasadením plným hnal.
Získať plnosť Krista!
Iné ambície
za smeti pokladal.

Hrozí mi, že môžem i ja
dve tváre mať,
ak sa budem pretvarovať,
(**pre**-tvár-**ka**)
(**dvoj**-tvár-**nosť**)
tvárou v tvár!

Napríklad keď budem:
lakovať, „filmovať",
špekulovať, zatĺkať,
„falošnou kartou hrať..."
a podobne, etcetera...
škoda pokračovať.

Pozrime sa do seba,
či zrevidovať netreba
aj komnatu číslo 13.
Či môžeme povedať
„Pán Boh je pri nás."

Epilóg

Pane, Syn Dávidov,
zmiluj sa nad nami!
Miserere nostri, fili David!

MATÚŠ KOŠA

Sola gratia

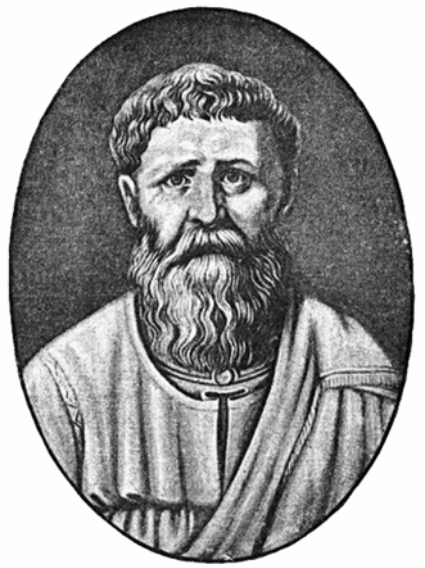

Svätý Augustin

Slogany. Pár chytľavých slov, ktoré dokážu vystihnúť ducha strany, hnutia či kampane a oduševniť či mobilizovať masy. Francúzska revolúcia mala *Liberté, égalité, fraternité*, Slovenské národné povstanie malo *Mor ho!* a Obamova kampaň *Yes We Can*.

Protestantská reformácia v 16. storočí mala *5 Solae: Sola scriptura, Sola fide, Sola gratia, Solus Christus a Soli Deo gloria. Jedine Písmo* ako autoritatívny zdroj pre kresťanské učenie, *jedine viera*, a nie dobré skutky ako cesta k prijatiu ospravedlnenia, *jedine milosť*, a nie ľudské zásluhy prinášajúce spásu, *jedine Kristus* ako prostredník medzi Bohom a ľuďmi – a teda *jedinému Bohu sláva*.

Sola gratia (jedine milosť) sa prirodzene spája s Reformáciou, bol by však mylný záver, že milosť je jej objavom. Nemôžeme povedať dokonca ani to, že by bola objavom Novej zmluvy, v skutočnosti je totiž večná ako je večný Boh sám. Skúsme ju vystopovať na stránkach Písma i histórie kresťanstva – pravdaže naše zastavenia pokryjú len niektoré z mnohých miest (najmä v západnej vetve cirkvi) a aj to len zľahka.

Stará a Nová zmluva

Stará zmluva sa bežne považuje za vek zákona, keď si človek musí Božiu priazeň zaslúžiť, a Nová zmluva za vek milosti, keď sa Boh v Kristu skláňa k nehodným. Povedať niečo také však možno len za cenu hrubého zjednodušenia a veľkého nepochopenia starozákonných textov. Pri pozornejšom čítaní vidno ako milosť v Starej zmluve, tak i náročné požiadavky v Novej. *Milosť a pravda* nie sú len dve stránky Božieho prístupu k ľuďom v rôznych dobách; vyjadrujú Boží charakter, Božiu podstatu – a Boh sa predsa nemení.

Už stvorenie je aktom milosti – Bohu nič nechýba, nič ho nenúti a predsa tvorí. Povoláva niečo z ničoho, bytie z nebytia, dáva život. Svet je tu, lebo to Boh chcel. Druhá šanca pre ľudstvo zastúpené Noachom a jeho rodinou je aktom milosti. Povolanie pohana Abrama a prísľub Božieho požehnania jeho potomstvu je aktom milosti. Vyvedenie Izraela z Egypta je zvrchovane dielom milosti. Na Sinai prichádzajú ako vykúpení a Hospodin s nimi uzatvára zmluvu a dáva im Desatoro, aby ich naučil, ako majú ako vykúpení žiť, nie ako majú vykúpenie získať. Hospodin miluje svoj ľud. Milosť predchádza požiadavky – vždy to je tak.

Keď Ján v prológu evanjelia (J 1,14-18) rozjíma nad tým, čo to znamenalo, keď sa slovo stalo telom, vedome pripomína Exodus, uzavretie a obnovenie zmluvy na Sinai (Ex 32-34) – v tých veršoch sa spomína stánok, Božia sláva, milosť a pravda, dar zákona i neviditeľný a predsa zjavený Boh. Z jeho plnosti prijímame *milosť za milosťou*: už Stará zmluva princíp milosti obsahovala, tu je však úžasne prehĺbený a rozšírený.

Kristus v evanjeliách nie je v spore s Mojžišom, ale s farizejmi a zákonníkmi, ktorí sa posadili na Mojžišovom stolci a Božie slovo, ktoré chceli vlastnou interpretáciou ohradiť, zdeformovali. Hoci slovo milosť ako také nepoužíva, ilustruje jeho zmysel svojimi podobenstvami – napríklad o Otcovi, ktorý prijíma nehodného syna alebo o pánovi vinice, ktorý vypláca robotníkov nad

Jakob Arminius

to, čo si zaslúžili. Vyučuje o odpúšťaní, ktoré musíme podať ďalej, keď sme ho prijali od Boha. Milosť ukazuje svojim prístupom k hriešnikom a oni ju cítia a neodolateľne ich to tiahne za ním. A svojou obeťou na kríži platí vysokú cenu, aby človek mohol prijať Boží dar zadarmo.

Ak Kristus slovo milosť nepoužil, Pavol, stavajúci na ňom, o to viac (vyše 80x). *Niet totiž rozdielu, lebo všetci zhrešili a nemajú Božiu slávu. Ospravedlňovaní sú zadarmo, jeho milosťou, vykúpením v Ježišovi Kristovi.* (R 3,23-24) *Veď ste spasení milosťou skrze vieru. A to nie je z vás, je to Boží dar. Nie zo skutkov, aby sa nikto nevystatoval.* (Ef 2,8-9) Tu je v Písme zakotvené učenie o Božej milosti, zachraňujúcej hriešnika bez jeho zásluh a výlučne na Božiu slávu a chválu.

Doba apoštolských a cirkevných otcov

Apoštolské kázanie Krista našlo odozvu v srdciach tisícov, najprv Židov, neskôr čím ďalej, tým viac pohanov. Evanjelium im ukázalo cestu k Bohu, ktorá sa nezakladá na národnostnom pôvode, vlastnom úsilí či náboženských rituáloch, ale na prijatí Božej milosti v Kristu. Po smrti apoštolov sa ťažisko kázania a vyučovania v cirkvi pozvoľna posúvalo k iným dôrazom. Kresťanstvo

Martin Luther

začínalo byť viac vnímané ako mravný výkon. Najlepšie teologické mozgy sa venovali iným otázkam, nepochybne dôležitým. Tvoril sa kánon Novej zmluvy, formovala sa náuka o Trojici a božskej i ľudskej prirodzenosti Krista.

Koncom 4. storočia už neboli kresťania v rímskej ríši prenasledovaní; naopak, stali sa privilegovanou a stále vplyvnejšou skupinou v ríši. Na druhej strane moc Ríma upadala, všade na hraniciach ťažko odolával nájazdom barbarov. V tejto dobe si pozornosť získalo učenie mnícha Pelagia, pôvodom z Británie. Jeho zbožný, asketický život mu získal mnoho nasledovníkov. **Pelagius** učil, že ľudská *slobodná vôľa* je Bohom stvorená tak, že postačuje na bezhriešny život. Poprel, že sme zdedili Adamov hriech, ten na svojich potomkov pôsobí len zlým príkladom; na druhej strane Kristov život je pre ľudí dobrým príkladom, za ktorým môžu ísť. Keď nás Boh vyzýva k svätému životu, istotne od nás žiada len to, čo je v našich silách.

Na Pelagiove názory reagovali viacerí, najvýraznejšie však cirkevný otec **Augustín** učením o *prvotnom hriechu*. Na svet sa už rodíme ako hriešnici s porušeným srdcom a vôľou a bez Božej milosti nie sme schopní urobiť nič dobré. Podľa Augustína sa prvotný hriech, zdedený po Adamovi, zmýva krstom. V tej dobe už bol rozšírený krst nemluvniatok a viera, že v sviatostiach pôsobí sám Kristus, a tak sú účinné, i keby ich prisluhoval heretik alebo schizmatik.

Spory nasledovníkov Pelagia i Augustína v cirkvi pokračovali desaťročia. Pelagianizmus bol odsúdený na 3. všeobecnom koncile v Efeze v roku 431 a semipelagianizmus (viera, že vôľa človeka spolupracuje s Božou milosťou v spasení a niekedy ju dokonca predchádza) bol odmietnutý na synode v Orange až o storočie neskôr. Na jednej strane je pozitívne, že sa presadilo učenie o potrebe Božej milosti k spaseniu, na druhej strane ujala sa predstava, že Božia milosť je automaticky prítomná tam, kde sa prisluhujú sviatosti.

Reformácia

O tisíc rokov neskôr situácia dospela tak ďaleko, že z prostriedkov milosti sa stal výhodný obchodný artikel. Verilo sa, že cirkev vlastní „pokladnicu zásluh“, nazhromaždených po staročia svätými, z ktorej môže nadeliť hriešnikom, aby nemuseli sami platiť za svoje viny. Spočiatku sa tento „kapitál“ v podobe odpustkov poskytoval ako odmena za zvláštne výkony (napríklad za účasť na krížovej výprave), neskôr najmä za peniaze. A proti tomuto zabehnutému systému obchodovania sa v roku 1517 ozval nemecký mních **Martin Luther**.

Toho dlho sužovalo vedomie vlastnej hriešnosti a strach z Božej spravodlivosti. Jeho svedomiu nemohla uľaviť žiadna modlitba, žiaden pôst, žiadna púť, kým sa mu neotvorili oči pri čítaní listu Rimanom: *v ňom [v evanjeliu] sa zjavuje Božia spravodlivosť.* (R 1,17) Luther pochopil, že spravodlivosť v tomto verši nie je aktívna – náš záslužný výkon, ale pasívna – dar spravodlivosti, ktorý od Boha pre zásluhy Kristove prijíma z milosti každý, kto verí. Tento objav ospravedlnenia z Božej milosti, pochovaný pod staročnými nánosmi cirkevného učenia a praxe, viedol ho nielen k odmietnutiu obchodu s odpustkami, ale aj k rozchodu s rímskou cirkvou a jej tradíciami. Pravda Písma vynesená na svetlo navždy zmenila obraz kresťanstva.

Kalvín a Arminius

Reformačné učenie o generáciu po Lutherovi rozvinul systematický myslitel **Ján Kalvín** a jeho nasledovníci. S Kalvínovým menom sa spravidla v mysli vybaví učenie o predurčení, ktoré však nájdeme už u Augustína, alebo o neslobode ľudskej vôle, čo podobne učil i Luther. Kalvínovi išlo predovšetkým o vyzdvihnutie Božej slávy a zvrchovanosti a pripísanie všetkých zásluh za spasenie, ktoré nikomu nedlhuje, výlučne jemu.

Až neskôr sa vyvinulo učenie známe ako *kalvinizmus*, zhrnuté v piatich

Ján Kalvín

bodoch: 1. Úplná porušenosť človeka, 2. Nepodmienené vyvolenie, 3. Obmedzené zmierenie, 4. Neodolateľná milosť, 5. Vytrvanie svätých (v angličtine Total Depravity, Unconditional Election, Limited Atonement, Irresistible Grace, Perseverance of the Saints, známe pod akronymom TULIP). Vyjadruje sa ním to, že celá bytosť človeka a celý jeho život a schopnosti i rozum a vôľa sú zasiahnuté hriechom, že Boh si vyvolil ľudí pre záchranu úplne nezávisle od nich, že Kristus zomrel len za vyvolených, že Božia milosť je účinná a človek vyvolený k spáse jej nemôže odolať a tí, čo sú k spaseniu predurčení, aj vytrvajú vo viere.

Takto sformulované učenie (hlavne body 2-4) odmietol holandský teológ **Jakob Arminius**, pôvodne jeho zástanca. Podľa neho Božie vyvolenie nie je celkom nepodmienené, lebo sa zakladá na Božom predzvedení, kto z ľudí ponúkanú milosť prijme. Obeť zmierenia, prinesená Kristom, nie je obmedzená len na vyvolených, ale je dostatočná pre všetkých hriešnikov. A človek sa môže vzoprieť ponúkanej Božej milosti.

Debaty medzi kalvinistami a arminiánmi neutíchli dodnes. Na oboch stranách nájdeme ľudí milujúcich Boha a jeho slovo. Na oboch stranách nájdeme požehnaných Božích služobníkov, ako napríklad niekdajších spolupracovníkov **Georgea Whitefielda a Johna Wesleya**, ktorí sa rozišli práve na tejto otázke, no Pán sa k obom priznal v časoch Veľkého prebudenia. Dôležité je, že kalvinisti i arminiáni učia o potrebe Božej milosti, ktorá *predchádza* ľudskému obráteniu k nemu a bez ktorej je spása nemožná. Jedni i druhí odmietajú

synergizmus alebo semipelagianizmus, ktorý pripisuje kredit popri Božej milosti aj ľudskému úsiliu.

Zakladateľ metodizmu John Wesley (arminián) hlásal nielen ospravedlnenie vierou, ale i posvätenie vierou. Rozvinul teológiu kresťanskej *„dokonalosti“* (čo nie je to isté ako bezhriešnosť), ktorá je dielom Božej milosti vo veriacom, ktorému láska k Bohu a blížnemu pomáha ovládať jeho nálady, slová a činy.

Dialóg katolíkov a evanjelikov

Dlhotrvajúce rozhovory katolíckych a evanjelických (luteránskych) teológov viedli k istému vyjasneniu a zblíženiu stanovísk, ktoré vyjadruje *Spoločná deklarácia o náuke o ospravedlnení*, prijatá v deň Reformácie roku 1999 v Augsburgu. Aj keď je pravda, že ani všetci protestanti ani katolíci sa nestotožňujú s jej textom, je to pozoruhodný pokus prekonať stáročné rozpory a nepriateľské postoje (obe strany sa vyslovili, že obojstranné stáročné kliatby sa nevzťahujú na učenie obsiahnuté v tejto deklarácii).

Obe strany našli zhodu v tom podstatnom, že ospravedlnenie je dielom trojjediného Boha. „Jedine z milosti, vo viere v Kristovo spasiteľné dielo a nie pre akúkoľvek zásluhu na našej strane sme prijatí Bohom a prijímame Svätého Ducha, ktorý obnovuje naše srdcia, pričom zároveň nás vystrojuje a povoláva k dobrým skutkom.“ (čl. 15) Zároveň obe strany sformulovali, v čom sú ich špecifické dôrazy a ako im treba rozumieť. „Keď luteráni zdôrazňujú, že Kristova spravodlivosť je našou spravodlivosťou, chcú tým predovšetkým potvrdiť, že hriešnik dostáva dar spravodlivosti pred Bohom v Kristovi skrze vyhlásenie odpustenia a jedine v spojení s Kristom je jeho život premieňaný. Keď dávajú dôraz na Božiu odpúšťajúcu lásku, nechcú tým poprieť premenu kresťanovho života. Chcú vyjadriť, že ospravedlnenie zostáva slobodné od ľudskej spolupráce a nezávisí od život premieňajúcich účinkov milosti v človeku.“ (čl. 23) „Keď katolíci zdôrazňujú premenu vnútorného človeka prijatím milosti ako daru veriacemu, chcú tým vyjadriť, že Božia odpúšťajúca milosť so sebou vždy prináša dar nového života, ktorý sa v Svätom Duchu prejavuje činnou láskou. Nechcú tým poprieť, že Boží dar milosti v ospravedlnení zostáva slobodný od ľudskej spolupráce.“ (čl. 24)

Kde stojíme?

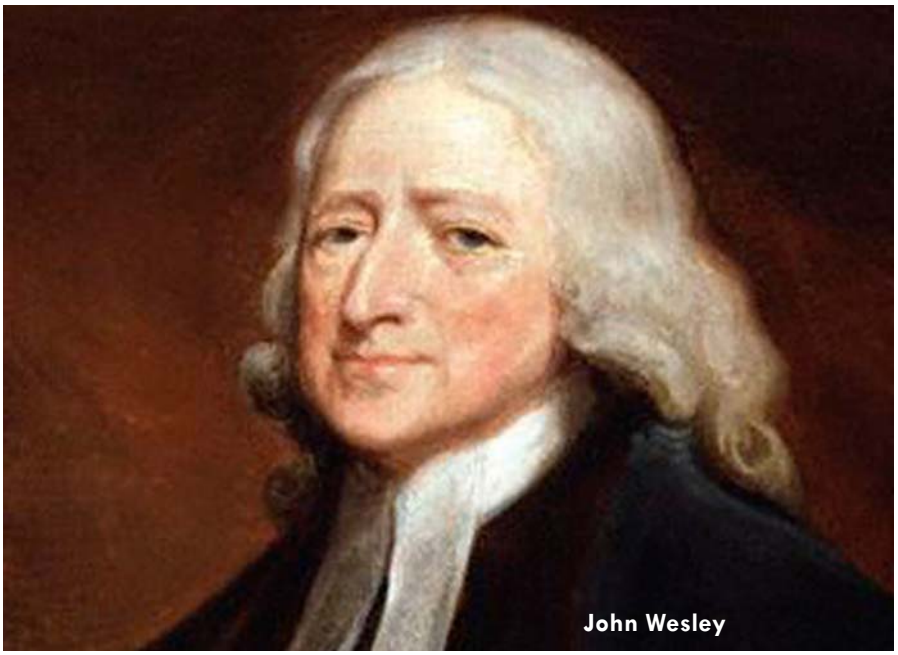
John Wesley

„Tu stojím, inak nemôžem,“ povedal Luther na Wormskom sneme, keď bol nútený odvolať svoje učenie. Nemohol – ospravedlnenie milosťou skrze vieru je podľa neho učenie, s ktorým cirkev stojí i padá, a kompromis neprichádzal do úvahy.

A kde stojíme my? Kľúčovou autoritou pre nás je Božie slovo zapísané v Biblii, nie ľudské tradície (ani časopis Živé slovo). A predsa máme dôvod ďakovať Bohu za živú tradíciu jeho svedkov počas stáročí. Lepšie je poučiť sa, ako skúšať vybudovať celé kresťanské učenie odznova.

Stáročia cirkevných dejín nám pripomínajú, že evanjelium o Božej milosti je poklad, ktorému treba venovať pozornosť, aby ho neprikryli nánosy špekulácií, filozofií a cirkevníckej rutiny. Od Augustína sa môžeme naučiť o závažnosti hriechu, ktorý si vo svojej prirodzenosti prinášame na svet od narodenia. Bez Božej iniciatívy, bez jeho milostivého zjavenia a dotyku, nemáme šance urobiť ani prvý krok smerom k nemu. Od Luthera sa učíme, aká sloboda plynie z pochopenia evanjelia o Božej spravodlivosti, ktorá ospravedlňuje nespravodlivého pre zásluhy Krista.

Či sa v chápaní Božej milosti prikloníme na stranu Kalvína alebo Arminia, uvedomujeme si potrebu predchádzajúcej Božej milosti, bez ktorej by sme uveriť nemohli, a tak či onak musíme žasnúť nad tým, že sme medzi vyvolenými v Kristovi bez akejkoľvek vlastnej zásluhy či pričinenia. A tak či onak, je namieste uznať, že len z čiastky poznávame, a prijímať v láske bratov a sestry, ktorí vidia niektoré veci odlišne od nás.

To platí napokon aj vo vzťahu k tým, ktorí sú našimi bratmi a sestrami v katolíckej cirkvi. Od nich (ako aj od metodistov) sa učíme, že nestačí hovoriť, že z milosti nám boli odpustené hriechy, ak nevidno účinky milosti premieňajúcej naše každodenné životy.

No nielen naše súkromné kresťanské životy potrebujú premenu. *Sola gratia* nie je lacný slogan, ktorý vyvesíme ako transparent. Milosť nie je čosi, čo prijmeme a strčíme si do vrecka. Ak ju prijímame od nášho milujúceho Otca (ako ten nehodný márnotratný syn), istotne ju bude vidno v našich vzťahoch i zborových spoločenstvách. Aké sú naozaj? Vládne v nich zákonníctvo alebo duch milosti? Ponúka sa v nich odsúdenie alebo milosť klesajúcim? Priťahujú hriešnikov tak, ako ich priťahoval Pán Ježiš, keď chodil osobne po zemi? Ak nie... milosť je to, čo potrebujeme.

Použitá literatúra:

HANES, Pavel. *Dejiny kresťanstva*. Banská Bystrica 2007

Heslá *Sola gratia, Augustine of Hippo, Calvinism na www.wikipedia.org*

The Joint Declaration on the Doctrine of Justification na www.elca.org

PETER KOZÁR

Dýchlo to na mě milostí

Když jsem se z našeho domu v Bojkovicích, kde probíhala pravidelná nedělní shromáždění, která mě mladou dívku nijak neoslovovala, přestěhovala na internát do Brna, chtěla jsem se pořádně nadechnout života. Znáte to, přestěhovat se z venkova do velkého města, byla pro děvče, jakým jsem tehdy byla, přece jen událost. Nastoupila jsem do školy zubních laborantů a v novém prostředí jsem hledala své místo a náplň pro volný čas. Zkoušela jsem to na zábavách, ale nakonec jsem z nich utekla. Pak jsme měli na internátě karanténu. Ležela jsem tehdy v posteli s nějakou revmatickou horečkou. Bylo mi hodně zle, nemohla jsem ani vstát, myslela jsem, že je se mnou konec. Tehdy jsem se v posteli modlila a prosila za uzdravení. Pánu jsem slíbila, že když se uzdravím, začnu chodit do Křesťanského sboru v Brně. Už dříve jsem měla několik pozvání od mládeže, ale něco mi bránilo, abych do sboru zašla.

Když se mi ulevilo, rozhodla jsem se do brněnského sboru přece jen zajít. Myslela jsem, že to tam bude stejně přísné jako v našem malém shromáždění v Bojkovicích. Čekala jsem vážnou atmosféru, ale přivítal mě smích. Nejvíc bylo slyšet Irenu Zemanovou, povzbudilo mě to. Nikdo mi nic nevyčítal, přestože jsem na jejich pozvánky dlouho nereagovala. Dýchlo to na mě milostí. Od té doby jsem do Křesťanského sboru v Brně začala chodit pravidelně.

Nedaleko internátu bydleli Lipkovi a já jsem je navštěvovala. Tetička se na mě stále usmívala. To byl další projev milosti, který se mě dotýkal. U nich doma jsme si často zazpívali. Když jsme jednou zpívali „v marnosti jsem život utrácel“, tetička zpěv přerušila a zeptala se mě: „Ivanko můžeš to zpívat od srdce?“ V tu chvíli jsem věděla, že nemohu. Brzy jsme se rozloučily a já spěchala na internát. Cestou jsem se modlila, aby tam nebyla moje spolubydlící. Přišla jsem na pokoj a byl prázdný. Tehdy jsem se v modlitbě Pánu Ježíši odevzdala, bylo to v březnu 1957. Prožila jsem novou milost, tu největší milost, která mě naplňovala radostí a nadšením. Nejen, že jsem do shromáždění chodila ráda, ale brala jsem sebou i své spolužačky. Ke křtu jsem se odhodlala v roce 1963. Bylo to na koupališti v Bratislavě a pamatuji si, že Slovem sloužil bratr František Vyhnánek.

Na svá studentská léta ráda vzpomínám. Bylo to asi v roce 1958, když jsme byli na pobytu spolu s bratrem Karlem Kořínkem (nejspíš v Šumperku, ale přesně si to nepamatuji). Vyprávěl nám různé příběhy, které mi pomáhaly v mém duchovním růstu. Vím kolik Boží milosti k němu potřebujeme. Karel Kořínek mluvil o potřebě vzájemného společenství a použil k tomu podobenství o vyleštěném, svítivém klíčku.

„Jeden pán měl svazek několika klíčů. První klíč byl od vchodových dveří, druhý byl od kuchyně, třetí od komory a ten čtvrtý lesklý byl od pánova pracovního stolu. Ale ten hezký lesklý klíček nesnášel ostatní klíčky. Ten od vchodu byl šedý, tenký a suchý. Klíček od komory čpěl bramborami, řepou a všemi pachy komory. Ten kuchyňský byl zase celý mastný a špinavý. Lesklý klíček se nad těmi ostatními vyvyšoval, že plní mimořádný úkol, strážil pánův psací stůl. Stěžoval si: To se mám s vámi otloukat na stejném kroužku? Vždyť budu celý špinavý!

Jednou, když se pán chystal na cestu, zavřel ten lesklý klíček za roletu psacího stolu. Klíček tam zůstal sám dlouhou dobu. Když potom pán opět přijel, odemkl napřed dům, potom kuchyň a komoru. Nakonec zvedl i roletu psacího stolu, vytáhl klíč a odemykal zásuvku. Při tom si všiml, že se klíček vůbec neleskne. Byl celý od měděnky. Pán ho nasadil na kroužek a tři ostatní klíče se začaly divit: Co jsi to za klíček? Páchneš měděnkou, jsi celý špinavý! Původně lesklý klíček se hájil, že byl dlouho sám za roletou stolu a že si od jejich otloukání oddechl. Jenže teď na sebe zase začali narážet. Postupně se měděný klíček vyleštil a zase začal svítit. Pochopil, že bez těch ostatních by zůstal samá měděnka. Byl by ošklivější než ten klíček od komory či kuchyně.“

A tak je to i s námi lidmi, řekl bratr Kořínek. Ve společenství jsme každý jiný, narážíme na sebe, ale potřebujeme se, protože nás to čistí do Božího lesku. Takto zvláštně při nás působí Boží milost.

IVA CEBOVÁ

Omilostený narkoman: Na čom šliapem vo svojej službe?

Mladého dvadsaťročného muža Lukáša Jakaba našla Božia milosť v ilavskej väznici. Dostal sa tam za ozbrojený prepad trenčianskej predajne. Dnes si svoj život na slobode už nevie predstaviť bez služby medzi tisíckami študentov na školách, kam jeho kroky každý deň privádza transformujúca milosť a Kristom premenené srdce.

Lukáš, čo sa ti vlastne stalo?

Ako štrnásťročný chalan som sa skamarátil so staršími chalanmi na ulici, ktorým som sa chcel podobať. Oni drogovali a mne sa táto frajerina zdala príťažlivá. Netušil som, že sa stanem závislým a že ma táto závislosť privedie ku kriminálnej činnosti, aby som si zabezpečil financie na kúpu narkotík. Počas jedného ozbrojeného prepadu som bol prichytený. Mal som 17 rokov. Nasledovalo vyšetrovanie, obvinenie z obzvlášť závažného zločinu, odsúdenie a výkon trestu, uprostred ktorého som prežil najradikálnejšiu premenu môjho života v najväčšej slovenskej väznici, v Ilave. Práve za mrežami som našiel pravý zmysel života, tú pravú slobodu a krásny živý vzťah s Pánom Ježišom Kristom. A tam som prijal aj službu, ktorá ma teraz vedie k tisíckam mladých ľudí v ohrození.

V akej rodine si vyrastal?

Pochádzam z Trenčína, kde aj s rodičmi a bratom žijem od malička. Vyrastal som v harmonickej a úplnej rodine, kde boli samozrejmosťou výlety do prírody, exkurzie a dovolenky v zahraničí. Rodičom išlo o to, aby sme ako rodina trávili čo najviac času spolu a aby sme sa ako deti dobre učili. Keď som vstúpil do puberty, už mi takéto akcie nestačili. Hľadal som dobrodružstvá tam, kde som ich hľadať nemal. Ani rodičia ani ja sme netušili, aké nebezpečenstvá číhajú na ulici a medzi kamarátmi, ktorí sa na prvý pohľad javili úplne super. Rodičia boli a sú skvelí ľudia. Milujem ich. Ale nemali živý vzťah s Bohom a nevnímali nebezpečenstvá, do ktorých som sa rútil.

Ako sa ti dostala do rúk prvá droga?

Veľmi som chcel zapadnúť medzi kamarátov. Niečím byť, niečo znamenať, niekde patriť. Ponúkli mi štartovaciu drogu, marihuanu, ktorá ma odštartovala do sveta drog, ako je to v prípade takmer každého narkomana. Všetci mi tvrdili: *„Lukáš, neboj sa, daj si! Na marišku sa navyknúť nedá."* Samozrejme, že dnes mám na to už iný názor.

Mal si nejaké tušenie, že kamaráti sa mýlili a po roku užívania budeš od marihuany závislý?

Vôbec. Vždy som si myslel, že je to len mäkká droga ako cigareta. Hovoril som si: *„Ja marihuanu nepotrebujem a nikdy potrebovať nebudem. Je to len „rekreačná záľuba", s ktorou viem kedykoľvek skoncovať, keď budem chcieť."* V tom čase som bol za legalizáciu tejto drogy a neveril som, že som od nej závislý, aj keď som bez nej už nevedel prežiť ani jeden deň.

Kedy si si uvedomil, že tento vlak už nezastavíš, že si už naplno závislý?

Takú otázku som si nechcel pripustiť. Unikal som pravde a popieral som ju. Užívanie marihuany raz za týždeň sa postupne zmenilo na dva razy za týždeň, keď som bol na diskotékach, festivaloch a v baroch. Potom to bolo už každý deň. Ráno som sa prebúdzal s pocitom: „Za čo a kde zoženiem svoju dávku?" Ak som ju mal, tak to prvé, na čo som ráno myslel, neboli raňajky, hygiena, facebook a správy na mobile, ako to robia mladí ľudia, ale vodné bongo na prípravu drogy a následná aplikácia.

Moja závislosť naberala obrátky. Keď som nevedel zohnať ani peniaze, ani som nemal čo ukradnúť, a potreboval som drogu, chodil som po rôznych sídliskách a miestach, kde sa stretávali narkomani a v kríkoch som hľadal vodné bongá. Z nich som vyškrabával zvyšky drogového obsahu, ktoré tam po narkomanoch zostali a aplikoval som to do seba. Bol som taký zúfalý, že na zemi som hľadal omrvinky z marihuany a dával ich dokopy, aby som si nejako mohol dať tú potrebnú dávku. Ani v tomto stave som si nepriznával svoju závislosť. Tú som si priznal, až keď ma zavreli, keď

som už bol závislý na drogách ako je heroín, pervitín, LSD a lisohlávky.

Ako si si zabezpečoval financie na kúpu drog?

Dnes stojí gram marihuany 10 eur. Minimálne toľko som potreboval na každý deň. Rodičia mi na to peniaze nedávali, a tak som začal kradnúť. Najskôr doma a potom aj mimo domova. Kradol som značkové tričká, peniaze, zlato, LCD televízor, domáce kino, otcovu posilňovňu, počítač, atď. Rodičia si kvôli mne kúpili trezor. Ale aj ten som im nakoniec ukradol a všetko, čo som v ňom našiel, som minul. Boli takí zúfalí, že ma za určitých zložitých okolností umiestnili do liečebného sanatória v Senci, lebo už nevládali ďalej so mnou žiť. Videli, že takýmto životným štýlom vlastne zabíjam sám seba pred ich očami. To som mal už 16 rokov. Mama mi hovorila: „Lukáš, ja ťa pôjdem udať. Už takto nevládzem ďalej žiť!"

Liečba však nebola úspešná. Namiesto niekoľkomesačného pobytu som po dvoch týždňoch zo sanatória ušiel. Vrátil som sa domov a rodičom som sľúbil, že kradnúť doma už nebudem a že prestanem s drogami. Ale slovo som nedodržal, lebo som bol stále závislý a neschopný reálne zvážiť svoj stav. Trestnú činnosť som zase začal páchať, len už nie doma, ale vonku.

Ako si sa choval k rodičom v čase drogovej závislosti?

Bolo to obdobie obrovských citových výkyvov. Keď som drogu mal, bol som dobrý a milý. Keď som ju nemal, bol som zlý, agresívny a nemal som rešpekt voči rodičom a vôbec nikomu. Nič som si nevážil. Každý ich prejav lásky a pokus pomôcť mi som vnímal len negatívne. Bolo to pre nich hrozne ťažké obdobie. Neboli to len vulgárne slová ale aj fyzická agresia. Veľa si pri mne pretrpeli. Som vďačný, že dnes už majú vo mne nového syna, syna, ktorého zmenil Pán Ježiš. Tešia sa, že môžem chodiť po školách a robiť prednášky a besedy v oblasti drogovej prevencie.

Aké trestné činy si páchal?

Najskôr to boli vlámačky, krádeže, pestovanie marihuany. Raz som disponoval s marihuanou v hodnote jeden milión korún. Mal som chvíľkové obdobia, keď som mal veľký príjem a mohol som si zadovážiť toľko drog, koľko som len chcel. Ale inokedy som nemal ani „fuka" a tak som páchal trestnú činnosť, ktorá sa neskôr nezaobišla bez strelnej zbrane. Začal som robiť „obzvlášť závažné zločiny" so zbraňou v ruke. V trenčianskom kraji som spáchal veľa lúpežných prepadnutí. Sledoval som ľudí, ako žijú, a keď prišla pravá chvíľa, zaútočil som, aby som získal to, čo som chcel pre uspokojenie svojej závislosti.

Ako vyzeral tvoj posledný deň na slobode?

Na to nikdy nezabudnem. Ráno som sa zobudil bez koruny a bez drogy. Už som bol plne závislý od heroínu, pervitínu a LSD. Taká závislosť sa už neprejavuje len psychicky, ale aj fyzickými reakciami organizmu. Moje telo potrebovalo drogu. Keď som ju nemal, zvracal som, mal som teploty, veľakrát som padol bezvládne na zem, triasol som sa, mal som kŕče v bruchu. Bolo mi veľmi zle a mal som pocit, že zomieram. Aby som tomu zabránil, snažil som sa zabezpečiť si vždy svoju každodennú dávku.

V ten osudný deň som sa stretol s mojím spolupáchateľom Michalom a hovorím: „Musíme si niečo vybaviť." On na to: „Aj na mňa to prišlo. Musíme si urýchlene zabezpečiť dávku." Povedal, že vie o jedných potravinách, ktoré by sme mohli prepadnúť. Vyzbrojili sme sa a išli na miesto činu. Čakali sme, až vyšiel z obchodu posledný zákazník. Vošli sme a ja som zakričal: „Toto je prepad!" Predavačka bola celá vystrašená. Stála ďaleko od pokladne. Začala sa triasť. Moju výzvu na otvorenie pokladne neuposlúchla, tak som ju so zbraňou udrel do tváre. Pod mojím nátlakom a opätovným úderom mi nakoniec peniaze dala.

Vybehli sme z obchodu a Michal dostal panický strach. Začal utekať. Zabudol, že sme tam mali bicykle. Ja som sa rozbehol na bicykli a on na mňa kričal, aby som ho vzal na ten svoj. Urobil som to, ale nás to riadne spomalilo. Predavačka vyšla von a kričala o pomoc. Hneď sa po nás pustili chlapi zo susednej krčmy. Jeden z nich využil zabudnutý Michalov bicykel a dobehol nás. Po necelom kilometri som pocítil tlak na chrbte a spadol som na zem. Ako som sa postavil na nohy, vytiahol som zbraň a šiel streliť do svojho protivníka. On mi však zvrtol zbraň a postrelil som sám seba.

Tu sa začal radikálne meniť smer tvojej ďalšej existencie. Dostal si sa do moci justičného systému a do rúk zákona. Čo si prežíval v srdci, čo sa dialo v tvojej mysli?

Prebúdzam sa v nemocnici na ARO napojený na prístroje. Všade na mne hadičky a prísavky. Dýcham s pomocou prístroja. Na ľavej ruke mám putá a som obklopený policajtmi, sestričkami a doktormi. Strelil som sa do tváre, čo mohlo byť smrteľné. Navyše som mal slzotvorné náboje, ktoré prispeli k tomu, že som upadol do bezvedomia.

Začal som sa prebúdzať do reality. Čaká ma väzenie – ale nevedel som, aké to bude. Koľko rokov dostanem? Načo som vlastne na tomto svete? Som len jedným z miliárd ľudí. Inými slovami – zbytočná existencia. Rozhodol som sa ukončiť svoj život. Predpokladal som, že rodina sa na mňa po tom všetkom, čo som napáchal a ako som im zlomil srdce, vykašle a že u nich už nikdy nenájdem žiadnu podporu, pochopenie a prijatie. Bol som oklamaný, opak bol pravdou. Ale to som ešte nevedel.

Doniesli mi obed, ktorého som sa ani nedotkol. Všetko som odovzdal, len vidličku som si schoval a počkal do večera. Keď som bol na izbe sám a policajti boli na chodbe, vytiahol som pravou rukou spod vankúša vidličku a celou silou som ju zapichol do zápästia ľavej ruky a vytrhol som si tri žily. Začal som silne krvácať. Dodnes ďakujem Pánu Bohu za to, že som bol napojený na prístroje, ktoré začali signalizovať kritický stav. Nebyť toho, dnes už nežijem. Z tej nemocnice som mal ísť rovno do večného zatratenia, čo som si zaslúžil. Ale Božia milosť ma už vtedy hľadala, aj keď som to nevedel.

Čo sa stalo s tebou vo väznici?

Môj život za mrežami sa začal odvíjať v najväčšej slovenskej väznici v Ila-

ve, kde sedia ľudia za najhoršie zločiny, ako sú vraždy, znásilnenia, prepady a iné. Bol som na celách s väzňami, ktorí dostali 20 až 25 rokov alebo doživotie. Mal som 17 rokov a na mňa to bolo veľmi silné. Ale práve tu sa stal ten najkrajší zázrak môjho života. *Ďakujem Ti, Pane Ježišu, že si ma našiel a dal si mi milosť, odpustenie a slobodu, ktorá nikdy neskončí!*

Na jeden mesiac som sa dostal na celu k väzňovi menom Miroslav, ktorý čakal doživotie. Najskôr mi pripadal ako náboženský fanatik, ako farár, ako človek, ktorého postoje sú nezlučiteľné so životom za mrežami. Mal obrovský pokoj, vyrovnanosť a ducha odpustenia voči všetkým, ktorí mu ohromne ublížili a falošne ho obvinili. Ja som vtedy ešte nevedel, či dostanem šesť alebo sedem rokov. Každý deň som preplakal a bol som vystresovaný z toho, čo ma čaká tak dlho a tak ďaleko od mojej rodiny. No on prežíval nadprirodzený pokoj a radosť, aj keď vedel, že na slobodu už nevyjde. Chcel som sa dopátrať ku koreňu jeho úžasnej vyrovnanosti a pokoja a tak som sa ho na všetko pýtal.

Miroslav mi ukázal pravdu. Priviedol ma k živému Pánovi Ježišovi Kristovi, ktorý vstúpil do môjho srdca, do môjho života a napĺňa ma dodnes. Otvoril mi Písmo a hovorí: *„Lukáš, toto je cesta, ktorou máš kráčať. Tu je pravda o Bohu, o svete, o tebe, o večnosti a o tom, čo Ježiš Kristus pre teba urobil na kríži.“* Na všetky moje otázky vedel odpovedať priamo z Biblie. A ja som vedel, že práve vtedy a na tom temnom mieste ilavskej väznice som našiel ten pravý zmysel života a milosť, ktorá radikálne zmenila spôsob, akým žijem a myslím každý deň.

Ako si vnímal realitu Boha a duchovnej dimenzie predtým, ako si sa stal kresťanom?

Bol som ateista. Predstava Božej existencie mi bola na smiech. Neveril som, že je niekto nad nami. Miroslava som považoval za fanatika, za blázna, za človeka, ktorý vypol svoj rozum. Ale práve jeho si Boh použil na to, aby mi priniesol správu o tom, že Kristus zomrel aj za mňa a víťazne na tretí deň vstal z hrobu, aby som aj ja mohol vstúpiť do dimenzie slobody, lásky a hlavne milosti, ktorá úplne zmenila môj život a vedie ma k tomu, aby som Bohu s nadšením slúžil.

Aké faktory zohrali svoju úlohu v tom, že sa z ateistu stal nadšený kresťan?

Jednoznačne je to Božie slovo, ktoré mi dalo odpoveď na všetky moje otázky. Ono sa pre mňa stalo dôkazom a pravdou, ktorá uspokojila všetky moje nároky na poznanie reality. Prežil som silu slov Pána Ježiša: *„Ja som cesta, pravda a život, nikto nepríde k Otcovi, len skrze mňa.“* Nikto iný nedokáže riešiť otázku hriechu, toho môjho hriechu a spáchaných zločinov, ako On. Každé náboženstvo sveta rieši otázku hriechu, ale Pán Ježiš ho vyriešil dokonale. Zomrel za nás. Zomrel za mňa!

Keď som vierou vstúpil do tejto reality, uvedomil som si, že si nemôžem toto krásne poznanie nechať pre seba. Božia milosť a odpustenie je pre mňa nevyčerpateľným zdrojom energie a motiváciou, aby som nesedel doma, ale Bohu slúžil s celou svojou silou.

Na koľko rokov si bol napokon odsúdený?

Bol som mladistvý a preto som dostal nižšiu mieru trestu v trvaní štyroch rokov. Odsedel som však len tri roky. Vďaka Bohu, že v októbri 2012 som dostal podmienečné prepustenie. Veľmi sa z toho teším.

Teraz navštevuješ školy a prihováraš sa tisíckam študentov po celej našej zemi. Prečo to robíš?

Nedokážem si predstaviť, že by som žil len tak sám pre seba po tom, čo všetko som prežil. Boh mi dal do rúk úžasný nástroj môjho svedectva. Už počas posledných dvoch rokov vo výkone trestu som chodil do škôl a vo väzenskom oblečení a s putami na rukách som robil prednášky na tému protidrogovej prevencie. Študentom som hovoril o živote vo väzení a o mojej viere v Pána Ježiša Krista. Samotní väzenskí vychovávatelia ma o to prosili, keď uvideli radikálnu zmenu môjho života, aby som im pomohol bojovať proti drogám medzi mládežou.

Dnes, keď som na slobode, mi volajú riaditelia škôl z celej republiky, aby som prišiel a pomohol ich študentom. Spolupracujem s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Trenčíne, s Krajským riaditeľstvom policajného zboru v Žiline a v Trenčíne, s Okresným súdom v Trenčíne a ďalšími inštitúciami, aby sme pomohli mladým ľuďom neupadnúť do sveta drogovej závislosti. Túto prednáškovú službu zastrešuje Kresťanské centrum Berea. Som rád, že na každom mieste mi Boh dáva slobodu povedať mladým ľuďom úplne otvorene a smelo aj o viere v Ježiša Krista. Nehanbím sa za Neho. Študenti mi kladú množstvo otázok, a ja na ne rád odpovedám. Následne sa s mnohými osobne rozprávam a dodatočne komunikujem s nimi o viere cez email, skype alebo facebook.

Prečo to robím? Neviem o žiadnej lepšej odpovedi, než je slovo milosť. „Šliapem“ na energii, ktorú čerpám z radosti z omilostenia. Motivuje ma ten najkrajší dar, ktorý som ako väzeň v satanovom žalári tmy a duchovnej smrti zadarmo prijal. Bolo mi odpustené. Našiel som pravú slobodu. Mám večný život a túžim po tom, aby tento život našli stovky a tisíce ďalších mladých ľudí. Neviem si už svoj život bez tejto služby predstaviť.

O svojich skúsenostiach píšeš knihu. Čo všetko v nej plánuješ opísať?

Napríklad to, čo sa deje vo väznici v zmysle mučenia, týrania, šikanovania, ponižovania ľudskej dôstojnosti, o čom niekedy ani väzenský dozor nevie. Tiež chcem opísať svoj život pred odsúdením a život mojich kamarátov narkomanov. Martin, jeden z tých dvoch, čo ma naučili drogovať, je už mŕtvy. Mal 21 rokov. Iný „kamarát“ sa mi vyhráža smrťou za to, že som na výsluchu povedal, od koho som drogy kupoval. Ďalej skúsenosti a trápenia mojich rodičov, ktoré som im spôsobil, ako aj celoštátne pátranie po mne, potom pestovanie marihuany, príbehy Rómov vo väznici, atď. Samozrejme chcem čitateľom viacej objasniť, prečo verím, že Ježiš Kristus ako náš Spasiteľ je jediná cesta k Bohu ako k Otcovi a k pravej slobode. A že len On môže vyplniť prázdno ľudského srdca.

Už či sú to prednášky a besedy, ktoré robím, či písanie knihy, ide o službu, ktorá je mojim veľkým a verejným „ĎAKUJEM“ môjmu Pánovi, ktorý ma hľadal, našiel a omilostil. Túžim po tom, aby túto milosť mohli spoznať a prijať ešte mnohí ľudia bez toho, aby museli ísť ťažkou cestou, akou som išiel ja. Verím, že každý človek, ako aj moji rodičia a brat, ktorí ma doma prijali s láskou, vidia, že som premenený človek, a že to bola Božia milosť, ktorá ma našla, zmenila a vyslala do životného štýlu služby, ktorý teraz na Jeho slávu žijem. Inak si to neviem predstaviť.

S LUKÁŠOM JAKABOM
SA ZHOVÁRAL JOZEF ABRMAN

Michelangelo
verzus pápež

Pred 500 rokmi bola vo Vatikáne vysvätená Sixtínska kaplnka. Obrazový cyklus je dielom Michelangela Buonarottiho. Z príležitosti nadchádzajúcej voľby nového pápeža uvádzame momentku z prostredia i spomienku na majstra, ktorý sa vedel postaviť totalite a zachovať si identitu. Takmer následne na javisko dejín nastúpil Reformátor, ktorý otriasol dovtedajším svetom a otvoril mu netušené perspektívy.

Povesť najväčšieho umelca všetkých čias si *Michelangelo* vyslúžil v rokoch 1508-12, keď vo výške a nepohodlí lešenia ťahy jeho štetca vyzdobovali kupolu Sixtínskej kaplnky. Mal 35 rokov. Chrám sv. Petra, ako ho dnes poznáme, ešte nestál; na jeho mieste stála stará bazilika, ktorú dal vybudovať roku 324 cisár Konštantín. Krátko predtým než sa začalo na objednávku pápeža *Sixta IV* s vymaľovaním stropu kaplnky, bol urobený slávnostný výkop budúceho najväčšieho chrámu kresťanstva. Ale nedlho po založení základného kameňa pod prvý zo štyroch pilierov budúcej gigantickej kupoly – plánovanej Michelangelom – rozvinula sa živá kritika mamutieho projektu, a to najmä pre rafinovaný spôsob financovania, založený na obchodovaní s odpustkami.

Augustiniánsky mních *Martin Luther* bol okolo roku 1511 v Ríme. Bol to čas zlomu, rozhranie vekov, v ktorom sa tu realizoval Michelangelo. Pápež Július II ho poveril vymaľovaním kaplnky svojho predchodcu a predstavoval si dielo ako istý druh biblickej galérie. Bolo samozrejmé, že kto zadáva úlohu, rozhoduje aj o tom, ako má dielo vyzerať. Objednávka znela: nanovo obrazmi legitimizovať pápežstvo, ktoré sa odvodzovalo z nástupníctva apoštola Petra, Kéfaša, ktorého Ježiš pomenoval „Skalou“. Avšak požiadavka, aby Michelangelo stvárnil oslavu apoštolov a ich nástupcov, sa stretla s ráznym odmietnutím umelca. Ide tu o nezvyčajný čin umelcovej emancipácie – lebo o apoštolovi, ktorý bol Skalou, základom, a jeho druhoch na strope niet ani stopy, a tobôž nie o pápežoch. Toto si mohol dovoliť len Michelangelo. A ešte nehoráznejšie bolo to, aké obrazové reťazce – autonómne ako sotvaktorý umelec pred ním – Michelangelo na strope vyčaril.

1. 11. 1512 bolo dielo majstra slávnostne odhalené a ihneď vyvolalo rozpaky. Na pápežovu objednávku zobrazil Michealangelo scény Posledného súdu, spravil to však v rozpore so všetkými dovtedy platnými zásadami. Do tých čias boli veci usporiadané a zrozumiteľné: na jednej strane vykúpení, na druhej zatratení. Tu však nebolo nič jasné. 391 úplne obnažených ľudí tvorilo spletenec medzi Kristom a Satanom. Nebo a peklo sa nachádzali nebezpečne blízko vedľa seba. Obraz svedčí viac o strachu než o istote, že správna viera povedie automaticky k spáse. Svätí nemajú svätožiaru, anjelom chýbajú krídla, a dokonca ani martýri nie sú na bezpečnej strane, ale musia ešte predstúpiť pred Sudcu.

Teológovia šomrali, keď si fresky prehliadali, podozrenie z kacírstva viselo vo vzduchu. Presadili, že nahota bola prekrytá čiastkami odevu, ale obrazu sa nezbavili. Týčil sa nad oltárom kaplnky ako *mene-tekel*, ako trvalá výzva pápežovi a kardinálom, aby sa do budúcnosti nedívali príliš triumfalisticky. Podnetov na také memento bolo viac než kedykoľvek predtým. Medzi 16. a 18. storočím sa svet prepracúval od stredoveku k moderne. Staré istoty sa búrali a od základu sa zmenil pohľad na realitu. Reformácia spochybnila zvrchovanosť rímskej cirkvi. V náboženských vojnách bojovali kresťania proti kresťanom. Všade v Európe sa utvárali národné štáty a potláčali univerzálny nárok pápeža. Dobrodruhovia objavovali nové kontinenty a obyčajní ľudia svoju identitu. Obstojí pápežstvo v týchto búrkach?

Po smrti každého pápeža sa táto kaplnka zatvára a tu v konkláve (*z lat. v miestnosti, komnate*) kardináli volia v tajnej voľbe nového Petrovho nasledovníka. Ale výjavy nad hlavou kardinálov neboli práve na veľkú slávu cirkvi podľa toho, ako si to prial pápež, zadávateľ úlohy.

Niektorým pripadalo, že tu bol do obrazu prevedený text z epištoly Pavla Efezanom: *„On ustanovil niektorých za apoštolov, niektorých za prorokov, iných za evanjelistov a iných za pastierov a učiteľov, aby pripravovali svätých na dielo služby, na budovanie Kristovho tela... Ale žime podľa pravdy a v láske všestranne vrastajme do toho, ktorý je Hlavou, do Krista.“*

Takže v centre kresťanstva sa maľba na kupole stala výzvou, aby sme sa všetci obrátili k tomu, čo je podstatné a základné – a to v zvrchovane dramatickom historickom okamihu: presne päť rokov po odhalení fresiek 31.10.1517 zahájil vo vzdialenom Wittenbergu Martin Luther svojimi 95 tézami Reformáciu.

Z odkazu svojej obrazovej galérie a z výzvy, aby sa cirkev spamätala a očistila z mnohého tuzemského balastu a sústredila sa na Krista, sa majstrovi nedostalo ani najmenšie zúročenie. Pravdepodobne učencovi z Wittenbergu v tom čase chýbali „antény“ a vhľad, aj keby bol umelec tohto nemeckého mnícha prizval k sebe na lešenie. Lebo pohľad teológa bol už vtedy skrz-naskrz zameraný na literu. *Sola scriptura!*

Miesto protagonistov cirkvi a jej pápežov a svätých – ako by ich Július II bol rád nad sebou videl – Michelangelo v skutočnosti zvečnil Krista ako túžbu všetkých národov a Slovo, „ktoré bolo na počiatku“. A to slovo bol Boh.

Zdroj: Eva-Maria Schnurr,
Na vlnách premien,
Spiegel Geschichte 4, 2012, s. 84
Paul Badde, Die Welt online,
1. 11. 2012

PRELOŽIL MATÚŠ KOŠA
REDAKČNE KRÁTENÉ

Milost ve světových náboženstvích

Většina křesťanů se domnívá, a do jisté míry právem, že křesťanské pojetí milosti je naprosto jedinečné. Učení o tom, že člověk si sám ve své bídě nemůže pomoci, že je zakletý v hříchu a neschopný sebenápravy, že záchrana člověka je od začátku až do konce dílem Boží milosti, kterou si nemůžeme nikterak zasloužit, že Bůh se sklání k člověku v Ježíši Kristu a jenom díky němu člověka zachraňuje, ospravedlňuje a posvěcuje – toto učení najdeme v takto formulované podobě skutečně jenom v křesťanství.

Otázkou ovšem zůstává, jestli v ostatních náboženských tradicích opravdu nenarazíme na nic ani vzdáleně podobného. Někteří křesťané tvrdí, že křesťanství je svědectvím o milostivém příklonu Boha k člověku, zatímco ostatní náboženství představují marné pokusy vyšplhat se do nebe po žebříčku vlastních zásluh, vlastních náboženských výkonů, sebezapření a tak dále. Toto pojetí je podle mého názoru přece jen poněkud zjednodušující. V náboženstvích světa najdeme četné stopy vědomí lidské nedostatečnosti a Boží nezasloužené, láskyplné, zdarma nabízené přízně, najdeme v nich (tu a tam) i poznání, že člověk si sám nepomůže, že je zakletý ve své hříšnosti a odkázaný na pomoc přicházející shůry. Ba najdeme v nich zcela výslovnou tematizaci tohoto problému, tedy hloubky lidské porušenosti a z ní pramenící potřeby nezasloužené milosti.

Hinduismus

Začněme v Indii, v kolébce hinduismu a buddhismu. Už v roce 1930 napsal německý teolog Rudolf Otto studii nazvanou *Indická náboženství milosti a křesťanství*. Otto si v této práci všímá překvapivě podobnosti mezi křesťanským učením o milosti a myšlenkami jednoho z nejvlivnějších indických učenců Ramanudži (1056–1137), který vykládá starší indickou tradici tak, že rozhodující důraz klade na osobní důvěryplný vztah věřícího k osobnímu božstvu (Višnuovi), přičemž důležitým rozměrem tohoto vztahu oddanosti (*bhakti*) je vědomí vlastní nedostatečnosti a důvěra v boží zachraňující milost (*prasáda*). Lidské nitro je podle Ramanudži příliš zatemněno nevědomostí a tělesnými žádostmi, člověk je proto odkázán na spásnou intervenci milujícího Boha. Náležitou odpovědí z lidské strany pak není hromadění dobrých skutků a snaha zasloužit si spásu, ale oddanost a láska vůči milujícímu Zachránci. Ramanudžovi žáci toto učení ještě upřesnili a rozvedli – hovořili o opičí cestě a kočičí cestě. Opičí cesta počítá s aktivním podílem člověka na vlastní spáse – tak jako se opičí mládě musí samo pevně držet matky, když ho nese do bezpečí. Stoupenci kočičí cesty naopak trvají na tom, že člověk je ke své záchraně „nesen“ bez vlastního přičinění – tak jako kočka nese své mládě v zubech a ono samo se na přesunu do bezpečí nijak nepodílí.

Buddhismus

Také v buddhismu najdeme zajímavou paralelu křesťanského učení o milosti. Její nejznámější variantou je učení buddhismu Čisté země, tedy odvětví mahájánového buddhismu, rozšířeného v Číně, Vietnamu, Japonsku a v dalších zemích. Podle učení tohoto směru vytvořil buddha Amitábha (japonsky Amida) ze svých zásluh nadzemskou říši, zvanou Čistá země nebo Západní ráj. Učinil tak z nesmírného soucitu *(karuna)* se všemi nevědomými tvory. Vzhledem k tomu, že lidstvo žije v temném věku, není podle této nauky možné dosáhnout spásy z vlastních sil, lidé jsou příliš slabí a hříšní. Právě proto jim Amitábha zdarma nabízí své zásluhy a po smrti vstup do říše věčné blaženosti, kterou pro ně vytvořil. Věřící se nemají snažit dosáhnout spásy a věčné blaženosti z vlastních sil, ale mají uctívat Amitábhu a vzývat jeho jméno. Toto učení dovádí ještě o krok dále Šónin Šinran (1173–1262), který nejprve (podobně jako Martin Luther) prožil rozčarování z asketického mnišského života a došel k radikálnímu závěru, že člověk je příliš slabý, neschopný dosáhnout vykoupení z vlastních sil, a že dokonce ani vzývání Amidova jména není záslužný „dobrý skutek“ či prostředek spásy, že jediné, co zbývá, a jediné, co stačí, je s důvěrou se spolehnout na „jinou sílu“ (*tariki*), tedy celým srdcem důvěřovat Amidovu zaslíbení.

Myslím, že je docela zřejmé, že jak hinduistická, tak buddhistická „nauka o milosti“ v některých rysech nápadně připomíná křesťanství, nebo dokonce reformační učení *sola gratia*. Právě tak je ovšem zřejmé, že celkový rámec těchto nauk – tedy zákon karmy, učení o reinkarnaci, specifické pojetí božství, resp. buddhovství – je v případě hinduismu i buddhismu přece jen jiný. Proto bude jistě zajímavé podívat se na učení o milosti v tradicích, které stejně jako křesťanství věří v Boha Abrahamova, Stvořitele vesmíru a Pána dějin, tedy v judaismu a v islámu.

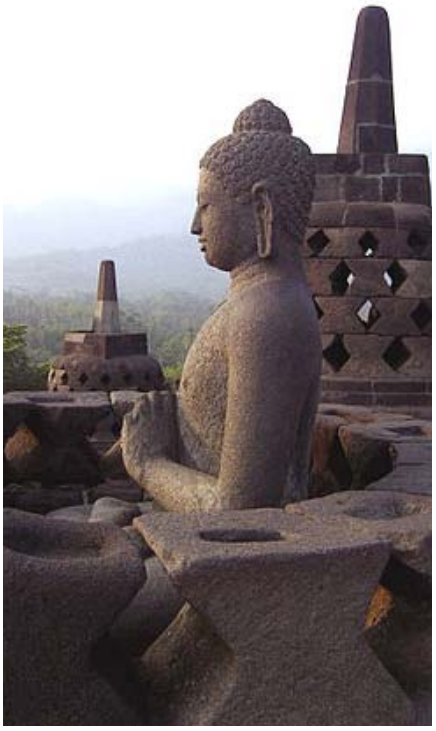

Judaismus

Pokud jde o judaismus, je třeba na úvod poznamenat, že jej křesťané často interpretují prizmatem některých výroků Pavlových epištol, což, jak se shodují biblisté a religionisté, může být velmi zavádějící. Předně je na místě jasně říci, že judaismus není a nikdy nebyl (s výjimkou patologické deformace, s níž se vyrovnává apoštol Pavel) náboženstvím skutků. Stačí se zeptat kteréhokoli rabína. Žid nezískává podíl na smlouvě s Hospodinem za to, že dodržuje přikázání nebo hromadí zásluhy. Získává jej z milosti, zadarmo, v době, kdy si ještě nemůže nic zasloužit, protože je stár osm dní (tehdy se provádí obřízka). **Rabínský judaismus také velmi dobře ví o hříšnosti a nehodnosti člověka, o tom, že spásu není možné si zasloužit, že jedinou nadějí je spolehnutí na Boží nezaslouženou, zdarma udílenou milost.** Podle Talmudu Hospodin sám napovídá kajícníkům, jak se mají modlit, aby jim mohl odpustit, radí jim, jaké mají použít argumenty, aby mohl přesednout z trůnu soudu na trůn milosti. Také synagogální liturgie Dne smíření je plna proseb o naprosto nezaslouženou milost, nikde nenajdeme ani stopu po nějakém vykazování náboženských zásluh a dobrých skutků. Naopak, Židé se modlí: „Otče náš, králi náš (*Avínú Malkéjnú*), smiluj se nad námi a vyslyš nás, vždyť se nemáme čím vykázat." Anebo: „Nejsme tak drzí a tvrdošíjní, abychom pravili před tebou, Hospodine, že jsme spravedliví a nehřešili jsme. Ano, hřešili jsme." A každý Den smíření se Židé Hospodinu omlouvají, že nemohou (už 2000 let) přinášet náležité oběti v Jeruzalémském chrámu, jak by si velmi přáli, a doufají, že snad už příští rok to bude možné: „Příští rok v Jeruzalémě" *(Lšaná habaá bírušalájim)*. Celá synagogální liturgie Dne smíření je jedno velké zoufání nad vlastní špatností a úpěnlivá prosba o „nespravedlivou" milost.

Islám

A jak je to v islámu? Zdálo by se, že Alláh je přísný, nesmlouvavý Bůh, že jeho vztah k člověku nemá s milostí nic společného. Není to tak docela pravda. Téměř všechny koránské súry (kapitoly) jsou uvedeny *basmalou*, tedy slovy: „Ve jménu Boha milosrdného, slitovného."

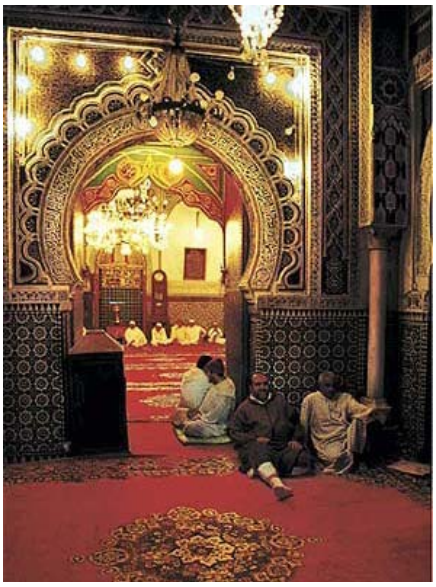

Mnohé z 99 Božích titulů, které najdeme v Koránu, svědčí o jeho láskyplném příklonu k člověku (Ochránce, Promíjející, Dárce, Poskytující, Laskavý, Shovívavý, Štědrý, Milující, Obhájce, Přítel, Vlídný ke kajícím, Odpouštějící, Soucitný, Trpělivý). V islámské mystice se tento láskyplný Boží příklon k člověku stává rozhodujícím náboženským prožitkem. A lidskou odpovědí opět nemá být žádná zákonická a záslužnická křeč, ale intimní, niterný vztah k Bohu, založený na důvěře. Islám také dobře ví o tom, že člověk nemá ve své moci směřování svého srdce, že je to Bůh, kdo lidské srdce zatvrzuje a obměkčuje (Korán 10, 99–100), a že tedy o nějakých zásluhách nemůže být řeči.

Závěr

V tomto kratičkém nástinu některých podobností mezi křesťanským učením o milosti na jedné straně a obdobnými myšlenkami v hinduismu, buddhismu, judaismu a islámu na druhé straně, jsem se pokusil ukázat, že **vedle celkem zřejmé jedinečnosti křesťanského učení o milosti** (které souvisí se specificky křesťanským učením o člověku, o hříchu, o spáse a o Kristu) **najdeme v jiných náboženstvích prvky a motivy, které budou křesťanům znít překvapivě povědomě**.

Co z toho vyplývá? Jsou to stopy všeobecného zjevení? Jsou to teologicky nepodstatné náhodné analogie? Těžko říct. Ale celkem jistě můžeme podle mého názoru konstatovat dvě věci:

1. **představa, že jenom křesťanství ví a hovoří o tom, že člověk si sám nepomůže a že je ve své nedostatečnosti odkázaný na zásah nezasloužené Boží milosti** (zatímco všechna ostatní náboženství marně usilují o spásu člověka z jeho vlastních sil), **je hrubě zkreslující nebo spíš vyloženě mylná** (přestože je mezi křesťany stále poměrně rozšířená);
2. aniž bychom chtěli jisté podobnosti mezi křesťanským pojetím milosti a podobnými motivy v jiných náboženských tradicích jakkoli přeceňovat, zdá se, že **křesťané, kteří se pokoušejí své pojetí Boží milosti srozumitelně vysvětlit stoupencům jiných náboženství, mohou ve snaze o dorozumění odkázat také k některým motivům jejich vlastních posvátných tradic.**

PAVEL HOŠEK
(ZVÝRAZNĚNÍ REDAKCE)

Zimná dovolenka Berea

Opäť sme sa presvedčili, akým veľkým darom od Pána Boha sú v našich životoch ozajstní priatelia. Mať niekoho, s kým sa môžeš zasmiať, porozprávať, prijať povzbudenie, komu sa môžeš zdôveriť a nebáť sa zranenia, je ozaj úžasné.

Tak, konečne sme tu. Je piatok poobede (28. 12. 2012) a chata Berea v Harmónií sa plní krásnymi mladými ľuďmi s úsmevmi na tvári, s množstvom energie a chuti zažiť niečo pekné na tohoročnej zimnej dovolenke.

Máme tú česť privítať a prijať medzi nami kamarátov, ktorí sa takejto akcie zúčastňujú po prvýkrát. Po dobrých voňavých párkoch a niekoľkých hrách veľmi dobre zapadajú do kolektívu. Sranda ide bokom, keď si večer posadáme do starých, pohodlných kresiel a počúvame silný životný príbeh nášho 20-ročného kamaráta Lukáša. Príbeh Božej vernosti a nesmierneho záujmu o človeka v každom z nás zanecháva rôzne pocity. Kto a aký je vlastne náš Boh, ktorý mohol nášho priateľa zachrániť od samovraždy, oslobodiť od závislosti na drogách, vyviesť z väzenia a úplne zmeniť jeho život? Je to láskyplný Boh, ktorý dal Pána Ježiša Krista, aby ktokoľvek, kto v Neho verí, nemusel zahynúť, ale mohol byť oslobodený a očistený od každej zlej veci a prijať ten najväčší dar – večný život. Pán Ježiš svojou láskou a milosťou premenil bývalého narkomana na svoje milované dieťa. Ďakujeme Lukymu, že sa s nami podelil o svoj príbeh, ktorý nám ukázal, aké je nebezpečné zahrávať sa so zlým a aké je úžasné žiť v Božej prítomnosti a v slobode, ktorú nám vydobyl Pán Ježiš Kristus.

A je tu sobota. Zobudí nás krásny východ slnka. Tešíme sa, čo nám dnešok prinesie. Po dobrých raňajkách sa stretávame v menších skupinkách na spoločných modlitbách. Doobedie sa nesie v duchu tvorivosti. Šíri sa vôňa pudingu, znejú krásne melódie piesní, ozýva sa hlasný smiech z divadelnej miestnosti a z tvorivých dielní sa rodia prvé kreatívne silvestrovské záložky. Po dobre vykonanej práci si pochutnávame na výborných dukátových buchtičkách. Vonku je krásne bielo, ideálny čas na spoločnú hru v lese. Cestou naspäť objavíme čaro v zľadovatenej ceste, po ktorej sa všetci ihneď začneme šmýkať. Niektorí po nohách, iní po rukách či zadku, hlavne, že to ide. Večer sa opäť usadíme do našej obývačky a tentoraz sa zamýšľame nad posolstvom, ktoré nám priniesol Daniel Javorník. Zisťujeme, že vlastnosti kresťana si môžeme prestaviť ako jedno veľké koleso. Krásne oblé koleso, ktoré tvorí láska, trpezlivosť, ochota, bohabojnosť, pokora, radosť a mnoho, mnoho iných. Zisťujeme však aj to, že naše koleso neraz nie je pekné, oblé, ale ťažko použiteľné ozubené koliesko. Sme nedočkaví, skleslí, pyšní, neochotní, chýba nám súcit a láska, vytratila sa aj bázeň pred Bohom. Áno, mnoho krát takto vyzerá smutná realita. Dobrá správa však je, že Pán Boh nám dal všetko, čo potrebujeme pre ozajstný život viery. Preto urobme všetko preto, aby nás viera viedla k cnostnému životu, k stále hlbšiemu poznávaniu Boha, k oddanosti, sebadisciplíne, trpezlivosti a k láske. Poďme spolu touto cestou, aby sme boli užitočnými pre Pána Boha.

Po peknom filme sa poberáme do spacákov a dobre unavení zaspávame.

Nedeľné ráno je ešte krajšie ako to včerajšie. Nasadáme do áut a za chvíľu je modranské zhromaždenie celkom plné. Chválime Boha, modlíme sa k Nemu, pripomíname si, čo pre nás Pán Ježiš urobil. Viac už nemohol. Dal svoj vlastný život, aby sme mohli byť už stále s Ním. Cítim sa byť milovaná. Milovaná a prijatá. V službe Juraja Kocmundu počujeme o akomsi „šedom priemere“ v našom živote. Kde je práve ten môj? V akej oblasti môjho života idem ani nie v rozpore s Božou vôľou, ale priamo proti nej? Prečo to robím? Veď tým zraňujem môjho Pána, ubližujem sebe aj ostatným. Prvé, čo musíme urobiť, je priznať si, že máme problém. Tu sa to však nemá skončiť, ten problém musíme začať riešiť. Nie však sami v sebe, ale u Boha. Zdá sa ti, že práve ten tvoj problém je nemožné vyriešiť? Buď pokojný, Pán Boh sa špecializuje na nemožné veci. On je schopný všetkého. Tak uchopme vierou riešenie, ktoré nám s láskou ponúka.

Po pokrme pre našu dušu a ducha sa pustíme do výbornej sviečkovej, ktorou nás hostia naši milí spoluveriaci z Modry. Po príchode na chatu sa rozdelíme do skupín a začneme medzi sebou súťažiť. Poviem vám, tento večer sa rodia ozajstní hrdinovia. Filip prekonáva svetový rekord v napchaní si úst tridsiatimi penovými cukríkmi. No dobre, ak nie svetový rekord, tak osobný určite! Nemôžem však nespomenúť jeho spolusúťažiacu, Kiku, ktorá vytrvalo bojuje doslova až do prasknutia. Pochvala patrí aj slávnemu spisovateľovi Paľkovi alias Samovi Chalupkovi, ktorého pôsobivá báseň vyhráva prvé miesto. Sabinka, Noemka, Dominika a Matúš sa preslávia v množstve vrstiev, ktoré si s pomocou svojich družstiev na seba navliekajú. Nakoniec skončí ako víťazka Sabinka s 38 vrstvami oblečenia.

A je tu Silvester. Všetci sa tešíme na dnešný večer. Ako prvý bod programu sa nám predstavia herci z divadelného workshopu v podobe krásneho princa, šťastnej Popolušky, dobrej víly, dvoch

škaredých sestier a šarmantného rozprávača z obľúbenej rozprávky o Popoluške.

S priateľmi z hudobného workshopu spoločne chválime nášho Boha piesňami. O chvíľu sa spoločne s Tracym zamýšľame nad jednou z vlastností kresťana, bohabojnosťou. Často, keď urobíme niečo zlé, nám je ľúto, že sme druhých zranili, že sme si pokazili dobré meno, že sme sklamali blízkych, ale v prvom rade by nám malo byť úprimne ľúto, že sme zranili nášho Nebeského Otca. Že sme nemali pred Ním bázeň, strach a rešpekt a robili si to, čo sme chceli. Aj na konci tohto roku a začiatku nového sa zamyslime nad tým, kto je náš Boh a akého prístupu je hoden.

Spolu sa pustíme hľadať dôvody na vďaku naproti Pánu Bohu. Nachádzame ich tak mnoho. Modlíme sa v skupinkách, ďakujeme Pánovi Ježišovi za množstvo vecí, ktoré vďaka Nemu môžeme mať a spoločne prosíme za našich priateľov, ktorých v tento nový rok čakajú maturity či prijímačky na stredné školy.

Už je skoro polnoc. Plní očakávania vybiehame na neďalekú lúku, skadiaľ pozorujeme krásny ohňostroj a spolu prežijeme tie posledné minúty zo starého roka a tie prvé z nového. Zvláštny pocit... je tu ďalší, nový rok. Čo prinesie? Nikto z nás to nevie, ale máme dobrého Sprievodcu, ktorý nás iste povedie každým ďalším dňom a dá milosť a múdrosť k správnym rozhodnutiam aj v tomto novom roku. Veď On má s nami dobrý zámer, chce nám dať budúcnosť a nádej. Ak Ho budeme hľadať celým svojim srdcom, nájdeme Ho. Ak prídeme k Nemu a budeme sa modliť, vypočuje nás. Ani do tohto nového roku nemusíme ísť sami, ale s Pánom Ježišom, ktorý má celý náš život vo svojich rukách.

Spoločne si na túto slávnostnú udalosť pripijeme Vineou a strávime spolu krásny čas v radosti a dobrej nálade pri spoločenských hrách až do skorého rána.

Vďaka Pánu Bohu za všetko, za priateľov, za Jeho ochranu, lásku a starostlivosť a za každého ochotného človeka, ktorý pridal ruku k tomu, aby sme mohli na Berei prežiť krásnu zimnú dovolenku.

DANIELA JAVORNÍKOVÁ

Dvě facky visely ve vzduchu

Naše děti si za celý den najdou spoustu příležitostí k hádkám, pošťuchování, bouchání a jiným blbostem. Je jim teprve osm, pět a nejmladšímu dva roky. Nejvíc při jejich vzájemných rozbrojích trpí ten nejmenší, Matěj, ale nese to statečně, vždyť jeho druhé jméno, Ámos, mu nebylo dáno zbytečně. Ámos v překladu znamená „nosič břemene“ a jeho břemeno není nikterak lehké. Stejně se máme všichni rádi.

Nejtěžším krokem u starších dětí je, aby si vzájemně odpustily. Odpuštění dokáže změnit atmosféru nenávisti v atmosféru přátelství a lásky. Kde bylo předtím rozdělení, tam se táhne za jeden provaz. Kdo chce vidět skutečnou moc křesťanství v akci, ať se dívá, jak milost odpuštění mění lidi a národy. V odpuštění je taková duchovní moc, že dokonce poráží démonické vlády a mocnosti, přímo je odzbrojuje a vymazává dluhy.

„Když jste ještě byli mrtvi ve svých vinách a duchovně neobřezáni, probudil nás k životu spolu s ním a všechny viny nám odpustil. Vymazal dlužní úpis, jehož ustanovení svědčila proti nám, a zcela jej zrušil tím, že jej přibil na kříž. Tak odzbrojil a veřejně odhalil každou mocnost i sílu a slavil nad nimi vítězství.“ (Ko 2,13-15)

Když Ježíš na kříži zvolal: „Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí,“ tak od té chvíle se začaly dít velké věci v nebi i na zemi. Roztržením chrámové opony se uvolnil vstup do nebeské svatyně, země se třásla, skály pukaly, hroby se otvíraly a mrtví vstávali. (Mt 27,51-54) Tahle nit odpuštění se táhne celou Biblí. Prodaný Josef se setkává se svýma bratry, smíření Jákoba a Ezaua při setkání u potoka Jabok, kamenovaný Štěpán a přihlížející Saul a další. Když my druhým dokážeme odpouštět provinění, nepřítel nad námi ztrácí moc, svázanosti povolují, dluhy se vymazávají – přichází svoboda.

Říkám si, že moc odpuštění musí fungovat i v naší rodině, že si to musím vyzkoušet u nás doma a příležitost se také brzy naskytla.

Sedím si doma pohodlně v křesle a zdálky slyším křik a poté pláč naší Esterky. Oba dva přišli ke mně a dožadovali se spravedlivého rozsouzení. Můj postup je takový, že si nejdříve vyslechnu obě strany a poté určím, kdo je viník a kdo oběť. V tomto případě byla Esterka obětí, a tudíž jí náleželo, aby nad Filípkem vynesla rozsudek a ten zněl:

„Dej mu dvě facky!!!“

Trest jsem odložil na později a děti odešly do pokojíka. A tak dvě facky visely ve vzduchu! Co se dělo v pokojíku nevím, ale jedno vím, že po krátké chvíli slyším křik a zlobu. Filípek přišel a stěžoval si na hrozné zacházení Esterky. Vyslechl jsem obě strany a obětí byl tentokrát Filípek a Esterka viníkem. Na Filípkovi zůstalo, aby vynesl rozsudek, a ten zněl:

„Dej jí dvě facky!!!“

Teď dvakrát dvě facky visely ve vzduchu a zároveň přišel čas zúčtování. Říkám: „Esterka teď dostane dvě facky,“ Filípek byl nadmíru spokojený, ale já jsem pokračoval dál, „a Filípek dostane také dvě facky. Ty jsou od minule... U koho mám začít?“

Oba dva se nevěřícně dívali na mě a pak na sebe. Nechápali, jak se situace rychle změnila v jejich neprospěch. Facky už nevisely ve vzduchu, nýbrž ruka spravedlnosti se chystala vykonat slíbený trest a oni jen mlčeli a se svou rozumností byli v koncích. S tím opravdu nepočítali.

Nastala chvíle k projevení milosrdenství. Říkám jim: „Je tady ještě jedna možnost.“ Očekávali, co se z toho vyvine.

„Ta možnost je, že si vzájemně odpustíte a ty facky vymažeme. Chcete?“

Na jejich smutných tvářích se objevil malý spásný úsměv, který se více a více rozšiřoval.

„My si teda odpouštíme,“ slyšel jsem. Atmosféra zloby a nenávisti se rázem změnila v radostné veselí. Dodávám: „Na důkaz smíření se ještě obejměte.“ Že prý jo, ale že půjdou za dveře, což se také stalo. Tam se objali, aby je nikdo neviděl a s veselostí pak odběhli za nějakou hrou.

Právě jsem viděl tu největší moc křesťanství v akci!

ALEŠ HROMEK

Neste zprávu o milosti dál!

Během pobytu seniorů v Hodoníně u Kunštátu jsme se seznámili s milými manželi Zdeňkem a Katkou Uhlíkovými z Jablonce n/N. Mají v současnosti zajímavé povolání – jsou cestující evangelisté a žijí z víry. Jsou ochotni přijet a posloužit evangeliem, kam je věřící pozvou. Jejich životní příběh je zajímavý a poučný. Podělili se s námi o to, jakou cestou je Pán Bůh vedl životem. Věříme, že to bude povzbuzením pro mnohé z vás. Je dobré vědět o lidech, které si Pán Bůh používá (i mimo rámec Křesťanských sborů), modlit se za ně a pokud nás k tomu Pán povede, je i podpořit v praktickém životě.

Můžeš nám povědět něco o sobě? Odkud pocházíte?

Dnes máme tu milost a výsadu, že můžeme pracovat na Boží vinici. Nebylo tomu tak vždy. Oba pocházíme z nevěřících rodin. Katka se narodila v Praze a od tří let žila u České Lípy. Vyučila se brusičkou skla a její touhou bylo studovat psychologii. No ale potkala mě... Já jsem po vyučení provozním elektrikářem šel na střední školu elektro v Chomutově. A v roce 1977 jsem nastoupil na vojnu do Piešťan, kde jsem získal důstojnickou hodnost podporučíka a odbornost učitele létání na proudových letadlech L 29.

Již v té době mně imponovala historie civilizace a schopnosti lidského mozku v minulosti. Hodně jsem četl o starověkém Egyptu a o východních náboženstvích. Poznával jsem, že existuje duchovní oblast, kterou marxistická ideologie popírala. O to více jsem se zajímal o jógu, lidové léčitelství a okultizmus vůbec. V tom jsem pokračoval i po návratu ze základní vojenské služby.

S Katkou jsme se vzali v prosinci 1981. Tehdy jsem pracoval jako důstojník Okresní vojenské správy v Děčíně. Asi dva roky po svatbě jsem byl převelen na Okresní vojenskou správu do Prachatic a tady začíná naše přiblížení k Bohu.

Můžeš nám o tom něco povědět blíže?

Řadu měsíců jsem usiloval o odchod z armády, ale nechtěli mě uvolnit. Kamarád mi poradil, abych začal chodit do kostela. Byl jsem sice nevěřící, přesto jsem to zkusil. Ale fungovalo to! Propustili mě a zároveň jsem byl degradován do hodnosti vojína. Pravdou je, že jsem tam slyšel zvěst o Spasiteli...

Asi v roce 1984 jsme se přestěhovali do Vimperka na Šumavě. Přes údolí naproti našemu paneláku byl hřbitov, kde se odehrávalo mnoho pohřbů. To bylo impulsem, proč se Katka začala zajímat o svůj duchovní stav. K mé nelibosti začala chodit do kostela a hledala odpovědi na své otázky o tom, co bude po smrti. Těžce jsem to nesl, ale později se místní farář stal i mým kamarádem a hodně jsme spolu diskutovali. Hledal jsem pravdu v Bibli a začínalo mi svítat...

Vyvrcholení přišlo v roce 1988 na podzim, kdy se nás sestra Šulcová z Plzně zeptala, zda víme, že jsme hříšní. Tehdy už jsme to tak vnímali a tak nás vedla v modlitbě, kdy jsme se s pokáním znovuzrodili.

Jak probíhal váš život víry dál?

Krátce na to vzniklo nové společenství věřících v Prachaticích. Jmenovalo se „Cesta života“ a bylo velmi živé. Později jsem tam byl ve staršovstvu. Tato církev nebyla dokonalá, nicméně jsme tam získali základy učení a poznávali charakter našeho Spasitele. Prožívali jsme tam mnoho radosti.

Vizí tohoto společenství bylo zasáhnout evangeliem co nejvíce lidí a tak se přesunulo do Českých Budějovic. To už bylo pro nás daleko a tak jsme začali navštěvovat Církev bratrskou v Husinci, kde jsem opět po několika letech byl ve staršovstvu.

Nadšení pro Boží věc mě nikdy neopustilo a tak jsem nastoupil na Evangelikální teologický seminář v Praze. Tehdy mi bylo 44 let. Po absolvování jsme se s Katkou přestěhovali do Chomutova a já jako vikář Církve bratrské jsem začal sloužit Bohu na plný úvazek. Již v té době jsem ale přijímal pozvání do různých církví, kam jsem byl zván kázat evangelium a modlit se za nemocné. A Pán potvrzoval své Slovo a mnohým daroval věčný život, dával novou naději a uzdravoval je. Církev bratrská na úrovni Rady CB potvrdila toto obdarování evangelisty s modlitbami za nemocné. Vnímal jsem vedení k tomu, abych se této evangelizační službě věnoval cele, ale jako kazatel CB jsem měl i jiné povinnosti. Po poradě s vedením CB s Pavlem Černým a Karlem Fojtíkem jsem tedy odešel z činné služby placeného kazatele CB k 31. srpnu 2009 a začal se věnovat cele svému povolání. Katka již dva roky slouží se mnou. Tato služba Pánu zasáhla okolo 75 měst v našem národě a více než 80 různých církví. Měli jsme milost sloužit i na dvou místech na Slovensku i v USA.

Jak probíhá váš život v současnosti a jaké máte výhledy do budoucna?

Pravdou je, že nejsme zaměstnanci církve, žijeme z darů, které ve sborech dostáváme. A k tomu máme ještě několik přátel, kteří tuto službu Pánu podporují pravidelně. Do konce roku 2012 nás ještě podporuje firma Moira ve Strakonicích. Bez této finanční podpory bychom měli asi 20% nákladů na živobytí. Modlíme se za další pravidelné dárce. Služba je žádaná, pozvání je

mnoho a není prostor vedle této služby mít ještě další pracovní úvazek. Jezdíme i po rodinách i do nemocnic.

Pokud by kdokoli chtěl mít podíl na této službě Pánu a chtěl finančně podporovat Boží dílo, opravdu budeme vděčni za každý příspěvek. Více informací je na našich webových stránkách: **www.uhlikovi.cz**

Máme plány do budoucna. Modlíme se za místo, kde bychom mohli bydlet a kam by za námi mohli jezdit potřební lidé. Prostě – mít něco jako dům uzdravení. Mnoho lidí v našem národě hledá zdraví a jezdí za námi z celé republiky. Vždy však od nás slyší evangelium o spáse v Ježíši...

Co bys vzkázal čtenářům časopisu Živé slovo?

Co bych chtěl vzkázat vašim čtenářům? Nebojte se vstupovat do nových věcí. Vykupujte čas, protože Ježíšův příchod je blízko. Našim posláním není pouze pravidelně navštěvovat bohoslužby v neděli. Máme úkol: zvěstovat, že se přiblížilo Boží království a získávat co nejvíce lidí pro Krista. Buďte horliví ve vaší práci pro evangelium. Modlete se za hříšníky a prokazujte jim lásku. Buďte plní milosrdenství a soucitu. S tímto postojem jsem po revoluci navštívil i generálního tajemníka KSČ Miloše Jakeše. Bál se lidí, ale já jsem mu řekl o odpuštění a o lásce Ježíše. Když jsme se loučili, tak mi podával ruku a měl v očích slzy.

Každý člověk potřebuje slyšet o Spasiteli a to je úkol každého z nás. Vím, není to jednoduché a bude vás to stát mnoho času a peněz, ale stojí za to pracovat pro Krále Králů. Vaše odměna je v nebi.

Ať vás Boží požehnání provází na každém kroku...

Co považuješ za příčinu toho, že přes všechno úsilí křesťanů v naší zemi zvěst o Kristu mnoha lidem vůbec nic neříká?

Hezky to vyjádřil Mahátmá Gándhí, když odpověděl na otázku: „Co by se muselo stát, aby miliony Indů byly získány pro Krista?“

Řekl: *„Předně bych musel předpokládat, že vy křesťané začnete žít tak, jak žil Kristus. A za druhé bych doporučil, abyste do středu všeho postavili lásku, protože podstatou křesťanství je láska.“*

Mám za to, že je to selhání církve, která nenaplňuje své poslání. A to je získávat ztracené pro Krista. Jde nám o dodržování tradic našich denominací, usilujeme o vzdělání a tituly. Chybí nám moc Ducha svatého. Často je to nezdravé učení o darech Ducha, o pomazání ke službě, o vymítání démonů a uzdravování nemocných. Hlavním důvodem je, že jsme nezemřeli sami sobě a nenásledujeme Ježíše v Jeho lásce k Bohu a k lidem.

Po celé naší republice vidím mnoho různých aktivit, ale zoufale chybí modlitební nasazení a modlitební boj za ztracené. Ale je tady řešení. A to pokání. Je to naše vina. Následujme Ježíše v lásce, modlitebním i postním životě a změna se dostaví...

Můžeš uvést něco, co Ti pomáhá lidi oslovit? Jak se k nim přiblížit?

Studium Písma, modlitby a půst. Bez toho to prostě nejde. Uvědomuji si, že jsem Boží syn, a že patřím do Božího království. To je obrovská milost, výsada ale i zodpovědnost. Lidé, které všude potkávám, jsou občany Satanova království a jsou jeho otroky. Miluji je a dělám vše pro to, aby se i oni setkali s mým Králem a měli možnost se rozhodnout s pokáním přijít do Jeho království. Tomu jsem zasvětil svůj život.

Mockrát děkuji za životní příběh. Přejeme hodně Boží milosti do vaší práce – kéž ještě hodně lidí v našem národě pozná svého Spasitele.

PŘIPRAVIL TOMÁŠ PALA

Spomienka na **Vianoce**

Vďaka Bohu za Jeho nevýslovný dar. (2K 9,15)

Nie je to tak dávno, čo sme žili v predvianočnom ruchu, príprav k stolovaniu, výzdobe, zháňaniu darčekov. Čo je najkrajšou odmenou pre darcu? Keď trafil do čierneho a obdarovaný má úprimnú radosť z darčeka.

Ja som minulý rok v máji bola v Amerike v Houstone a v centre NASA som kúpila originálne hodinky pre zaťa, ktoré som mu dala na Vianoce. Celý čas som trpla, či som trafila do čierneho. Viete, dospelému 47-ročnému mužovi, ktorý si zaopatrí všetko, čo potrebuje, sa ťažko nakupuje. O to viac som trpla, či sa mu bude darček páčiť, alebo len zo slušnosti zaďakuje a odloží stranou.

Jeho reakcia bola krásna, úprimne sa tešil ako malý chlapec. O to väčšia bola aj moja radosť, pretože môj dar bol prijatý.

Aj vianočný čas je ten, kedy si pripomíname narodenie Pána Ježiša. Vďaka Bohu za Jeho nevýslovný dar!

Nebeský Otec dal človeku slobodnú vôľu, každý sa môže slobodne rozhodnúť, či tento nevýslovný dar – Pána Ježiša – prijme, alebo odloží stranou.

Čo urobíš s Ježišom ty?

EVA OSTROLUCKÁ

Sex před manželstvím?! 5. díl

Jak je to s pettingem?

Když se mladí zamilují, vyměňují si něžnosti, drží se za ruce, objímají se, hladí a líbají. Jak daleko však člověk smí jít? V předchozí kapitole jsme se zabývali postoji a chováním mladých v otázce pohlavního styku. Ale jak je tomu s pettingem? Pettingem se rozumí vzájemné svlékání, hlazení na prsou a pohlavních orgánech, eventuálně až k dosažení orgasmu. Od kterého okamžiku je petting v pořádku? Už ve volném vztahu anebo až v manželství?

Šedesát dva procent dotázaných mladých křesťanů je toho názoru, že petting patří do manželství. Zbytek (38%) si myslí, že mohou praktikovat petting také před svatbou, resp. už během „chození". (Pro srovnání: 75% mladých bylo toho názoru, že pohlavní styk patří do manželství.) Proč si tolik mladých myslí, že petting před svatbou je v pořádku? Jak se chovají mladí lidé, mají-li pevné přátelství? Naše otázka zněla: *„Praktikoval(a) jsi už petting?"*

Víc než dvě třetiny všech těch, kdo spolu chodí, má zkušenost s pettingem. U šestnáctiletých účastníků našeho průzkumu udávalo 82% děvčat a 75% chlapců, že petting praktikují. Pro srovnání: Při otázce: „Už jsi s někým spal?" řeklo 28% vážně zadaných (petting 54%): „Ano, dělám to někdy/častěji". Podíl těch, kteří dříve měli pohlavní styk (14%) anebo praktikovali petting (14%), ale teď už to nepovažují za správné, je rovněž identický.

I tu si musíme znovu položit otázku: Jak dochází k tomuto rozdílu mezi pettingem a pohlavním stykem? Proč praktikuje víc než polovina všech párů petting již před manželstvím? Jeden mladý muž se mne zeptal: „Kde pak je v Bibli napsáno, že petting před manželstvím je zakázaný?"

Co říká Bible?

Abychom mohli zodpovědět otázku tohoto mladého muže, musíme vyzvědět něco víc. V Bibli se už na prvních stránkách mluví na téma nahoty. Když člověk zhřešil proti Bohu, potvrdil Bůh stud lidí a dal jim oblek z kůže, aby člověka chránil. Proč Bůh potvrdil stud? Když Bůh stvořil člověka, „oživil jej jako tělesně-duševní jednotu. Protože tělo a duše jsou jedno, je obnažení těla také obnažením duše... U duše jsme již dávno poznali, že existuje jakási ‚intimní sféra´, kterou neradi vydáváme všanc. Maminky prvňáčků např. vždycky zrudnou, když jim na první rodičovské schůzce pedagogičtí pracovníci předvedou kousek toho, co jim děti bez zábran povídají o rodinných poměrech. V gymnáziu už toto téma na přetřes nepřijde. Až tam se děti naučily rozdílu."[1] Stud je „imunitní systém duše."[2] Pro hřích měl člověk potřebu chránit svou duši. Proto hledal zprvu provizorní oblečení a později dostal trvalé oblečení od Boha. Stud (a k tomu patří i tělesný stud) chce zachovat naši „intimní sféru" a chránit ji před útoky zvenčí.

Ve Starém zákoně přitom nemůžeme přehlédnout, že formulace „odkrýt nahotu" může popisovat také sexuální vztah (srov. 3M 18). Souhrnný výsledek hledání v Bibli ukazuje jasně, že nahé tělo potřebuje ochranu. Ochranný rámec manželství, který nám Bůh dává, zahrnuje tedy nejen pohlavní akt. Bůh potvrzuje v 1M 3,21 (darem kůže), že oblast genitálií musí být chráněna dokonce i před pohledy. Logický důsledek toho je, že dotyky v genitální oblasti druhého pohlaví mimo manželství jsou něčím, co Bůh nechce. Naše sexualita je tak cenný Boží dar, že jen v rámci manželství můžeme nechat mít podíl na pohledech a dotycích člověka jiného pohlaví. Bůh chce chránit naši intimní sexualitu. Proto zakrýváme svá těla před pohledy (a dotyky) jiných lidí. Z četby Bible můžeme odvodit následující základní pravidlo pro dnešní chování mezi pohlavími:

Všechno, co je zakryto plavkami či bikinami, je před manželstvím pro pohledy a dotyky tabu.[3]

Je tedy třeba si ujasnit, že tam, kde se v Bibli zdánlivě explicitně mluví o pohlavním styku, jsou koneckonců zahrnuty také jiné formy intimní sexuality. Pro Židy byl tento pohled samozřejmý, protože v Židovstvu platil jiný právní řád: Zde nebyly v zákoně uvedeny všechny možné případy, ale jen jeden případ, který měl přesto široký obsah. V naší dnešní kultuře je nám takové uspořádání práva cizí a my hledáme zčásti vědomě právnické kličky, kde bychom se mohli ukrýt. Za tehdejší doby by nikdo nepřišel na nápad rozlišovat mezi pohlavním stykem a pettingem.

Abychom si ukázali, jak nelogický je argument, že petting nebo jiné varianty sexu jsou před manželstvím dovolené, tak si zkus představit, jak by asi reagovala vdaná žena či ženatý muž, kdyby přistihla svého partnera nahého s jiným člověkem při pettingu. Nikdo by neřekl: „To nic – to přece nebyl pohlavní styk!" Naopak – důvěra by byla pryč, ať už k pohlavnímu styku došlo či ne.[4]

Šance a výzvy pro církve:

Před nějakou dobou mi řekl jeden mladý muž, který se svou ženou již před svatbou měli petting (ale ne pohlavní styk): „Tím, že jsme již před svatbou zašli příliš daleko, ukradli jsme si pro manželství samotné něco hezkého". Dnes jim to je líto.

Můžeme a máme takovým párům pomoci tím, že budeme zvěstovat celostní obraz sexuality. Pokud budeme Boží myšlení redukovat na jednotlivé příkazy, pak mladým lidem často jen napadne: Žádný pohlavní styk před manželstvím. To, že Boží myšlenky chtějí jít mnohem dál a lidi mnohem lépe chránit před duševními zraněními v sexuální oblasti a mnohem intenzívněji obdarovat uvnitř manželství, patří také k tomuto velikému Božímu obrazu.

Jak jsme již v předchozím díle obšírněji uvedli, měli bychom proto včas a dobře mluvit o Božím rámci pro prožívanou sexualitu, podat párům pomocnou ruku a dát jim jasně najevo, že Boží odpuštění se týká i sexuálních hříchů.

1 Walter Mehl, Die Sache mit dem Feigenblatt (záležitost s fíkovým listem) v časopise „Weisses Kreuz – Die Zeitschrift für Lebensfragen", vydání 4/2007, č. 32, str. 3

2 Walter Mehl, tamtéž

3 Podle Markus und Antje Schäller, Sex, ... um Gottes Willen, Dillenburg, 2007, str. 58

4 samozřejmě nezávisle na tom existují ještě jiné skutky, které rovněž mohou zničit důvěru.

Reiner Baum je ženatý a pracuje od roku 2004 jako mládežnický referent při Křesťanské péči o mladé.

REINER BAUM
PERSPEKTIVE 01/2012

Jak jsem si nekoupila pralinky

K dnešnímu povídání předem doporučuji, abyste měli po ruce něco sladkého, protože tuším, že vám budu dělat chutě.

Tuhle přede mě postavila kolegyně na stůl misku rozinek v jogurtu s tím, abych je klidně všechny snědla. Ó jaká dobrota. Zdráhala jsem se, přestože jsem na ně samozřejmě měla strašlivou chuť. Kolegyně se divila, proč bych to nemohla sníst, když mi to nabízí. „No vždyť to stojí tolik peněz, já sama kolem nich vždycky ve městě mlsně chodím a nakonec si je nekoupím, tak ti je teď nemůžu přece všechny sníst," snažila jsem se o vysvětlení. Dívala se na mě nechápavě a pak jsme rozpředly debatu o tom, proč je tak těžké něco přijímat od druhých jen tak, bez řečí, s úsměvem, tečka. Pokud dárce dává ze srdce, nejspíš ho svým upejpáním rozladíme a příště si své rozinky sní raději sám, než by se s námi o ně přetahoval. Jak libě by ale jeho uchu znělo naše nadšené: „Jéjda, rozinky v jogurtu, ty já mám strašně ráda, jak jsi to věděla? Děkuju!" Vy máte radost i sladko na jazyku a dárce má radost, že se trefil do naší chuti.

Asi by to chtělo víc bezelstnosti – neříkám hulvátství, bezelstnosti – ale i důvěry, že věci jsou opravdu tak, jak jsou řečeny. Že totiž dárce neočekává nic na oplátku, že si z vás nedělá legraci, ani že vám něco nabízí jen tak ze zdvořilosti. A když se tak budeme chovat k těm, jejichž úmysly nejsou tak průzračné? No tak, od nich už pravděpodobně příště nic nedostaneme, ale ruku na srdce... to přece ani nestojí za to, nemyslíte?

A co udělat radost sami sobě? Dokážete, obdarovat bezelstně sebe sama?

Když jsem byla ještě s dětmi doma, jezdila jsem nakupovat do jednoho z blízkých hyper-supermarketů. Děti jsou rok a půl od sebe, takže jedno dítě v kočárku, druhé na stupátku a košík pod kočárkem plný nákupu, no znáte to. A když jsem se jednou takhle odhodlávala k doplnění domácích zásob, dostala jsem obrovskou chuť na pralinky. Úplně jsem cítila, jak to na jazyku křupne a v puse se mi rozlije ta báječná sladce rumová chuť.

Bylo to nějak ke konci měsíce, takže jsem počítala každou desetikorunu. Měla jsem nákup spočítaný a zbývala ještě dvacetikoruna. No vida, to je zrovna na ty pralinky, radovala jsem se a užuž sahala po krabičce. Když v tom jakoby v hlavě něco udělalo cvak a já stáhla ruku zpět. Copak můžu utratit poslední dvacku za pralinky! To si nemůžu dovolit! „Ale přece", zazněla námitka ve mně samé, jenže hlas zodpovědné hospodyňky – nebo co to vlastně bylo - byl silnější. Místo toho jsem se vrátila k pultu s mléčnými výrobky a koupila jsem smetanu, ta se doma k vaření vždycky hodí. Vlekla jsem z obchodu děti a tašku a bylo mi neveselo. Cítila jsem se hrdinně, jak jsem se pěkně ovládla. A pak byla nějak zelená rychleji než jsem čekala, obrubník, nebo nějaké z dětí škobrtlo, zkrátka taška s nákupem udělala křach. Nic se nestalo až na jednu výjimku. Na silnici se bělala umně vyplesknutá smetana. Ano, ta za mou poslední dvacku. A to byla ona poslední kapka. „Tak já si nemůžu koupit ani pralinky, nic si nedopřeju, ještě za to kupuju, co je potřeba a teď se mi to tady celé rozlije a nemám nic," brblala jsem naštvaně. Cítila jsem se ublížená, ponížená, nepochopená... no prostě všecko, co si dovedete představit.

Když adrenalin trochu opadl, jako by si mě neviditelná ruka posadila někam do vzduchoprázdna a vnímala jsem ten tichý vnitřní hlas: „Ale proč by sis má milá nemohla koupit pralinky. Proč si hraješ na chudáka, když chudák zdaleka nejsi, proč se zbytečně lituješ, proč se obětuješ na nepravém místě, vždyť tohle po tobě nikdo nechce...". Chtělo se mi namítnout nějaká zodpovědná „ale", jenže to nešlo.

A ještě do třetice. Můj manžel pracuje nedaleko od zmíněné samoobsluhy a chodí na obědy do vedlejší restaurace. Když jsem tak tlačila kočárek s nákupem, napadlo mě, že si zajdeme na oběd společně. Zalil mě hřejivý pocit, že za poledne uvidíme s dětmi tatínka, najíme se, děti budou mít zážitek z restaurace a ještě nebudu muset vařit. Tolik much jednou ranou. Paráda! Jenže opět – ta podivná síla, co mi v myšlenkách udělala vývrtku, způsobila, že jsem si řekla – no copak můžu jako máma na mateřské jít za manželem do hospody? Jak by to vypadalo? A co by řekli jeho kolegové? Že ani neuvařím, že se doma nepostarám, beru mateřskou a ještě si vysedávám po restauracích. No to nejde! Takže jsem pěkně obrátila kočárek a šupky vařit domů nějakou tu hodnotnou stravu. Bláznivé?

Pokud se vám to nestává, gratuluji vám a prosím buďte nastaveným zrcadlem a záchrannou brzdou pro ty kolem vás, kteří propadají těmto podivným předsudkům. Tuším, odkud pochází ona tajemná síla, která člověka donutí udělat hloupé rozhodnutí a ještě si myslet, že jedná správně a kdovíjak není příkladný. Ba dokonce, že takhle se přece chová pravý křesťan. Obávám se, že v tom případě jsme vedle, jak ta jedle.

Když si nedokážeme koupit pro radost pralinky, zajít si s manželem na oběd a nepřijmeme nabízené dobrůtky... když se sami polapíme do sítě jakýchsi podivných pravidel, která po nás nikdo nechce, nezbudou nám síly, čas ani pozornost na věci opravdu důležité. Když se budeme sami považovat za chudáky a „sekáčovky" a všude to okázale dávat najevo, nedivme se, že nás tak za chvilku budou brát i ostatní.

Jak potom můžeme uvěřit, že Bůh, který by o nás tak rád pečoval a který by v našem životě tak rád uskutečňoval své láskyplné záměry, je skutečně dobrý a milostivý?

Přeji vám, abyste uměli vychutnávat malé radosti a šetřili sílu na velké starosti.

PETRA ELIÁŠOVÁ
PŮVODNĚ NAPSÁNO PRO TWR

Jak se z kluka stává muž

Sedím v kavárně a čtu knihu o krizi mužství. Říkám si, zda to, co čtu, není trošku přehnané. Podívám se ke stolku vedle a vidím, jak zde sedí vzpřímená, hezky oblečená žena a něco jasně povídá naproti sedícímu, nic neříkajícímu, skleslému muži. Podívám se z okna kavárny a venku vidím pár. Žena jde vepředu a půl kroku za ní muž. Hned jsem si vzpomněl, jak jsem před nedávnem zažil situaci, kdy dvě ženy mezi sebou řešily lehký spor. Muž té jedné se připojil, ale jeho žena ho rázně přerušila, aby mlčel. Tak si říkám, je to pravda, že muži už nejsou to, co bývali? Nemyslím tím mužství ve smyslu „středověké hrubosti", ale muže s jejich odvahou, rozhodností, moudrostí, iniciativou a otevřeností. Kde se stala chyba, že takoví muži začínají být nedostatkovým zbožím?

Čeho se vlastne dopustil Adam?

Někdo říká, že ten problém vznikl už u Adama. Všichni muži zde však možná namítnou, že první přece nezhřešil Adam, ale Eva. Eva uviděla ovoce, dostala chuť, utrhla, jedla a nabídla Adamovi. Adam nic špatného neudělal, ani neřekl. No a v tom je jádro problému – v jeho pasivitě. Pán Bůh volá v ráji k zodpovědnosti Adama. A Adam? Adam se vymlouvá. Já nic, já muzikant. To žena, kterou Ty jsi mi dal. Pán Bůh mu dal zodpovědnost, aby vedl svůj život. Někdy říkáme, že naše jednání ovlivňuje a až ovládá počasí, reklama, pokušení, druzí lidé. Pán Bůh dal nám, mužům, zodpovědnost, abychom svůj život vedli a byli přítomní nejen fyzicky, ale i vnitřně. Manželka mi jednou řekla, že vůbec nejsem doma. Namítl jsem, že to není pravda, že teď jsem doma byl, dokonce tři dny. Ona však řekla, že je to jedno, že myšlenkami jsem stejně stále v práci.

Průmyslová revoluce a krize mužství

Historicky se krize mužství objevuje od průmyslové revoluce a s ní spojené urbanizace. Do té doby vyrůstal každý kluk vedle svého táty, dědy nebo strýce. Každý muž, pokud nebyl námořníkem, vojákem nebo obchodníkem, dělal své řemeslo doma. A tak se přirozeně kluci své mužství učili od svých otců. Jsme totiž stvořeni se schopností napodobovat. Dnes však kluci vyrůstají často jen vedle své mámy, paní učitelky a sestry besídkářky. Aby se z kluka mohl stát muž, potřebuje vyrůstat vedle fyzicky i vnitřně přítomného otce nebo jiných mužů. Období, kdy kluk dospívá, je pro jeho otce často velmi přeexponované tím, aby zajistil všechny potřeby rodiny. Zde může být důležitá i role přítomného dědy.

Přestřižení pupeční šňůry

Jeden kamarád mi řekl, že by se potřeboval oženit. Že potřebuje, aby mu někdo navařil, vyžehlil, přitulil ho. Řekl jsem mu, že spíše hledá maminku než manželku. V prvním přikázání Bible je napsáno, že má muž opustit svého otce i matku a přilnout ke své ženě. Muže provází životem několik žen: maminka, manželka, dcera... Jeho přístupy k nim však nejsou totožné. Maminka svého syna nosí devět měsíců v břiše, porodí ho, krmí, chrání. Maminka by za svého syna zemřela. Syn se ožení a s tímto vzorcem žije automaticky dál. Čeká, že jeho manželka bude pečující, iniciativní a zodpovědná.

O Vánocích velmi rádi sledujeme pohádky. Je to i proto, že pohádky obsahují základní archetypy – vzorce jednání. Princ opouští otce i matku, vydává se na neznámou a nebezpečnou cestu, překonává devatero hor a řek, aby se utkal s drakem nebo se prosekal šípkovým trním, tam, kde sto jiných před tím zemřelo, a pak jemným polibkem probudí princeznu. Muž potřebuje fyzicky i vnitřně opustit svou maminku, aby mohl dobývat srdce své ženy. Aby se stal on tím iniciativním, pečujícím a chránícím. Nestačí jen od svých rodičů odejít, ale je potřeba svou novou rodinu utvářet s novými přístupy, návyky a tradicemi. Říká se, že největší hřích v komunikaci je říci manželce: „Ale moje maminka..." To však není úplně jednoduché, když jsme základní formování prožili vedle mámy. Víte, ta moje maminka dělala vždy rajskou sladkou a moje žena ji dělá kyselejší. Sladká rajská je v mé „DNA". Když ji moje žena uvaří a já ochutnám první lžíci, někde ve mně se ozve: „Ale moje maminka..." Tak jen polknu, a řeknu: „Dobrá rajská, zajímavá chuť". Aby se kluk stal mužem, potřebuje přestřihnout pupeční šňůru. Je to zodpovědnost jeho i jeho rodičů.

Muže formují muži

Aby si chlapec osvojil mužství, potřebuje společenství mužů. Mužů, od kterých se může učit, a se kterými ponese své radosti, úspěchy, ale i zápasy, bolesti, zklamání a pády. Tou největší lží, které muži někdy věří, je: „Jsem muž, musím to zvládnout sám". Pán Bůh řekl, že není dobré, aby byl člověk sám. Jednou jsme s manželkou prožívali těžkou krizi. Komplikovaná přestavba bydlení, problémy s dětmi, nová práce, napětí v širší rodině. Drtilo mne to. Vnímal jsem, že se už k sobě s manželkou nechováme pěkně. Vnímal jsem, že své jednání nezvládám. Svěřil jsem se e-mailem s naší krizí pěti mužům, které pokládám za přátele. Dva mi nabídli obratem, že se zastaví. Vědomí toho, že o tom vědí, že mne nesoudí, ale nesou to společně se mnou, s námi, bylo pro mne velkou pomocí. Ještě větší než jen moudré rady, které jsem také potřeboval.

Cesta k otci je cestou k sobě

Tím, kdo z lidí nejvíce definuje naši identitu a tudíž i mužství, je náš biologický otec. Je to jeho vztah k nám a náš vztah k němu. V Bibli je napsáno, že

pokud neodpustíme, tak nám nebude odpuštěno. Tak jako jsme my jen lidé, tak i naši otcové udělali dobré i zlé. Prospěli i ublížili. Protože nám bylo v Kristu odpuštěno, máme i my svým otcům odpustit to, co nebylo dobré. Někdy možná ale nebudeme potřebovat odpuštění. Stačí, když najdeme cestu ke svému otci, když se podíváme na svět jeho očima. Ať už náš otec žije nebo ne, ať jednal dobře nebo ne, je pro nás důležité najít k němu cestu. Pokud žije, tak se s ním můžeme potkat a požádat ho, aby nám popovídal, jaké to bylo pro něj, když jsme dospívali. Pokud nežije, tak můžeme zajít na jeho hrob, vyhledat jeho přátele, napsat mu dopis, i přesto, že ho už není kam poslat.

Vánoce poznamenané ztrátou

Když jsem byl malý, neměli jsme většinou moc pěkné Vánoce. Spoustu příprav a práce, rozdílné představy mamky a taťky. Nic moc veselého. Mamka se sestrou to někdy obrečely. Taťka nebyl moc vánoční typ. Když mi bylo dvacet čtyři, byl jsem už ženatý a bydlel jsem jinde, mí rodiče nás o vánočních svátcích navštívili. Když už byli na odchodu, skoro ve dveřích, pronesl taťka větu: „Dnes už je to tolik let, co mi umřel můj otec." Najednou mi došlo, že mému taťkovi bylo dvacet tři let, když mu o Vánocích umřel otec. Zeptal jsem se ho, jaké to pro něj bylo. On se ze dveří vrátil a skoro dvě hodiny nám vyprávěl, jak to prožíval. Najednou jsem už nepotřeboval odpouštět to, jak se někdy naše Vánoce nevydařily, protože jsem částečně nahlédl do jeho příběhu a prožívání. Najít cestu ke svému otci, nahlédnout na život jeho očima, možná mu odpustit, vyjádřit mu úctu a vděčnost za to, co nám dal, není důležité jen pro naše mužství, ale pro i naše otcovství.

Boží mateřská a otcovská ruka

Tak jako božství přijímáme od Pána Boha, tak přijímáme mužství od mužů. Znamená to, že se od Pána Boha nemůžeme učit být muži? To ne. Jen je problém, že v důsledku humanismu a dnešní křesťanské západní literatury představujeme Pána Boha převážně s jeho mateřstvím. Zaměřujeme se na to, že nás Pán Bůh miluje bezpodmínečně. Pečuje o nás, chrání nás, dává nám hodnotu. Spasení je z milosti, není to z nás. Pán Ježíš řekl, že kdo zachová jeho přikázání, ten ho miluje a i On ho bude milovat. To nemá nic společného s bezpodmínečnou láskou. Pán Bůh nám dává svá pravidla a napomíná nás a trestá, když je porušujeme. Proč? Protože nás nemá rád? Ne, protože nás miluje. On je naším trenérem, který nás má rád a má na nás vysoká očekávání, aby nás vychovával ke zralosti. Pán Bůh má dvě ruce, mateřskou i otcovskou. Aby z kluka mohl dozrát muž, potřebuje ve výchově vyváženou kombinaci mateřského a otcovského přístupu. Potřebuje lásku i kázeň.

Církev pro ženy i pro muže

Jedna kamarádka mi kdysi řekla provokativní anekdotu: „Když Bůh stvořila muže, v podstatě jen žertovala". Ano, církev je svou spiritualitou a směrem dovnitř na společenství více pro ženy než pro muže. I u Pána Ježíše Krista spíše zdůrazňujeme archetypy zaměřené dovnitř – milovníka (přijímá děti, ženy, uzdravuje, sytí) a mudrce (promlouvá s učiteli, k zástupům, diskutuje s učedníky) než zaměřené ven – bojovníka (vymrskal prodavače, tvrdě konfrontuje farizeje nebo Petra, provokuje židy) a vůdce (přináší nové království, vede učedníky, následují ho zástupy). Tak jako potřebujeme v církvi přirozeně ženské zaměření dovnitř – na kvalitu společenství (vyučování, pastoraci...), tak také potřebujeme přirozeně mužské zaměření ven – na rozvoj společenství (evangelizaci, misii, sociální práci, názorovou i praktickou reakci na dění ve společnosti). Muži jsou zaměřeni na činy, řešení, změnu, odvahu a dobytí. Církev nemusí být jen prostorem, kde chlapcům řekneme, aby si sedli, byli potichu, definovali své prožívání a usmívali se. Církev může být místem, kde se z chlapců stávají muži i skrze to, že svou víru projevují praktickými a odvážnými činy.

PETR HÚŠŤ

Marie Gwizdová
Sázava

Dne 12. února 2013 si k sobě Pán povolal mou manželku, Marii, a tím ji vysvobodil z dlouhé a těžké nemoci. Trpěla štítnou žlázou, vnitřními záněty, trombózami a nakonec i ztrátou paměti. Prožili jsme však spolu téměř 65 let krásných let a byla mi vzornou manželkou. Marie milovala děti a vedle našich dcer vychovávala dalších šest dětí, když pomáhala s jejich hlídáním matkám, které chodily do práce.

Dříve k nám často jezdila s bratrem Kořínkem mládež. Marie se věnovala věřícím lidem ve sboru, byla pohostinná a dobře věděla, že podaná číše vody nebude zapomenuta. Byla velkou modlitebnicí, přimlouvala se za věřící a zvláště za naše děti. Pro nemoc nemohla chodit do práce a tak se podle potřeby věnovala službě starým lidem, nakupovala jim, uklízela a vyprávěla o své víře. Kvůli tomu se za totality dostala i k výslechu u Státní bezpečnosti.

Pro mě jako manžela znamená její odchod velkou ztrátu. Marie mi byla velkou oporou. Ráno mi chystala snídani, společnou modlitbou jsme začínali den a odpoledne mne čekala, když jsem přicházel z práce. Stejně se modlila i s dětmi, které odcházely do školy. A díky Božímu působení se všechny tři dcerky obrátily. Nejstarší Boženka manželku předešla na věčnost, když si ji k sobě Pán povolal ve věku 56 let. Prostřední Olga nám byla i se svým manželem velkou pomocí, bydlíme spolu. Od loňských Vánoc už manželka vůbec nechodila. Pro silný třes rukou se ani nemohla najíst, ale my jsme jí rádi posloužili.

Marie uvěřila v roce 1956 na Václava a já jsem ji tu její radost ze spásy až záviděl. Nakonec jsem se Pánu Ježíši odevzdal i já sám (10. října 1956). Před obrácením zpívala v katolickém pěveckém sboru a pak v našem shromáždění v Křesťanském sboru. Milovala květiny, dokázala se radovat z každé maličkosti. Lidé, kteří prošli naší domácností, vzpomínají na Marii s úctou. Děkuji všem za upřímné projevy soustrasti.

CYPRIÁN GWIZD

Nie amnestia, ale milosť

Po tzv. zamatovej revolúcii oba naše národy dostali ešte jednu zvláštnu „milosť“ – prežiť aj druhé pokojné rozdelenie spoločného štátu. Pri príležitosti 20. výročia druhej spomenutej udalosti prezidenti oboch republík udelili amnestie, ktoré vyvolali v masmédiách búrlivé diskusie. Slovenský prezident Ivan Gašparovič verí, že odsúdení, ktorí sa udelením amnestie dostali z výkonu trestu na slobodu, si jeho prezidentské gesto zoberú k srdcu a viac sa do väzenia už vrátiť nebudú musieť.[1]

Niektoré právomoci prezidenta

Amnestia je právomoc prezidenta, ktorá mu umožňuje hromadne odpúšťať a znižovať tresty a právne následky odsúdenia, právo nariaďovať, aby sa trestné konanie neotváralo, a ak bolo začaté, aby sa v ňom nepokračovalo. Amnestia sa môže vzťahovať aj na priestupky. Ak sa vzťahuje na priestupky, vždy sa jedná konkrétne o niektorý z priestupkov a udeľuje sa celoplošne. Amnestia nemôže byť zrušená. Prezident môže určiť okruhy osôb, na ktoré sa amnestia vzťahuje, aj okruhy osôb, na ktoré sa nevzťahuje.

Milosť je zvláštna právomoc, ideovo vychádzajúca z doby monarchie. Umožňuje prezidentovi v individuálnych prípadoch odpúšťať a zmierňovať tresty uložené súdom, zahladzovať odsúdenie a s kontrasignáciou nariaďovať, aby sa trestné konanie neotváralo, a ak bolo začaté, aby sa v ňom nepokračovalo. V praxi túto právomoc prezident používa najmä v prípadoch, keď sa domnieva, že súd pochybil, alebo z humanitárnych dôvodov, kedy zabraňuje rozdelenie rodiny alebo prihliada k vážnemu zdravotnému stavu odsúdených alebo členov ich rodiny. V praxi bývajú niektoré udelenie milosti verejnosťou kritizované.[2]

Božia milosť

Pri stanovení témy tohto čísla nášho časopisu sme vôbec nemohli vedieť, že vyjde krátko po týchto udalostiach v oboch republikách. Ba napriek rozdeleniu Československa je tu z Božej milosti stále už 20 rokov spoločný časopis. Nielen preto som si na úvod dovolil pripomenúť udelenie širšej alebo užšej amnestie a milosti vychádzajúce z právomocí prezidentov. Práve v ich vymenovaní som si všimol stanovenie rozdielu medzi amnestiou a milosťou.

Pre prechod k Biblii je príznačné práve to, že **milosť sa udeľuje jednotlivcovi, teda individuálne**. To podčiarkuje skutočnosť, že Božia milosť sa vzťahuje na každého človeka osobne, nie hromadne podľa určitých kritérií, ako amnestia.

Pri udeľovaní milosti prezident o. i. prihliada „k vážnemu zdravotnému stavu odsúdených alebo členov ich rodiny“ – to mi viac vysvetľuje napríklad tvrdenie apoštola Pavla: *Ale Boh, bohatý na milosrdenstvo, zo svojej nesmiernej lásky, ktorou si nás zamiloval, keď sme boli pre poklesky mŕtvi, oživil nás s Kristom – milosťou ste spasení!* (Ef 2,4.5)

Aj toto Božie suverénne rozhodnutie býva často verejnosťou t. j. sekulárnymi a aj náboženskými ľuďmi, kritizované a odmietané.

Milosť motivuje po celý život

Už som spomenul veľkého apoštola milosti, Pavla. Vo svojich listoch kladie na Božiu milosť nesmierny dôraz. Pre neho osobne bola príčinou a mocou osobnej zmeny: *Nadmieru sa však rozhojnila milosť nášho Pána s vierou a láskou, ktoré sú v Ježišovi Kristovi. Ježiš Kristus prišiel na svet spasiť hriešnikov. Ja som prvý z nich.* (1Tm 1,14.15b)

To, čo bolo na začiatku jeho nasledovania Pána Ježiša, bolo hnacím motorom počas celého ďalšieho života: *Ale z Božej milosti som to, čo som, a jeho milosť nebola vo mne márna. Veď som sa namáhal viac ako oni všetci, vlastne ani nie ja, ale Božia milosť, ktorá je so mnou.* (1K 15,10) Inými slovami, Božiu milosť tu až personifikuje a svoju osobu úplne neguje, posiela do ústrania, aby čo najviac vynikla Božia milosť. I keď mal osobné problémy (asi zdravotné), Pán mu na jeho modlitby odpovedal poukazom na svoju milosť: *Stačí ti moja milosť, lebo sila sa dokonale prejavuje v slabosti.* (2K 12,9) Na začiatku, ale najmä na konci dopisov zborom alebo jednotlivcom obyčajne pripája prianie: *Milosť Pána Ježiša nech je s vami.* (1K 16,23 a inde).

Hlavné tri účinky milosti

V spisoch Nového zákona sú zvlášť vyjadrené tri účinky Božej milosti pre človeka: spasiteľná, vychovávajúca a pracujúca milosť.

Bez Božej milosti by tu nebol žiaden znovuzrodený kresťan. Boh tak dokazuje svoju lásku k človekovi, že keď je na konci so svojimi schopnosťami zachrániť sa pred Božím súdom, zjaví mu svoju milosť: *Zjavila sa totiž **Božia milosť prinášajúca spásu všetkým ľuďom**...* (Tt 2,11) Keď tento jednotlivec je zastavený zjavením zmeny svojho stavu pred Bohom, teda z obvineného hriešnika sa spoznáva ako Božie dieťa, prepuká v spontánnu radosť a vďačnosť voči darcovi istoty večného života. Tu sa začína, ale nekončí, **motivácia Božej milosti**. Nie je to žiadny príkaz alebo zákaz, ale

1 noviny.sk 7. januára 2013

2 Wikipedie CZ

úprimné a dobrovoľné rozhodnutie: *Veď nás ženie Kristova láska, nás, čo sme pochopili, že ak jeden zomrel za všetkých, všetci zomreli. A za všetkých zomrel preto, aby tí, čo žijú, nežili už viac sebe, ale tomu, ktorý za nich zomrel a bol vzkriesený.* (2K 5,14.15)

Ani v živote po obrátení sa vnútorné zmeny do praktického života nedostanú automaticky. Preto je tu ***Božia milosť, ktorá nás vychováva,*** *aby sme sa zriekli bezbožnosti a svetských žiadostí a žili v týchto časoch rozvážne, spravodlivo a nábožne, a očakávali blažené splnenie nádeje a príchod slávy veľkého Boha a nášho Spasiteľa Ježiša Krista.* (Tt 2, 11.12.13)

Samozrejme, že Božie dieťa žije podľa Jeho zásad. Ak je to tak, je to len výsledkom Božej milosti: *Veď ste spasení milosťou skrze vieru. A to nie je z vás, je to Boží dar. Nie zo skutkov, aby sa nikto nevystatoval. Veď sme jeho dielo, stvorení v Kristovi Ježišovi na to, aby sme konali* ***dobré skutky, ktoré nám Boh už vopred pripravil.*** (Ef 2,8-10) Teda je to tak, že ak kresťan koná, tak vlastne koná Božia milosť, ako je už uvedené v predchádzajúcom odseku.

Nemáme sa čím chváliť: *Sme neužitoční sluhovia. Urobili sme, čo sme boli povinní urobiť.* (Lk 17,10)

A čo pozitívna motivácia?

V správach som zachytil, že jeden Róm, bývalý gambler[3], ktorý pre nesplácanie dlhov bol odsúdený a vo väzení, napísal prezidentovi Slovenska ďakovný list. V ňom sľuboval, že už skončil s gamblerstvom a už viac sa nechce dostať do väzenia. Chce byť s manželkou a deťmi. Bolo aj niekoľko prípadov, že už za niekoľko dní, ba hodín, sa niektorí ocitli v cele predbežného zadržania. Na jednej strane pevne verím, že hoci Boh dáva svoju drahocennú milosť „zadarmo“, ale ju nedáva „nadarmo“! Veľmi ma trápia osudy mnohých, ktorí vyznali, že porozumeli Božej milosti a predsa sú akoby mimo nej. To však nechávam na Boha, len On vie ako to vlastne bolo, je a bude. Ten, kto bol vyslobodený z väzenia alkoholu, drog, nezriadeného života si ozaj ocení Božiu milosť.

3 ***Gamblerstvo je patologické hráčstvo, pri ktorom človek stráca kontrolu nad hraním, narastá jeho míňanie času a peňazí.***

JÁN ČÍŽ

Neuveriteľné
odmietnutá milosť

Stalo sa to už dávno. Vo Filadelfii bol vrah a lupič George Wilson odsúdený na trest smrti. Andrew Jackson, siedmy prezident USA (v r. 1829-1837) mu udelil milosť, ale Wilson ju odmietol. Pretože sa to predtým ešte nikdy nestalo, veliteľ väznice nevedel, čo má urobiť, tak odovzdal celú vec na ústavný súd. Súd sa rozhodol nasledovne: „Platnosť dokumentu závisí od osoby, ktorej sa týka. Je to ako zlý sen ak niekto odsúdený na smrť odmieta milosť. Ale ak je to tak, dokument je neplatný.“ George Wilson bol popravený.

A čo s tým máme teraz my?

Poviete si, aký hlúpy človek, tento Wilson! A máte pravdu. Ale pozor, týmto výrokom hodnotíte aj seba. Lebo vy ste tiež odsúdení na smrť, ako stratení hriešnici. Božie Slovo hovorí: *Duša, ktorá hreší, tá zomrie.* **(Ez 18,20) Boh vám však chce poskytnúť milosť. Dokument je už pripravený a znie:** *Ten, kto čuje moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal má večný život a nepríde na súd, ale prešiel zo smrti do života.* **(J 5,24) Vy smiete pripustiť, že ste hriešnici, ktorí si zaslúžia smrť, v pokání prijať Božiu milosť a dať za pravdu Bohu, dôverovať Mu. Veď On milosť ponúka:** *Kto chce, nech berie vodu života zadarmo.* **(Zj 22,17)**

Nie je to veľmi jednoduché? Závisí od vás, či to akceptujete. Nebuďte tak hlúpi ako Wilson, ale prijmite spasenie, ktoré sa ponúka v Pánovi Ježišovi. Tak bezplatne získate odpustenie hriechov, pokoj s Bohom a večný život.

SPRACOVAL JÁN ČÍŽ

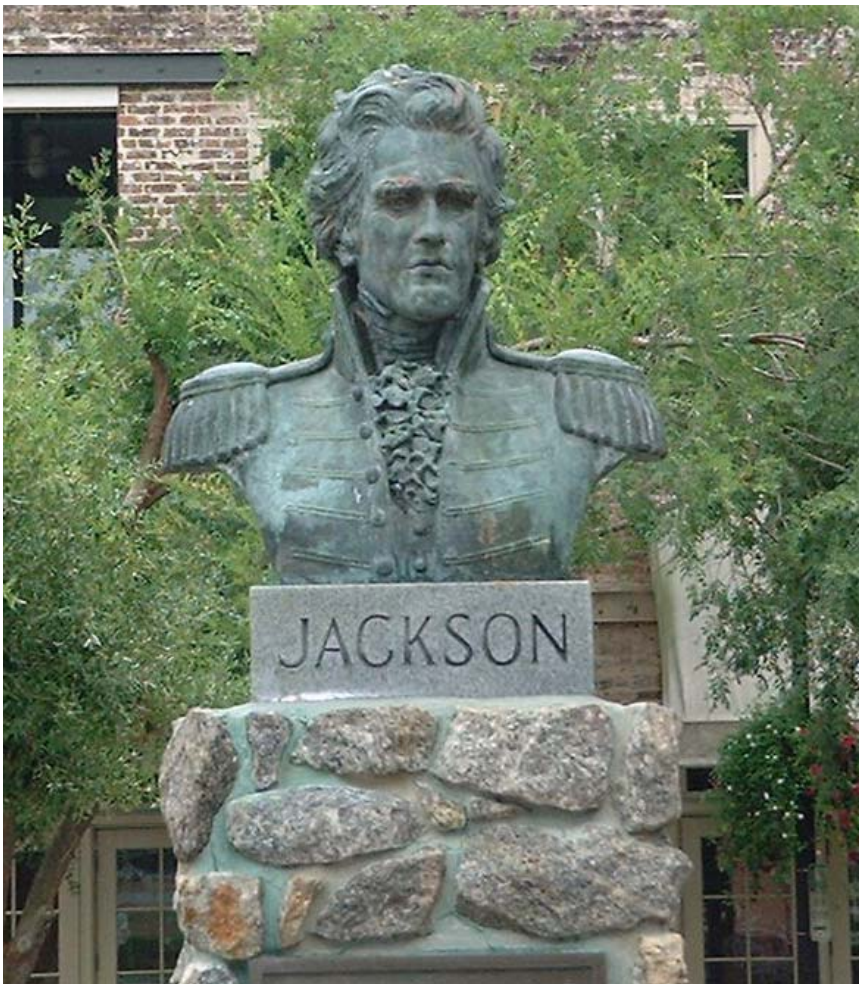

MILOSŤ VYUČUJÚCA

Kapitola 1

„Lebo sa zjavila milosť Božia, spasiteľná všetkým ľuďom, vyučujúca nás, aby sme sa odriekali bezbožnosti a svetských žiadostí a aby sme rozumne a spravodlivo a pobožne žili na tomto svete, očakávajúc blahoslavenú nádej a príchod slávy veľkého Boha a nášho Spasiteľa Ježiša Krista." (Tí 2,11-13)

Tieto tri verše obsahujú jednu zo zanedbávaných právd Biblie. Pravdepodobne žiadna iná časť v celom Písme nepodáva taký súhrnný výrok o praktickom živote kresťana. Zdá sa divným, že by táto pravda mala byť zanedbávaná práve dnes, keď sa tak veľa hovorí o „praktickom kresťanstve", na ktoré sa kladie väčší dôraz, ako na doktrínu (učenie). Mnohé však v tzv. praktickom kresťanstve nie je, žiaľ, to, čo je obsahom vyššie uvedeného textu.

Uvádzajú sa tu tri aspekty kresťanovho života: 1. Pravý kresťanský život sa odrieka bezbožnosti a svetských žiadostí. Všetko, čo sa koná bez Boha a predstavuje žiadosť po pôžitkoch tohto sveta ako takých, je vylúčené. 2. Máme na tomto svete žiť zbožne, rozumne a spravodlivo. 3. Celý život máme žiť v znamení a očakávaní slávneho príchodu Ježiša Krista.

Každé „praktické kresťanstvo", ktoré neobsahuje tieto tri podmienky, nie je pravé kresťanské chodenie. Súčasný dôraz na „praktické kresťanstvo", zdá sa, úplne postráda čo i len zmienku o týchto troch veciach, ako o podstate kresťanského života. Tieto tri aspekty pravého kresťanského života sa širšie rozvádzajú v ďalších kapitolách.

I keď význam toho, čo tvorí podstatu kresťanského životného štýlu je hrubo nedocenený, ešte viac sa toto nedocenenie pozoruje pokiaľ ide o to, čo veriaceho vyučuje pravému kresťanskému životu. Pravda, že *milosť Božia – tá istá milosť, ktorá prináša spasenie – aj vyučuje* tých, ktorí sú spasení, ako žiť život Bohu ľúby, zdá sa byť mnohými úplne prehliadaná. Ak niekto hovorí: „Ja verím v milosť, ale nemyslím, že by mala byť príliš zdôrazňovaná, lebo by to viedlo k bezstarostnému životu," nepochopil dielo milosti, ktoré Boh koná vo všetkých, ktorých z milosti zachránil od budúceho hnevu.

Ešte aj medzi tými, ktorí uznávajú milosť ako jediný prostriedok a spôsob vykúpenia, za vylúčenia všetkých zásluh zo strany človeka, pozorovať žalostné zanedbávanie skutočnosti, že duchovný život sa môže udržiavať, rozvíjať a priviesť k dokonalosti iba pôsobením tej istej milosti. Rast v duchovnom živote prichádza jedine skrze milosť Božiu. Peter napomína: *„Rastite v milosti."* (2Pt 3,18)

Pociťujeme veľkú potrebu plnšieho vyzdvihnutia milosti; nielen v zmysle pravdy, že spasenie (ako záchrana pred zahynutím) je iba z milosti, ale tým viac, že tá istá milosť tiež aj vyučuje, ako žiť zbožne na tomto svete.

Náš text zdôrazňuje toto vyučujúce pôsobenie milosti. V pôvodnom texte ide o význam „cvičiť dieťa, inštruovať, vyučovať, viesť v disciplíne." To isté slovo je v Žd 12,6.7.10 preložené ako kázniť, takže keď milosť vyučuje, koná viac ako púhe udeľovanie inštrukcií. Vyučuje v tom zmysle, ako keď múdry rodič cvičí a vychováva dieťa. Toto sa musí diať predovšetkým v láske a nie s hrozením; poukazovaním na to, čo je dobré a užitočné a vystríhaním pred tým, čo je zlé a deštruktívne. Môže to znamenať odopretie vecí, ktoré sú nanajvýš žiaduce, ale znamená to tiež povzbudenie slovom, či skutočnou pomocou v skúškach a pokleskoch. Okrem toho, znamená to káznenie keď je potrebné, a môže mať i charakter švihania, ako je to napr. v Žd 12,6.

V žiadnom prípade to však neznamená opustenie dieťaťa. Každé zjavovanie duchovných právd, všetko vystríhanie a káznenie, všetky inštrukcie, karhania a napomenutia tvoria súčasť vyučovania milosťou, Prevláda chybný názor, že Zákon učí ľudí ako žiť zbožným životom. Či to nie je Zákon, ktorý človeku predkladá najvyššie normy morálneho života? Nielen neobrátení, ale aj obrovská väčšina veriacich zastáva vo väčšej alebo menšej miere tento názor, ktorý však nie je v súlade s naším textom.

Milosť zaiste nevyučuje k spravodlivosti nevykúpených. Keby však toto bolo poslaním Zákona, ako by sme si vysvetlili slová: *„Všetko, čo hovorí zákon, hovorí tým, ktorí sú pod zákonom, aby boli zapchané každé ústa, a celý svet aby bol vinný Bohu?"* (R 3,19) Ani jeden človek sa nenaučil pravej zbožnosti z prikázaní Zákona.

Či ale nebol daný Zákon Mojžišov ľudu Božiemu, Izraelovi, aby ho vyučoval životu aký Boh požadoval? Zaiste, ale pri ustanovení Zákona dal Boh zároveň i nariadenia o obetiach, ako základ pre zvrchovanú milosť pri prestúpení Zákona. Toto dokazuje, že Boh vedel, že Zákon nemôže vyučovať spravodlivosti tak, aby pôsobil zbožný život.

Dva omyly sa vlúdili do zboru Galatských, jedným z nich bol názor, že ospravedlnený veriaci je zdokonalený zachovávaním Zákona. Ak by toto tvrdenie bolo pravdivé, mohlo by sa deklarovať, že Zákon je učiteľom zbožnosti. Pavol však v polemike s týmto názorom píše: *„Zákon bol naším pestúnom, vedúcim nás ku Kristovi, aby sme boli ospravedlnení z viery. Ale odkedy prišla viera, nie sme viac pod pestúnom."* (Ga 3,24-25) Všimnime si, že Zákon bol naším pestúnom, vedúcim nás ku Kristovi. Inými slovami: práve skrze Zákon a z neschopných naplniť jeho požiadavky je človek privedený ku Kristu, zdroju milosti. Keď už k Nemu raz prišiel, potom viac nepotrebuje Zákon ako pestúna.

Ešte iný výrok s konečnou platnosťou potvrdzuje, že Zákon nie je učiteľom zbožností: *„Lebo hriech nebude panovať nad vami, lebo nie ste pod zákonom, ale pod milosťou."* (R 6,14) Z toho vyplýva, že ten, kto je pod Zákonom, je ovládaný hriechom. Je preto naskrze zrejmé, že zatiaľ čo Boh v Zákone predložil človeku normy zbožného života, neočakávalo sa od Zákona, že nastolí spravodlivosť v živote ľudí. Je to tým, že Zákon človeku iba hovorí, čo musí robiť; splnenie jeho nárokov je však ponechané na vlastnú silu človeka. Toto je však v dôsledku jeho hriešnej prirodzenosti nemožné. Tu je dôvod, prečo Zákon nemôže byť prostriedkom pôsobiacim zbožnosť v človeku. Potvrdzujú to i slová: *„Lebo to, čo bolo nemožné zákonu, pretože bol slabý skrze telo..."* (R 8,3)

Účastníci marcového seminára s bratom C. Bassarom v Novom Meste nad Váhom

Je preto základnou podmienkou uvedomiť si, že všetko učenie o spravodlivom a zbožnom živote, ak má byť účinné, nesmie sa zakladať na Zákone, ale milosti. Každé vyzývanie k zbožnosti, ktoré nie je vo vzťahu k milosti, je založené na mylnom predpoklade.

Zamietnuť Zákon ako učiteľa však neznamená, že by vôbec neexistovali normy pre kresťanský život. Milosť tiež stavia normy, ale tie sú na oveľa vyššej rovine. Tie podľa Zákona sú na vysokej rovine ľudskej, ale normy, ktoré sú podľa milosti – na rovine Božej. Nadto ešte milosť aj dáva to, čo je potrebné pre život podľa týchto ideálov. O Svätom Duchu, ktorý je darom Božej milosti, hovorí Ježiš: *„Uvedie vás do každej pravdy."* (J 16,13) On nie je iba púhym ukazovateľom na ceste, ukazujúcim smer k vysokým ideálom. On je Božia Osoba, prebývajúca vo veriacom, aby ho uviedla do „každej pravdy". Zákon takéto niečo vôbec nepozná.

Ježiš hovorí: *„Ja som prišiel na to, aby mali život a hojnosť."* (J 10,10) Prišiel *„plný milosti a pravdy"*. (J 1,14) Milosť, ktorá sa stala skrze Neho, dáva duchovný život a vyučovaním robí tento život bohatším. Pavol píše Filipanom: *„Ďakujem svojmu Bohu pri každej rozpomienke na vás... dôverujem, že ten, ktorý započal vo vás dobré dielo, ho aj dokoná a zachová až do dňa Ježiša Krista."* (Fp 1,3.6) Počiatkom tohto diela bolo *spasenie* z milosti, jeho dokonaním – *vyučovanie* milosťou.

Keď Boh spasí človeka, nikdy ho neponechá jeho vlastnému úsiliu dokonať to dobré dielo. On sám dokoná to, čo započal. V oboch prípadoch je milosť rovnako dôležitá, rovnako potrebná a On ju rovnako hojne poskytuje.

Aké nádherné vedomie – tá istá milosť, to isté milosrdenstvo Božie, v ktorom poslal Boh Syna na kríž – a pripravil spasenie, vyučuje a zdokonaľuje život, ktorý bol splodený z Boha!

V našom texte si vyžaduje pozornosť ešte jedno slovo – *nás*. Milosť vyučuje nás, nie všetkých ľudí. Milosť prináša spasenie všetkým ľuďom, ale iba tí, ktorí prijali Toho, skrze ktorého prišla, sú ňou vyučovaní. Milosť nevyučuje neznovuzrodených; tí sú „mŕtvi vo vinách a hriechoch" (Ef 2,1) a pokým sa duchovne nenarodia, nemôžu byť vyučovaní ako žiť.

Toto je úvodná kapitola z útlej brožúry, ktorá sa v našich zboroch ako jedna z viacerých rozdávala takmer pred 40 rokmi. Boli to časy, keď vulgárna ideologická cenzúra bdela nad všetkým, čo sa v krajine napísalo, vydávalo či rozširovalo. Prirodzeným dôsledkom bola tzv. samizdatová literatúra. Pre mladších: taká, čo sa vydávala svojpomocne. Môžeme iba odhadnúť ako proces prebiehal, vlastne dnes sa už môžeme aj čo-to dozvedieť. Na písacom stroji sa dalo vyhotoviť niekoľko kópií, tie sa zviazali a „knižka" mala punc činnosti konšpiračnej. Menej nápadné boli vydania na lepšom papieri, s obálkou graficky upravenou...

V prostredí malých kresťanských spoločnosti, k akým patria i naše zbory, sa takéto tlačoviny nesledovali a asi ani nehodnotili tak prísne, ako v prípade cirkví vedúcich a tradičných, aj v politike a celkovom národnom živote činných. Tomu zodpovedal aj prípadný postih – uplatňoval sa skôr na jednotlivcoch než v širšom zábere. Vrchnosti asi nestálo za to, aby na svoju perzekučnú činnosť upozorňovala, najmä po tom, čo boli v Helsinkách podpísané dohody o ľudských právach.

V knižnej tvorbe pre naše zbory bolo významné i to, že sa v nej nenachádzali ani náznaky disentu, kritiky režimu... lebo jej poslaním bolo vzdelávanie biblické, povzbudenie duchovné, praktické aspekty života ako rodina, dospievanie, rast kresťana a iné. Vďaka tomu sa táto literatúra nemusela ukrývať ako čosi pokútne.

A že do našich domácnosti prichádzala bezplatne, takpovediac bez vnucovania, mohla niekedy skončiť na poličke v rodinnej knihovničke neprečítaná. Čo je zdarma, cení sa menej.

Siahli sme teda po jednej z tých skoro zabudnutých knižiek: *Milosť vyučujúca,* (napísal J. F. Strombeck). V ďalších kapitolách sa rozvádzajú témy ako *postavenie a stav veriacich, pokora, viera, služba, zbožný život, disciplína... Kristus predovšetkým!*

Milosť je nezaslúžená priazeň; *„samizdaty"* boli zdarma, lebo výlohy uhradili neznámi nám bratia a sestry v zahraničí. Našou jedinou protislužbou je tieto knižky si čítať a obsah prečítaného uvádzať do života.

MATÚŠ KOŠA

Kresťanský zbor v Modre

Ako ďaleko do minulosti siaha história Kresťanského zboru v Modre?

História nášho zboru má už vyše 100 rokov. Začiatkom dvadsiateho storočia išiel pán Rapoš, prebudený evanjelik, povolaním pekár, za prácou do Viedne Tu prišiel do styku s tzv. Bielym krížom – kresťanským hnutím, ktoré bolo dosť ovplyvnené pôsobením brata Butchera. Tento muž prijal Pána Ježiša Krista ako svojho Spasiteľa a v jeho dome v Modre bolo neskôr prvé bratské zhromaždenie.

Medzi prvých veriacich patrili Michal Fleischocker a pán Macků, ktorý sa ako tovariš učil pekárskemu remeslu u brata Rapoša. Roku 1925 v Modre uverilo sedemnásťročné dievča Amália Riganová, ktorá slúžila v Bratislave a tam navštevovala zhromaždenia. V roku 1939 s ňou Pavel Číž uzavrel manželstvo.

V druhej polovici 30. rokov prišiel do Modry mladý znovuzrodený krajčír Mikuláš Ďurica z Detvy, kde ho rodičia preto, že prijal Pána Ježiša, vydedili z domu. V Modre si v prenajatej miestnosti u rodiny Macků otvoril krajčírsku dielňu. Boh jeho vernosť žehnal. Postupne si otvoril obchod s odevmi hneď vedľa domu a pekárne br. Macků a stal sa váženým občanom Modry. Takže aj týmto sa stalo zhromaždenie veriacich v Modre známym. Náš zbor radi navštevovali bratia Siracký, Pavlovič, Meytner a iní. Po roku 1948 si významné postavenie brata Ďuricu všimli aj komunisti a okrem toho, že mu skonfiškovali majetok (okrem rodinného domu), hoci bol nevojak, nastúpil na 2 roky do tzv. útvarov PTP. Jeho manželka to všetko s ním verne niesla a pravidelne aj s dorastajúcimi deťmi navštevovala zhromaždenia zboru v Modre.

V roku 1958 sa do Modry prisťahoval brat Miloslav Bartoš s manželkou Zdenkou a piatimi deťmi. Táto rodinka sa stala veľkou oporou v práci a činnosti celého zboru.

V niektorých menách počuť nemčinu i češtinu. V Modre bolo kedysi dosť veľa nemeckého obyvateľstva. Boli aj v Kresťanskom zbore?

Na rozdiel od KZ Pezinok a Rača zbor v Modre bol po národnostnej stránke prevažne slovenský s niektorými sestrami a bratmi českej národnosti (manželia Macků, sestry Ďuricová a Bartošová, neskôr br. Hejtmánek – všetci sú už u Pána).

Spomenuli ste protivenstvá. Mali veriaci aj problémy so susedmi alebo s úradmi?

Po prvej svetovej vojne sa veriaci presťahovali do tzv. Kasární, kde boli byty pre chudobných, k sestre Nosáľovej. Tu zažili znovuzrodení ľudia veľa prenasledovania zo strany susedov. Rozbíjali im okná, polievali ich močovkou a podobné veci. Od roku 1920 bolo zhromaždenie v dome brata Macků 30 rokov.

Za slovenského štátu, keď boli zhromaždenia zakázané, zhromažďovali sa veriaci hodinu pred alebo po stanovenom čase zhromaždenia. Úradné kontroly v čase zákazu zhromažďovania nikoho v miestnosti nenašli.

Kedy sa presťahoval zbor do terajšieho zborového domu?

Brat Pavel Číž mal túžbu a víziu mať dom, v ktorom bude miesto pre zhromaždenie veriacich. V rodičovskom dome manželky však nato nebolo vhodné prostredie. Na Dolnej ulici mu padol do oka dom, ktorý bol na predaj, a hoci mal v hotovosti iba 200 korún, neváhal a vo viere si požičal peniaze a kúpil dom za 200 000 korún. Za krátko prišla mena peňazí, ale dom už bol jeho. Nebolo jednoduché ani po zámene peňazí čestne splatiť dlhy. Pán mu však dal dosť síl aby tak urobil, ale tým tiež získali jeho veritelia, ktorým by boli inak peniaze prepadli v prospech štátu.

Prišiel rok 1948 s totalitným režimom komunistov a zhromaždenie sa presťahovalo do tohto jeho domu na Dolnej ulici, kde je dodnes! Brat Pavel Číž už dávno nežije, ale jeho vízia sa splnila.

To už bolo obdobie, keď zhromažďovaniu bránil komunistický režim…

Aj počas zákazu činnosti zborov sa veriaci v Modre schádzali, ba prichádzali aj veriaci z okolia. V tomto čase ich Pán chránil tak, že nik nebol zato vyšetrovaný.

Po získaní domu prijal do neho aj „režimom vynútených podnájomníkov“ kresťanov (rodiny Pavla Pribulu a Štefana Číža).

Po obnovení činnosti KZ r. 1956 boli pravidelné zhromaždenia v dome Pavla Číža (najskôr v zadnej izbe a potom v priestrannej miestnosti bývalého obchodu), kde sa zbor zhromažďuje až doteraz. Do zboru prichádzali aj bývajúci alebo prisťahovaní bratia a sestry pochádzajúci z rôznych evanjelikálnych denominácií (baptisti, zaniknutý Modrý kríž...) a tiež krajania z Juhoslávie a Rumunska. Bratia Čížovci Pavel a Štefan napriek veľmi ťažkej fyzickej práci boli vždy otvorení vnímať „pravdu v láske“ ku všetkým opravdivým kresťanom. Nezabudnuteľný je výrok brata Pavla: „V nebi sa nevyrába ostnatý drôt“.

Významným počinom v r. 1960 bol vznik mládežníckeho zhromaždenia, tzv. „mládežnej“ v utorok večer. Hneď od začiatku tu bola podpora mladých zo zboru v Bratislave spolu s rodinou brata Františka Vyhnánka. A Pán sa k tejto práci priznal. Na jednej z mládežných po svedectvách a modlitbách sa Pánovi odovzdalo 6 tínedžerov (30. januára 1961). Túto činnosť bolo treba podporiť aj finančne, veď pre každú návštevu bolo vhodné pripraviť aj občerstvenie. No bratia zo svojich skromných rodinných rozpočtov neváhali venovať nemalé prostriedky. O počte návštev je „nemým svedkom“ zachovaný pamätník z rokov 1962-72, kde je viac ako 80 záznamov.

KZ v Modre sa stával viac známym nielen vo vtedajšom Československu, ale aj v zahraničí vďaka návštevám bratov a mládeže z iných štátov. Vďaka

bratovi Vyhnánkovi navštevovali zbor mnohí misionári a vyslaní bratia aj zo „západu" a v rámci odovzdávania pozdravov posediačky – lebo tak tu slúžili od nepamäti bratia Božím Slovom na biblickej alebo modlitebnej hodine – mohli slúžiť Slovom bez toho, aby prípadná námietka zo strany ŠtB mala právny dôvod.

Je pozoruhodné, že ani niekoľkodňový zraz mládeže v Modre z mnohých zborov Československa s volejbalovým turnajom pri tzv. Gabčovej horárni nevzbudil pozornosť ŠtB, hoci to nebolo vôbec povolené. Bratia si bolo vedomí, že stravovanie dvoch stovák v reštaurácii by určite pozornosť vzbudilo. Všetko sa dalo zorganizovať z domácich zdrojov (zabilo sa doma chované prasa, aj zemiaky boli domáce...) v rozsiahlom dvore a záhrade Čížových. A to je len jedna epizóda z ťažkých časov totality.

Ako sa prejavili zmeny v spoločnosti po roku 1989 v živote a službe zboru?

Keď sa nad touto otázkou zamyslíme, tak si uvedomujeme, že nejaké veľké zmeny sa v živote a službe nášho zboru neudiali. Iba vnímame tú veľkú milosť, že všetko, čo konáme, je dnes legálne a nikomu už nehrozia žiadne perzekúcie. Skôr naopak, Pán nám otvára dvere aj tam, kde by sme to nečakali. Napríklad Mestský úrad v Modre nám ako jediným v meste prenajíma svoju reprezentačnú miestnosť na evanjelizačné stretnutia, ktoré usporadúvame pre širokú verejnosť a do našej zborovej miestnosti by sa návštevníci týchto stretnutí nepomestili.

Aké vzťahy má Kresťanský zbor s inými veriacimi v Modre?

V Modre žijú odnepamäti vedľa seba katolíci a evanjelici. V minulosti boli ich vzťahy veľmi napäté, ale z Božej milosti sa z nich pomaly vytráca nevraživosť. A preto sa môžeme teraz spoločne usilovať o to, aby sa pravda Božieho Slova šírila v našom malom meste, a aby ešte mnoho ľudí mohlo prísť k spaseniu. Napríklad každoročne sa stretávajú sestry zo všetkých týchto cirkví na spoločných modlitbách za ženy z iných krajín. Na záver tohto podujatia sa robí prezentácia krajiny, za ktorú sa modlili a na toto podujatie sú prizvaní veriaci zo všetkých cirkví.

Ako vyzerá zloženie zboru teraz?

Modranský zbor síce nie je veľký, čo do počtu, ale úžasný tým, že sú v ňom zastúpené všetky generácie. Najstaršia sestra má 94 rokov a naši najmladší 2 roky. Je to úžasné, pretože sa tu spája múdrosť a skúsenosti tých starších s elánom a energiou tých mladších. A keďže nás všetkých spája veľká láska , porozumenie a jednomyseľnosť v službe, ktorú chceme konať, môžeme stále pociťovať Božiu prítomnosť a Jeho veľké požehnanie.

Za čo by sme sa mali modliť, keď si spomenieme na modranský zbor?

Keďže si uvedomujeme, že láska a jednomyseľnosť nie sú vôbec samozrejmosťou v medziľudských vzťahoch, tak by sme prosili o modlitby, aby nám Pán zachoval toto požehnanie, aby sme mohli ďalej slúžiť našim bratom a sestrám, ale i priateľom ktorí žijú v našom meste.

NA OTÁZKY PETRA KOZÁRA ODPOVEDALA MARTINA JAVOROVÁ

Motivujúca **milosť**

Nedávno sme oslavovali 20. výročie vzniku novej Českej a Slovenskej republiky. Prezidenti oboch štátov pri tejto príležitosti udelili amnestiu mnohým uväzneným. Tisíce väzňov sa vrátili na slobodu. Niektorí to nezvládli a ešte toho istého dňa, ako boli z väzenia prepustení, sa doň museli vrátiť znova.

Aj Pán Boh po smrti svojho milovaného Syna na golgotskom kríži udelil celému svetu milosť. Každý, kto ju prijme, má odpustené všetky viny a vchádza do slobody a slávy Božích detí.

Tých Božích milostí je však celý rad. V jednej kresťanskej piesni spievame: „Mohutné milosti prúdy…"

Apoštol Pavol v liste Títovi 2,11-13 píše hneď o niekoľkých milostiach:

1. **Zjavila sa Božia milosť spasiteľná všetkým ľuďom.** Zjavenie vždy odhaľuje akési tajomstvo. A je to naozaj tajomné, že niektorí ľudia ponúkanú Božiu milosť naozaj prijmú a radujú sa v nej. Niektorí už v detstve (je to aj môj prípad), niektorí v mladosti, v strednom veku, v starobe, či dokonca až na smrteľnej posteli. Vždy je to však úžasné, keď duša smie zvolať: „Som spasený a dobre o tom viem!"
2. **Ďalej je tu milosť vyučujúca. Celý život viery sa učíme viac poznávať Boha a slúžiť mu.** Máme denne k dispozícii Bibliu – Božie slovo, množstvo dostupnej dobrej kresťanskej literatúry, vzdelávacie zhromaždenia, rôzne stretnutia v rodinách i mimo nich. Učenie sa Božích právd je vždy milosť, ktorá nás motivuje ďakovať Bohu za ňu.
3. **Božia milosť nás vedie k odriekaniu si bezbožnosti a svetských žiadostí.** Tu nejde o nejaký vyslovene bezbožný spôsob života. Môžeme žiť napohľad pokojný kresťanský život a predsa v niektorých prípadoch akoby bez Boha. Rozhodujeme sami, volíme si vlastné cesty a žiadame Pána Boha o ich schválenie, Boží podpis pod naše rozhodnutia. Mali by sme to robiť opačne: prosiť Boha o jeho vôľu, jeho plány v našom živote a sami sa pod ne podpísať! To je cesta motivujúcej milosti – vždy a všade a za každých okolností s Bohom a nie inak.

   Pokiaľ ide o milosť k odriekaniu si svetských žiadostí, to sú väčšinou žiadosti tela a súčasne sveta bez Boha. Život v odriekaní, hovorení NIE, býva často nepríjemný a ťažký, no iba takýto vedie k Božiemu požehnaniu. Teda – nebojme sa denne žiť v odriekajúcej si motivujúcej Božej milosti.
4. **Motivujúca Božia milosť vedie k rozumnému, pobožnému a spravodlivému životu viery, lásky a nádeje.** Svet si myslí, že kresťan sa správa nerozumne, nelogicky. Pán Boh nám však dáva milosť napriek tomu počínať si rozumne, vzdelávať sa, využívať výdobytky aj tej modernej vedy a techniky.

   Pobožnosť – to nie sú iba nedeľné stretnutia v kostoloch, či v kresťanských spoločenstvách – to sú aj mnohé bezsenné noci, sviatky, piatky, rána či obedy, doma, v práci, v škole. Všade môžeme prežívať Božiu motivujúcu milosť s pobožnému a napokon aj spravodlivému životu.
5. **Napokon je tu Božia milosť k očakávaniu príchodu Pána Ježiša Krista a k večnej sláve.** Azda to už bude čoskoro. Nie je dôležitý presný dátum, ide o pripravenosť stretnúť sa s ním a potom prežívať večnosť v jeho sláve.

Nuž, taká je motivujúca Božia milosť a ešte omnoho rozmanitejšia. Kiežby aj nás táto úvaha motivuje lepšie a lepšie Božiu milosť prijímať a prežívať ju dnes, zajtra i po celú večnosť.

JÁN KUČERA

Odrobinky

Denné zamyslenia od MUDr. Viery Roháčkovej

Na konci minulého roka vyšla ďalšia kniha z vydavateľskej činnosti kresťanskej misie Slovenského evanjelizačného strediska. ODROBINKY sú zamyslenia na každý deň z pera MUDr. Viery Roháčkovej. Staršia generácia ich už možno pozná, pretože vyšli i v čase komunizmu, raz vo vtedajšej Juhoslávii a druhý raz v Amerike. Po tretí krát vychádzajú u nás na Slovensku, čo má byť aj spomienkou na túto pozoruhodnú ženu viery.

Viera Roháčková (1911-1987) bola dcérou profesora Jozefa Roháčka (1877-1962), prekladateľa Biblie do slovenčiny (1936). Mala kvalitnú biblickú výchovu a sama bola milovníčkou Božieho Slova. Bola detskou lekárkou, ale po vážnych zdravotných problémoch odišla do invalidného dôchodku. Vo svojom byte na Gorkého ulici v Bratislave bola oddelená od bežného ruchu života. Vôbec však nezaháľala, ale usilovne prekladala rôznu kresťanskú literatúru do slovenčiny. Preklady sa rozmnožili na písacom stroji a šírili sa medzi kresťanmi v dobe totality. Rada tiež duchovne poslúžila každému, kto ju navštívil. Bolo známe, že nik od nej neodišiel bez posolstva Písma a modlitby, či to boli študenti, poštár, údržbár alebo iní. Odrobinky sú k biblickým textom zozbierané rôzne poučné príbehy, upravené na zamyslenia. Ku každému je vybratá jedna sloha piesne zo spevníka Piesne sionské.

Knihu srdečne odporúčame čitateľom. Môžete si ju objednať e-mailom na adrese evs@evs.sk, na tel. číslach 0911 184375, 0911 798800, 02/54432861 alebo kúpiť osobne v kancelárii EVS v Prešove alebo v Bratislave. Cena knihy je 8 € /1ks.

EVS

Elíša

Jiří Beneš

Praha: Advent-Orion, 2011, 235 strán.

Kniha Elíša sa zaoberá starozákonným príbehom o prorokovi Elíšovi. Je určená čitateľovi, ktorý chce tento príbeh hlbšie študovať. Autor privádza čitateľa do hĺbok, či už teologických, alebo kontextových. Ukazuje na prepojenia s inými biblickými knihami Starého a Nového Zákona.

Kniha Dr. Beneša predstavuje niekoľko dôležitých, nosných tém, ktoré sa navzájom počas celého Elíšovho príbehu prepletajú. Práve tieto robia z tohto starodávneho príbehu príbeh nadčasový, dôležitý pre lepšie pochopenie vzťahu medzi Hospodinom a Božím mužom. Aj pre moderného človeka žijúceho v 21. storočí je dôležité dovoliť Bohu, aby naňho pôsobil tak, ako to Bohu dovolil Elíša.

Hospodinove a Elíšove výroky

Autor upriamuje čitateľovu pozornosť na priamu reč, výroky Hospodina i Elíšu a ich silu: len čo zaznie výrok, hneď sa začne uskutočňovať. Ich slová majú váhu, vysokopostavení ľudia stoja pred Elíšom v pozore a čakajú na jeho slová. Medzi Hospodinom a Elíšom je paralela, ich výroky majú rovnakú silu a účinnosť. Dôležitosť Hospodinovho výroku ukazuje aj to, že na začiatku elíšovského cyklu je Hospodinovo slovo, ktoré dá začiatočný impulz a smerovanie nasledujúceho Elíšovho života.

Elíša ako Boží muž (prototyp Mesiáša)

Elíša je často nazývaný titulom Boží muž. Hovorí a pôsobí v Hospodinovom mene a v náznakoch predstavuje prototyp Mesiáša. Meno Elíša = môj Boh zachráni / Boh je vyslobodenie; význam je rovnaký ako pri mene Jozua alebo Ježiš. Navyše Elíša je syn Šafatov, čo znamená syn sudcu. Táto charakteristika znovu ukazuje na Ježiša. Tak ako Ježiš prináša Hospodinovo právo, takisto aj Elíša. Najsilnejšie to vidno v perikopách, ktoré autor nazval svätými vojnami. Elíša tu vstupuje do politiky a ukazuje sa, že je jediný v celom Izraeli, kto vie, čo treba robiť. Napriek tomu, že Izrael má svojho kráľa, v skutočnosti kraľuje Hospodin prostredníctvom Elíšu.

Kráľovstvo a sväté vojny

Téma kráľovstva alebo kráľa sa vinie celou knihou. Autor poukazuje na to, kto naozaj vládne Izraelskému kráľovstvu. Kráľ nepozná Hospodinovo slovo, nevie zmysluplne reagovať na vzniknutú situáciu, pôsobí bezradným dojmom. Bez Elíšovho zásahu veci stoja na mieste. Nie kráľ, ale Elíša pozná Hospodinovo slovo a vie, čo treba urobiť.

V knihe sú nám dané do pozornosti dva vojnové konflikty – s Moábcami a s Aramejcami. Kráľ si nikdy nevie rady, netuší, ako riešiť problémy. Téma svätých vojen má tú charakteristiku, že vojnu nevyhráva ten, kto má bojovú prevahu, ale ten na koho strane je Hospodin. Hospodin je ten, ktorý bojuje namiesto Izraelcov.

Malomocenstvo

Téma malomocenstva odhaľuje nielen otázku telesnej čistoty, ale predovšetkým duchovnej čistoty človeka. Príbeh o uzdravení Námana a ochorení Géchaziho odkrýva problém duchovný, nie telesný. U Námana je malomocenstvo vonkajším prejavom duchovnej nečistoty, choroba vychádza z vnútra na povrch. Aby mohol byť uzdravený, musí sa najprv pokoriť (zostúpiť k Elíšovi, ktorý je Hospodinovým prostredníkom, poslúchnuť a sedemkrát sa ponoriť v Jordáne). Jeho malomocenstvo neskôr prešlo na Elíšovho služobníka Géchaziho pre jeho svojvoľné konanie a chamtivosť.

Malomocenstvo je vlastne uvedomenie si svojho skutočného stavu a zároveň zverejnenie (zviditeľnenie) tohto stavu pre ostatných ľudí. Spôsobuje túžbu po jeho zmene a pokorenie sa pred Hospodinom. Aj Námana, aj Géchaziho malomocenstvo uschopnilo k uctievaniu Hospodina. Malomocenstvo sa tak javí ako liek na duchovnú chorobu (neschopnosť uctievať pravého Boha).

Neúspešný prorok

Táto téma sa vinie pozdĺž celej knihy, najviac je však viditeľná v kapitole „Elíšův zápas s Bohem“. Elíša sa márne snaží zvrátiť zánik Izraelského kráľovstva. V tomto pohľade ho môžeme naozaj vidieť ako neúspešného proroka. Hospodin mu ukázal osud Izraela,

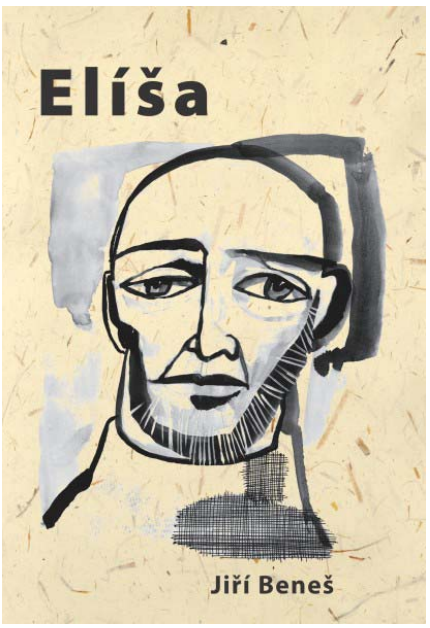

keď prorokoval Chazaelovi, že sa stane novým aramejským kráľom. Elíšova prívetivosť k Námanovi aj k oslepeným aramejským vojakom v Samárii ukazuje jeho snahu o zmier medzi oboma národmi.

„Elíšova misijní aktivita (úsilí o spasení Aramejců) je tedy založena na tomto Hospodinově činu (spasení Aramejců) a motivována existenčními důvody, tj. přežitím Izraele. Elíša chce depotencovat (paralyzovat) aramejské nebezpečí pokusem spasit Aramejce, jak je ostatně přesvědčivě ukázáno v perikopě o nasycení aramejské jednotky v Samaří a jejím následném propuštění (6,18-23). Jinými slovy: Elíša chce zaútočit na Aramejce v duchovní oblasti, duchovně, přes Hospodina – využít proti nim Hospodina. Použití luku a šípu pro paralyzování Aramejců se podobá použití soli pro uzdravení vody (2,20.21), mouky pro odstranění smrti (4,41) a experimentu s holí pro vzkříšení mrtvého syna Šúnemanky (4,29-31).“

Záver

Kniha Elíša je plná úžasných príbehov, ktoré prezentujú Božiu moc a moc Božieho slova. Ukazuje nám predovšetkým na človeka, ktorý žil s Bohom a mal s ním vybudovaný úzky vzťah. Je výborná pre kazateľov, pretože ponúka množstvo hlbokých myšlienok a právd, ktoré sa dajú ďalej rozvíjať a aplikovať. Ale predovšetkým táto kniha je pre každého človeka, ktorý hľadá Boha, chce s ním budovať vzťah a chce byť citlivý na jeho slovo.

PAVEL MOUDRÝ
REDAKČNĚ KRÁCENO
AUTOR JE ŠTUDENTOM
TEOLOGICKÉHO SEMINÁRU CASD

Oldřich Selucký **Strážce ohně**

Karmelitánské nakladatelství. Kostelní Vydří 2012, 293 stran

Oldřich Selucký je všestranně vzdělaným autorem, vedle matematiky a fyziky studoval také klasické jazyky, filozofii a teologii. Tvoří televizní a rozhlasové scénáře, v roce 2004 publikoval v Karmelitánském nakladatelství celkem úspěšnou knihu pro děti *Pavel, dobrodruh víry*.

Pro milovníky dobrodružství, a to v poměrně velkém věkovém rozpětí 9 až 99 let, je napsán i román Strážce ohně. Čtenáře přenese do roku 863, kdy na Moravu přijíždí zvláštní poselstvo byzantského císaře Michala III. Zatímco jeho iniciátor, moravský kníže Rastislav, sleduje své vlastní mocenské cíle, rozvíjí pozvaná mise vzdělávací projekt, který ve střední Evropě té doby neměl srovnání.

Projekt vedou dva bratři, filozof Konstantin a právník Metoděj, zkušení teologové a lingvisté, ovšem čtenář se s jejich misí seznamuje očima prostého vesnického chlapce, Vojmíra. Jemu věnuje autor úvodní scénu, ve které se chlapec, neplánovaně uvězněný na skále, seznamuje se svým zachráncem, budoucím učitelem, Konstantinem. Ten pak změnil i jeho úděl strážce ohně Velesova kultu. Odtud také název celého románu.

Na chlapecké postavě Vojmíra ukazuje autor myšlenkový vývoj od pohanských představ o slovanských božstvech a rituálech až ke zrodu křesťanské víry. Ta u chlapce zpočátku naráží na staré zvyky přírodních kultů, ale když se před ním otevřou dosud nepoznané světy poznání, obrátí se jeho život doslova naruby. Odloučení od rodičů a rodné vesnice kompenzují nová přátelství se synovcem věrozvěstů, Aristobulem, potulným šaškem a vzdělancem, Ulim, a orlím mládětem Aqvilou.

Román se odehrává na pozadí války mezi Rastislavovou Velkou Moravou a Ludvíkovou Franskou říší. Dobrodružnou zápletku však tvoří především příběh zchudlého německého šlechtice Gunthera z Hohenbergu a jeho zvěda Krumvíta na straně jedné, a byzantské vojenské družiny chránící nově vzniklou školu, jejíž součástí se stali také mladíci Aristobulos a Vojmír, na straně druhé. Souběžnou zápletku pak tvoří dobrodružství poznávání, jež ve Vojmírovi probouzí především jeho učitel Konstantin, skvělý vypravěč.

Nadaným vypravěčem je i Oldřich Selucký. Vedle postav svého románu velmi zasvěceně vykresluje také kraj kolem Velehradu nebo nedalekých Chřibů s horami Pod Kazatelnou a Svatým Klimentem, jejichž názvy, dle autora, vznikly v době, kterou popisuje. Autorovým cílem však není jen místopis a důležité události moravské historie, snaží se současné generaci přiblížit zrod vzdělanosti a víry, jež tak významně ovlivnily naše dějiny.

Vnitřní život popisovaných postav sice odpovídá spíše naší době, jinak by jim dnešní čtenář jen stěží rozuměl, ale právě tím mě Seluckého román oslovil. Myslím si, že dobrodružný žánr i letošních 1 150 let od příchodu Konstantina a Metoděje na Moravu, mohou být dostatečným podnětem k tomu, abyste po tomto románu sáhli.

JAREK ANDRÝSEK

Larry Crabb - Modlitba, **Důvěrný rozhovor s Bohem**

Návrat domů 2010, 192 strán

Rovnako ako milióny ďalších kresťanov považoval Dr. Larry Crabb svoj modlitebný život za chabý – „jednotvárny, intenzívny len v obdobiach krízy, občas zmysluplný a vášnivý, ale väčšinou mdlo rutinný." Ale pre každého, kto by sa chcel modliť a na modlitbe mu veľmi záleží, avšak je svojím modlitebným životom už otrávený a nevie, kde hľadať pomoc, predstavuje táto priekopnícka kniha veľkú nádej na zmenu.

Práve tieto slová na zadnej obálke knihy rozhodli, že som si ju kúpila. Prečítala som ju už dvakrát a myslím, že to ešte nebolo naposledy. Je to naozaj kniha plná užitočných a (aspoň pre mňa) celkom nových pohľadov na modlitbu. Už dlhší čas som vnímala, presne ako sa píše na obálke knihy, že môj modlitebný život je akýsi fádny. Síce snaha bola z úprimného srdca, ale výsledok bol akosi bez života. Potrebovala som zmenu, ale nevedela som, akú. Prečítala som mnoho rôznych úvah a článkov o modlitbe, návodov a biblických pohľadov, ale všetko mi to pripadalo také neosobné, len vzdialená teória, ktorá ma nedokázala osloviť alebo zapáliť pre modlitbu. Práve v knihe Larryho Crabba som našla niečo, čo mojej modlitbe chýbalo - život, skutočný kontakt s Bohom, úprimný otvorený rozhovor... Hneď v úvode ma zastavil jeden krátky príbeh, ktorý ma prinútil zamyslieť sa a ešte viac ma podporil, aby som si túto knihu prečítala:

„Kam ideš?" spýtal som sa priateľa. „Čaká ma týždenný modlitebný pobyt osamote." Bol som zvedavý: „Čo ti taký týždeň dá? Ako ti Boh odpovedá, keď sa modlíš celý týždeň?" Moja otázka ho zarazila. Po chvíli odpovedal: „Myslím, že som nikdy nepremýšľal o tom, čo to dá mne. Jednoducho si myslím, že Boh je rád, keď som s Ním."

Autor vo svojej knihe opisuje určitý návod, alebo lepšie povedané rady, ako sa modliť. Opisuje svoju vlastnú skúsenosť, svoj vlastný spôsob modlitby, ktorý mu pomohol oživiť jeho modlitebný

Nick Vujicic

nakladateství Čintámani
2011, 235 strán

Život bez hranic

Nick Vujicic (vyslovuj Vujičič) je človek bez všetkých štyroch končatín, ktorý napriek svojmu postihnutiu dokáže zo života vyťažiť maximum. V roku 2011 vyšla jeho kniha Život bez hranic aj v češtine a som veľmi rada, že som ju objavila a mohla som si ju prečítať.

Autorom knihy je mladý človek, ktorý sa narodil bez rúk aj nôh a dokázal sa s tým popasovať. Páči sa mi postoj, s akým túto knihu píše. Kniha vôbec nie je písaná štýlom: „Pozrite sa na mňa aké to mám ťažké, vy nemáte právo sťažovať sa, lebo určite nemáte taký veľký problém ako ja.“ Vôbec nie, táto kniha hovorí o tom, že všetci prechádzame problémami, a hoci problémy môžu byť rôzne (zdravotné, finančné, sociálne, vo vzťahoch...), to, čo pri nich prežívame, je často veľmi podobné – strach, hnev, vzdor, úzkosť, bezmocnosť, sebaľútosť, beznádej, slzy... Nech je už váš problém akýkoľvek, v tejto knihe nájdete veľa dobrých rád, ako sa s tým popasovať, ako nájsť zmysel života, ako nájsť radosť zo života, ako prekročiť vlastné hranice. Nájdete v nej vážne zamyslenia, ale aj veľa humorných situácií zo života autora. Ako on sám vo svojej knihe píše: „Psal jsem tuto knihu s cílem zažehnout ve vás plameny víry a naděje, abyste i vy dokázali žít život bez hranic. Možná žijete v obtížných podmínkách. Možná máte starosti se zdravím, s financemi nebo se vztahy. Ale pokud budete mít cíl, budete mít víru v budoucnost a odhodlání to nikdy nevzdat, dokážete překonat každou překážku.“

Ak zápasíte s akýmkoľvek problémom, táto kniha určite stojí za prečítanie. Uvediem zopár zaujímavých citátov:

Vím určitě, že Bůh nedělá chyby, ale že činí zázraky. Jedním jsem já. Dalším jste vy.

Život neznamená mít, život znamená být.

Bůh svým časem neplýtvá, nebude plýtvat ani mým. Jinými slovy: Všechno je k něčemu dobré.

Nemůžete mít kontrolu nad tím, co se vám stane, ale můžete mít kontrolu nad tím, jak na to budete reagovat.

Základem pro pohyb vpřed, dokonce i v těžkých chvílích, je, aby se vaše životní plány neřídily podle toho, co vidíte, ale podle toho, co si dokážete představit. Tomu se říká mít víru.

Neměli byste mít nikdy pocit, že jste na všechno sami. Požádat o pomoc není znamením slabosti. Je to znamení síly.

Pokud nemáte přítele, buďte přítelem. Pokud máte špatný den, zlepšete den někomu jinému. Pokud jsou vaše city raněné, zmírněte citovou bolest někoho jiného.

JANA ČÍŽOVÁ

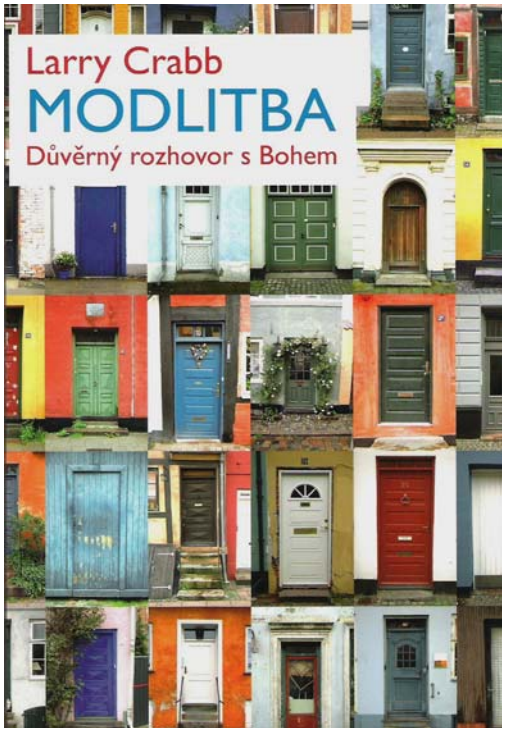

život. Je to tzv. modlitba štyroch „V“:

Vydajte sa Bohu. ***Venujte*** pozornosť tomu, ako zmýšľate o Bohu. ***Vyčistite*** všetko, čo by nejako narušovalo váš vzťah s Bohom. ***Vnímajte*** Boha ako toho, kto je vo vašom živote prvoradý.

Tento spôsob modlitby autor tiež nazýva vzťahovou modlitbou, alebo modlitbou k Otcovi. Jednotlivé body podrobne vysvetľuje a uvádza aj ukážky konkrétnych modlitieb. Neznamená to však, že sa musíte modliť presne tak, ako sa v knihe píše, sám autor hovorí, že sa snaží vyjadriť len určitý princíp, ale jeho konečná realizácia môže byť rôzna. Autor v tejto knihe ukazuje nielen spôsob, ako sa môžeme modliť, ale zaoberá sa aj samotnou podstatou – tým, čo má byť prvoradé pri modlitbe a aj v celom našom živote:

Boh: „Povedal som, že ti dám všetko, čo si praješ, praješ si naozaj toto?“

Vy: „Ten zoznam je úplný. Napísal som všetko, čo si prajem.“

Boh: „Dám ti teda všetko, čo je na zozname. Ale s jednou podmienkou: Už ma nikdy nebudeš počuť. Už nikdy nezakúsiš moju prítomnosť. Nikdy ma nespoznáš.“

V tej chvíli roztrháte zoznam na kúsky. Zrazu sa všade okolo vás povaľujú útržky papiera, na ktorých sú napísané tisíce prosieb. Vy uprostred nich klesnete na kolená: „Bože, teraz vidím, že to všetko sú druhoradé veci. Áno, túžim po nich. Ale ak nemám teba, sú pre mňa úplne bezcenné.“

JANA ČÍŽOVÁ

Zjavila sa Božia **milosť**

Prejavila sa milosť Božia ...
(Tít 2,11-13)

Všetkým ľuďom zjavila sa
milosť Božia veliká.
Záchrana v nej zo skazy
je pre každého hriešnika.
Keď pozrieme vierou k Bohu,
nájdeme tam lásku mnohú.

Pán Boh svojich vyučuje:
Opustite bezbožnosť!
Žiadosti zlé odmietajme,
írme vôkol svätú cnosť.
Spravodlivosť nesme svetom,
ako sluší Božím deťom.

V srdciach majme nádej skvelú:
Skoro príde slávy deň.
Spasiteľ náš znova príde,
pominie sa noci tieň.
Hotujme sa v zorách rána
vítať z neba svojho Pána.

JÁN KUČERA ■